

# Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

relația om-tehnică în procesul creșterii productivității  
stadiul investițiilor în agricultură  
adunările generale ale oamenilor muncii  
diagnostic și perspective în economia mondială

ÎNNOIREA PRODUSELOR

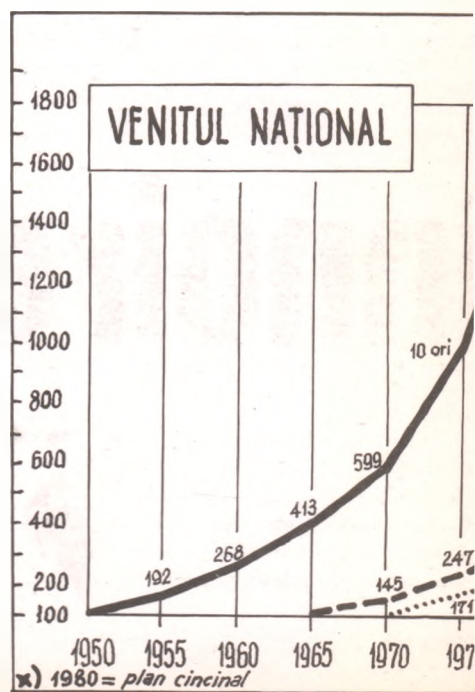
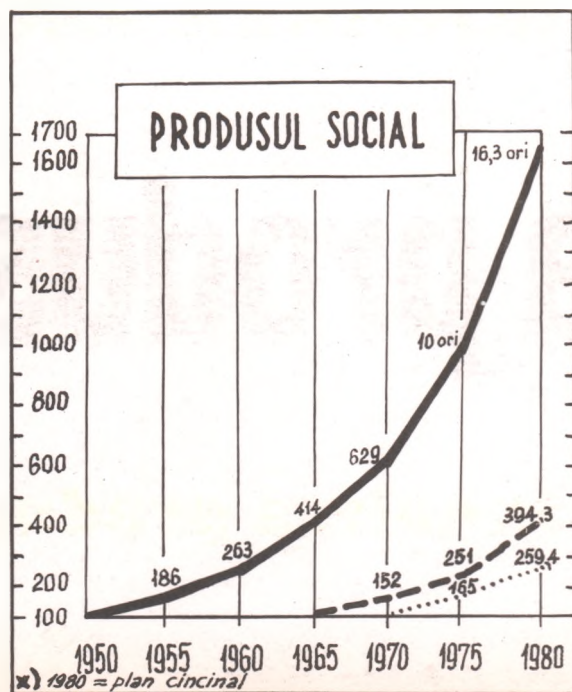
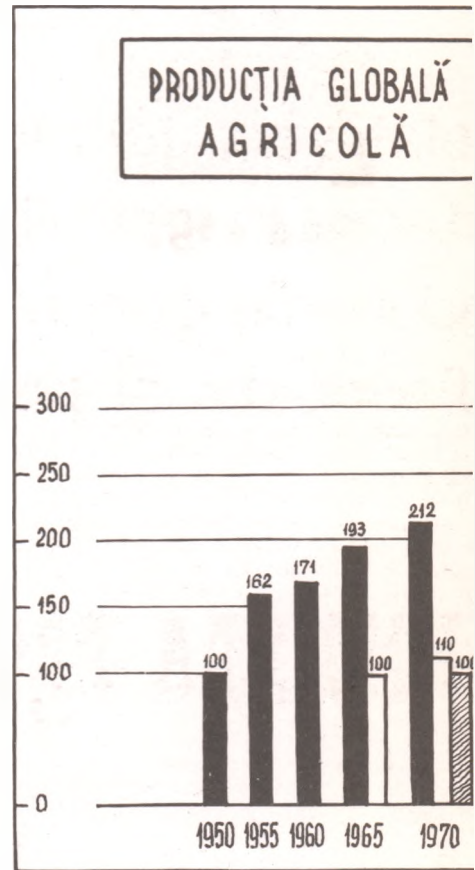
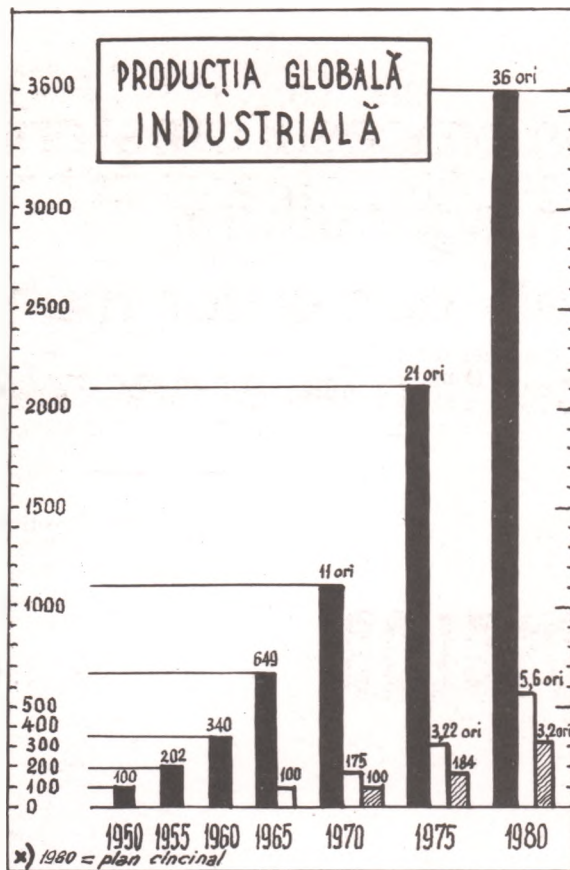
înnoirea  
înnoirea PRODUSELOR  
produsele  
înnoirea produselor

înnoirea produselor



# O POLITICĂ DE DEZVOLTARE ACCELERATĂ, INTENSIVĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

Sub conducerea Partidului Comunist Român, în anii care au trecut de la Eliberare oamenii muncii din România socialistă au obținut realizări de importanță istorică, marcând transformarea din temelii a economiei țării, dezvoltarea fără precedent a forțelor de producție, îmbunătățirea vieții celor ce muncesc. Orientările privind accentuarea laturilor calitative, intervenite în politica partidului cu deosebire după Congresul al IX-lea, au imprimat o dezvoltare accelerată, calitativ superioară economiei românești, element hotărâtor al făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate. O industrie tot mai modernă, care își întărește continuu rolul conducător în economie, constituie factorul primordial al întregului progres economico-social al țării, asigurând condiții pentru dezvoltarea unei agriculturi de mare randament, pentru creșterea în ritm rapid a tuturor ramurilor producției materiale, pentru sporirea susținută a venitului național, a avuției naționale și, pe această bază, a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii. Realismul unei astfel de politici, transpusă în viață cu entuziasm și pricepere de întregul nostru popor, este evidențiat încă o dată de perspectiva unor importante depășiri în acest cincinal la indicatori de bază ai dezvoltării economico-sociale.





## PRIORITATEA FACTORILOR INTENSIVI ÎN DEZVOLTAREA BAZEI TEHNICO-MATERIALE

FĂCÎND BILANȚUL istoriei dezvoltării României după 23 August 1944, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat la Congresul consiliilor oamenilor muncii că: „În anii care au trecut de la eliberarea țării, societatea noastră a parcurs, în dezvoltarea sa, mai multe etape istorice. În perioada 1948—1965 s-au realizat victoria socialismului în toate sectoarele, generalizarea relațiilor de producție noi în întreaga economie. În anii 1966—1970 s-au asigurat dezvoltarea mai puternică a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale a țării, perfecționarea relațiilor sociale, consolidarea societății noastre socialiste. În această perioadă, partidul a pus un accent deosebit pe dezvoltarea ramurilor industriale moderne — construcția de mașini, chimia, metalurgia — a reorganizat învățământul și activitatea de cercetare științifică, acționând pentru introducerea în întreaga economie a celor mai înaltate cuceriri ale științei și tehnicii“.

Crearea unei economii moderne dinamice, de înaltă eficiență economică, proprie societății socialiste multilateral dezvoltate, este și în continuare condiționată în mod hotărâtor de existența unei baze tehnico-materiale întemeiată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, care să dispună de un aparat de producție de înalt nivel tehnic și tehnologic, de un înalt grad de diversificare a bazei de materii prime, în care știința să constituie o adevărată forță nemijlocită de producție.

„Viitorul țării depinde nu de ceea ce se consumă la un moment dat, ci în primul rînd de mijloacele materiale destinate creșterii continue a bogăției materiale“ arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, viața demonstrînd justetea acestui principiu aplicat în politica partidului nostru. În acest fel se asigură progresul continuu al forțelor de producție, dezvoltarea susținută și multilaterală a activității economico-sociale și, totodată, sporirea veniturilor reale ale oamenilor muncii, cărora li se creează condiții pentru îmbunătățirea permanentă a calității vieții lor.

Adoptarea de către Partidul Comunist Român a unui model pe termen lung, științific fundamentat, de dezvoltare economico-socială a țării, a căruj coordonată fundamentală o constituie industrializarea socialistă, a asigurat în perioada 1951—1965 crearea bazei tehnico-materiale a societății socialiste, iar realizarea cu succes a obiectivelor cincinalelor 1966—1970 și 1971—1975 a contribuit hotărâtor la dezvoltarea acesteia. Astfel, țara noastră se transformă dintr-o țară cu caracter predominant agrar într-un stat industrial-agrar, aflat în rapidă ascensiune, la care investițiile din acest cincinal, circa 1 000 miliarde vor contribui din plin.

Pe baza rezultatelor obținute au fost create condițiile necesare pentru trecerea la o etapă nouă a dezvoltării socialiste a țării, etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, care a început odată cu cincinalul 1971—1975, și se va extinde, după cum s-a subliniat la Congresul al X-lea al partidului, pe o perioadă de cîteva cincinale.

### Întrepătrunderea și interdependența căilor intensive și extensive

CORESPUNZĂTOR directivelor Congreselor al X-lea și al XI-lea și Programului partidului nostru, direcția principală a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România o constituie dezvoltarea și modernizarea în ritm intens a bazei tehnico-materiale a economiei naționale, avînd ca suport continuarea fermă a politicii de industrializare a țării.

Procesul creării și dezvoltării elementelor componente ale bazei tehnico-materiale a societății are loc atît pe cale extensivă, cît și pe cale intensivă. Practic cele două căi — extensivă și intensivă — se întrepătrund, aflîndu-se într-o strînsă interdependență. Pondere, rolul prioritar al uneia sau alteia dintre aceste căi diferă atît de la o țară la alta cît și de la o etapă la alta a construcției socialiste în cadrul uneia și aceleiași țări, în funcție de nivelul de dezvoltare și structura bazei tehnico-materiale moștenite de la orînduirea precedentă.

În toate țările socialiste care au moștenit de la capitalism o bază tehnică-materială slab dezvoltată, cu o structură nerațională, inegal dezvoltată și repartizată pe ramuri și în profil teritorial, s-a impus, crearea și dezvoltarea acesteia, în perioada de început, pe cale preponderent extensivă. Pe măsura creșterii și perfecționării bazei tehnico-materiale a societății, raportul dintre cele două căi de dezvoltare se schimbă tot mai mult în favoarea celei de tip intensiv. Însăși experiența țărilor avansate din punct de vedere economic demonstrează afirmarea tot mai puternică, la un anumit nivel al dezvoltării bazei tehnico-materiale, a rolului factorilor intensivi în creșterea și perfecționarea ei în continuare.

Ținînd seama de starea forțelor de producție moștenite, putem afirma că în procesul creării bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră, inclusiv a procesului industrializării, ca factor primordial al făuririi ei, se disting în principal două etape: într-o primă etapă, de început, acest proces s-a desfășurat pe cale preponderent extensivă, cînd accentul s-a pus îndeosebi pe creșterea cantitativă a elementelor componente ale bazei tehnico-materiale a societății, iar odată cu crearea acesteia și la un anumit nivel, se trece la o nouă etapă cînd prioritară devine calea intensivă de dezvoltare și modernizare a ei în continuare. Folosirea conjugată a celor două căi în dezvoltarea și perfecționarea elementelor materiale ale forțelor de producție a fost și este posibilă întrucît țara noastră, trecînd mai tîrziu pe calea industrializării, nu a trebuit să repete în mod identic evoluția statelor aflate în prezent la un înalt potențial de dezvoltare economică. Industrializarea în condițiile revoluției teh-

nico-științifice contemporane, dă posibilitatea de a transforma dezavantajul trecerii mai târziu la industrializare într-un avantaj, prin materializarea în procesul de producție a realizărilor noi din știință și tehnică. Aceasta face ca, într-un termen relativ scurt de la declanșarea procesului de industrializare să se manifeste tot mai mult tendința priorității aportului căii intensive față de calea extensivă.

Cu toate acestea, însă, în trecut, după cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea sa la Congresul consilierilor oamenilor muncii, „Nu o dată se menționa că n-ar fi necesar să dezvoltăm ramuri de vîrf în economia românească, deoarece este greu să faci cu țărani o industrie nouă. De asemenea, nu o dată s-a afirmat că trebuie să renunțăm la ideea dezvoltării cercetării științifice proprii, mergînd pe linia importului din străinătate. În fapt, aceasta însemna o abdicare de la orientările stabilite de partid, lăsînd România în situația de țară slab dezvoltată, punînd în pericol imseși viața și independența țării. Este de înțeles că toate acestea au avut urmări negative asupra ritmului dezvoltării forțelor de producție, asupra progresului celorlalte ramuri economice, a dezvoltării generale a societății noastre socialiste“.

Partidul nostru a lichidat cu hotărîre aceste greșeli și lipsuri și, odată cu trecerea la noua etapă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, accentul s-a pus cu prioritate pe laturile calitative ale progresului economic și social, pe amplificarea rolului factorilor intensivi ai creșterii economice, dezvoltîndu-se baza tehnică materială a activității de cercetare de aproape 6 ori în cincinalul actual față de perioada 1966—1970 și elaborîndu-se programe și prognoze de cercetare științifică pe termen lung.

Baza tehnică-materială, ca factor esențial al dezvoltării rapide și multilaterale a societății, se caracterizează în această etapă printr-un proces intens de modernizare și de creștere a eficienței ei în toate ramurile economiei naționale.

Făurirea unei baze tehnico-materiale moderne, de înaltă eficiență economică, proprie socialismului multilateral dezvoltat, presupune în mod necesar dezvoltarea și perfecționarea radicală a tuturor elementelor sale componente, crearea unui puternic aparat de producție în toate sectoarele de activitate și pe întreg cuprinsul țării, diversificarea bazei de materii prime și valorificarea la un nivel superior a acesteia, reducerea costurilor de producție, în primul rînd a celor materiale, prin promovarea largă în producție a celor mai noi realizări din știință și tehnică. Aceasta face ca baza tehnică-materială a societății să se dezvolte în această etapă pe cale preponderent intensivă, fără a exclude însă complet și calea extensivă. Însăși dezvoltarea pe cale intensivă a bazei tehnico-materiale a societății a fost și este condiționată de crearea unor noi ramuri și subramuri moderne, îndeosebi în industrie, care asigură promovarea progresului tehnic în economie, valorificarea superioară a resurselor naturale, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea substanțială a calității produselor. Astfel, în etapa actuală, ca și în perspectivă, elementele materiale ale forțelor de producție vor crește și se vor perfecționa atît pe cale intensivă, cît și pe cale extensivă, accentul punîndu-se pe calea intensivă a dezvoltării lor. Acest fapt este posibil în prezent datorită orientărilor stabilite de partidul nostru după Congresul al IX-lea privind repartizarea venitului național care au asigurat lărgirea și modernizarea bazei tehnico-materiale a societății și, ca urmare, ridicarea sporului mediu anual al venitului național în actualul cincinal la circa 50 miliarde lei, față de 7,4 miliarde lei în anii 1951—1965. În aceste condiții, ritmul mediu anual de creștere a fondului de consum în perioada arătată este de circa 8 la sută, față de 4,3—6,1 la sută în anii 1956—1965

## Modernizarea structurilor și accentuarea dezvoltării intensive

AMPLIFICAREA rolului căii intensive de dezvoltare a bazei tehnico-materiale în această etapă este determinată în primul rînd de continuarea politicii de industrializare a țării pe un plan superior, prin luarea în considerare, în mod deosebit, a laturilor calitative ale acestui proces. Ritmul înalt de creștere a

producției industriale de 12,9% în medie pe an în cincinalul 1971—1975, și de 10,2—11,2% stabilit pentru anii 1976—1980 contribuie în mod hotărîtor, paralel cu creșterea și consolidarea industriei — ca ramură conducătoare a economiei naționale — și la accentuarea caracterului industrial al activităților în celelalte ramuri și sectoare economice. În aceste condiții industria își va exercita în măsură crescîndă rolul de factor fundamental al făuririi bazei tehnico-materiale corespunzător cerințelor socialismului multilateral dezvoltat, de factor dinamizator al întregii vieți economice și sociale, de antrenare pe o cale neîntreruptă ascendentă a tuturor ramurilor producției sociale. Prin potențialul la care va ajunge în actuala etapă de dezvoltare, prin caracterul modern și eficient al structurii ei pe ramuri și subramuri, prin diversificarea și creșterea tehnicității produselor fabricate, industria va fi tot mai prezentă în toate fazele și elementele procesului reproducției lărgite, în toate ramurile economiei naționale.

Dezvoltarea pe cale preponderent intensivă a bazei tehnico-materiale a societății este determinată și de accentuarea procesului de modernizare a structurii pe ramuri și subramuri; a industriei, ca și a economiei în ansamblu. Mutațiile structurale din industrie în concordanță cu cerințele progresului tehnico-științific contemporan, exercită o însemnată influență asupra dezvoltării intensive și extensive a bazei tehnico-materiale, constituie o condiție hotărîtoare a ridicării calitative a întregii activități economice. Procesul de modernizare a industriei, prin dezvoltarea prioritară a ramurilor și subramurilor ce dau impulsuri progresului tehnic, a ramurilor și subramurilor tehnologiilor de vîrf, ce sînt capabile să concretizeze rapid în produse și servicii cele mai noi rezultate ale cercetării științifice, reînnoirea produselor, lărgirea gamei valorilor de întrebuințare, contribuie în mod fundamental la optimizarea funcțională a structurii producției industriale. Dezvoltarea prioritară în structura industriei o înregistrează și în această etapă ramurile de bază, cu subramurile lor de vîrf, — electronica și electrotehnica, mecanica fină și optica, producția de mașini-unelte, de utilaje tehnologice de mare complexitate tehnică, mijloace de automatizare, tractoare, mașini și utilaje agricole, mijloace de transport, țeluri aliate, producția de aluminiu, industria petrochimică cu virfurile sale — producția de fire și fibre sintetice, de mase plastice și de cauciuc sintetic etc. O industrie cu asemenea structură pe ramuri și subramuri creează o tehnică de înalt nivel, asigură extinderea progresului tehnic, a mecanizării, automatizării și chimizării proceselor de producție, lărgirea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a societății, accentuarea caracterului ei intensiv.

**Dezvoltarea prioritară a ramurilor și subramurilor moderne ale industriei producătoare de mijloace de muncă, adîncirea gradului de diversificare a producției, procesul intens de reînnoire și reproiectare a produselor, asimilarea de noi produse cu parametri tehnico-constructivi și funcționali superiori, vor determina, paralel cu sporirea simțitoare a volumului fondurilor fixe, îmbunătățirea radicală — din punct de vedere calitativ, a randamentului — a bazei tehnico-materiale a tuturor ramurilor economiei naționale.**

Așa după cum a menționat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul consilierilor oamenilor muncii, „**faptul că din totalitatea fondurilor fixe industriale existente astăzi, peste 82 la sută au o durată de funcționare mai mică de 11 ani, iar circa 60 la sută sub 6 ani, evidențiază pregnant eforturile făcute, cît și caracterul modern al bazei tehnico-materiale create în ultimele două cincinale și care asigură condiții pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale a țării noastre**“.

De asemenea și agricultura, ramură de bază a economiei, va face în cursul actualului cincinal pași importanți în devenirea sa ca **variantă a activității industriale**. Creșterea gradului de dotare a agriculturii cu tractoare, mașini și utilaje și încheierea practic pînă la finele actualului cincinal a mecanizării tuturor lucrărilor agricole, sporirea însemnată a cantității de îngrășăminte chimice utilizate în agricultură, de antidăunători, biostimulatori și alte substanțe chimice, ridicarea potențialului soluției prin ample lucrări de ameliorare și înfăptuire a programului național de irigații, vor imprima agriculturii țării noastre un caracter tot mai modern, intensiv și de înaltă productivitate.

O dezvoltare accentuată din punct de vedere calitativ va înregistra baza tehnică-materială și a celorlalte ramuri ale economiei naționale în construcții, transporturi și telecomunicații, circulația mărfurilor etc. prin înzestrarea lor cu aparatură modernă, de înalt randament, ridicarea gradului de mecanizare și

automatizare a lucrărilor și sporirea pe această bază a eficienței economice.

Dezvoltarea pe cale preponderent intensivă a bazei tehnico-materiale se va înfăptui, paralel cu creșterea și modernizarea mijloacelor de muncă și prin lărgirea și diversificarea bazei de materii prime, **valorificarea deplină, superioară a resurselor naturale.** Corespunzător sarcinilor stabilite de cel de-al XI-lea Congres al partidului nostru, în această perioadă se vor intensifica activitatea geologică în vederea identificării unor noi resurse precum și preocupările pentru obținerea de noi materiale și lărgirea gamei de înlocuitori pentru economisirea în măsură mai mare a materialelor deficitare.

În toate unitățile economice se va aplica un riguros regim de economii de materii prime și materiale, îndeosebi în ce privește metalul, produsele chimice, lemnul, materialele de construcții. Se va intensifica preocuparea pentru economisirea energiei, pentru reducerea consumurilor, în prezent încă nejustificat de mari, de combustibil și **lichidarea fenomenelor de risipă.** Concomitent se accentuează preocuparea pentru gospodărirea judicioasă a materialelor și resurselor energetice, pentru folosirea celor mai raționale căi de ridicare a gradului de valorificare a materiilor prime, prin realizarea unor produse complexe și competitive, în condițiile unei înalte eficiențe economice, obținerea unor valori și valori de întrebuițare cât mai însemnate dintr-o unitate de materie primă.

Locul prioritar al căii intensive de dezvoltare a bazei tehnico-materiale este amplificat de creșterea rolului științei și tehnologiei avansate, de promovarea largă în producție a progresului tehnic. În această direcție Congresul al XI-lea al partidului a stabilit ca cincinalul 1976—1980, să devină efectiv cincinalul revoluției tehnico-științifice, al promovării largi a celor mai noi realizări ale științei și tehnicii în toate sectoarele producției sociale.

Fuziunea tot mai puternică între știință, tehnică și producție determină în prezent și în perspectivă un amplu proces de înzestrare tehnică, de un nivel calitativ superior, a ramurilor și subramurilor economiei naționale, de dotare a acestora cu fonduri fixe noi și moderne, cu parametri tehnici și calitativi comparabili cu cei realizați pe plan mondial, ceea ce accentuează caracterul intensiv, al bazei tehnico-materiale a societății, eficiența sa economică.

## Valorificarea integrală a potențialului productiv

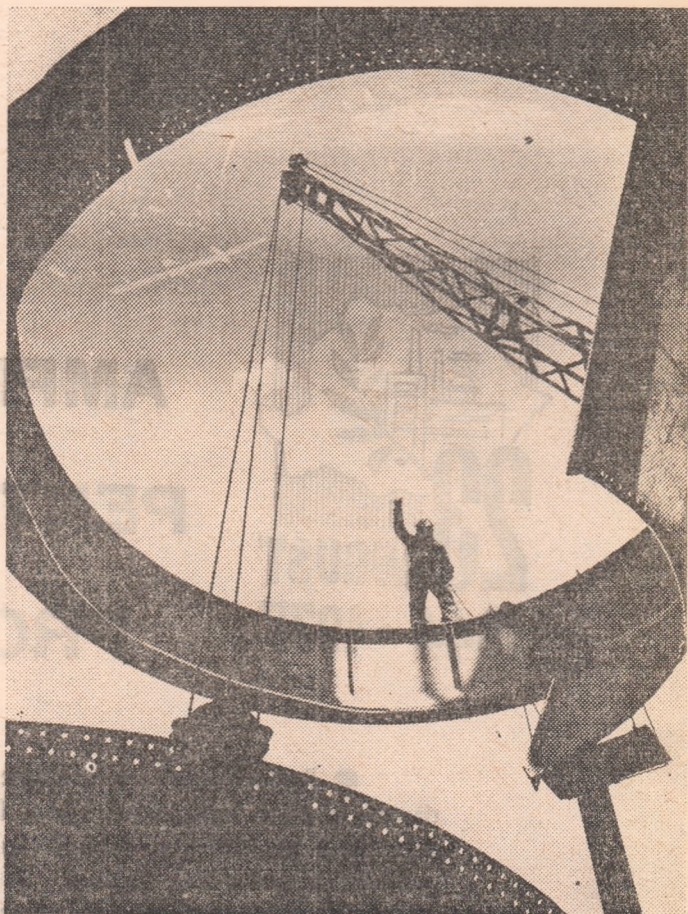
**ACTUALUL PLAN CINCINAL** prevede înfăptuirea unui amplu program de investiții — aproape egal cu volumul realizat în ultimele trei cincinale. În perioada 1976—1980 vor fi date în exploatare 2 400 noi capacități industriale ce vor asigura o producție de 300 miliarde lei.

Dar creșterea necontenită și în ritm rapid a productivității muncii constituie o componentă deosebit de importantă a dezvoltării și perfecționării bazei tehnico-materiale a societății. Sporul tot mai mare de valori de întrebuițare obținut pe seama creșterii productivității muncii reprezintă o expresie a caracterului tot mai intensiv al bazei tehnico-materiale.

Creșterea productivității muncii în industrie cu peste 55% în actualul cincinal și obținerea pe această cale a mai mult de 80% din întregul spor al producției industriale constituie o expresie a dezvoltării și perfecționării bazei tehnico-materiale a societății noastre socialiste, a creșterii capacității de creativitate și de organizare a producției și a muncii.

Rolul hotărâtor în manifestarea deplină a caracterului tot mai pregnant și eficient al elementelor materiale ale forțelor de producție, revine factorului uman al producției — forța de muncă, organizării judicioase, științifice a producției și a muncii.

Înfăptuirea obiectivelor planului de dezvoltare economico-socială a țării, obținerea unor însemnate sporuri de producție și productivitate în condițiile dezvoltării bazei tehnico-materiale a societății, sînt posibile, așa cum s-a subliniat la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 17 martie a.c., **numai prin folosirea mai bună a zestrei tehnice a tuturor unităților, pe calea utilizării extensive și intensive, la întreaga capacitate a tuturor mașinilor și utilajelor, prin exploatarea lor rațională, la parametri optimi.** Valorificarea integrală a potențialului productiv în vederea obținerii de creșteri de producție superioare prevederilor actuale este o sarcină esențială a industriei în această perioadă.



Pornind de la rezultatele obținute, precum și de la necesitatea valorificării mai depline a importanțelor rezerve de care dispune economia noastră, Comitetul Politic Executiv a inițiat, încă din anul trecut, un complex de acțiuni de mare amploare — care au cuprins practic toate ramurile și județele — pentru gospodărirea la un nivel superior a resurselor materiale. Așa după cum relevă tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a demonstrat astfel **posibilitatea ca obiectivele prevăzute în cincinal să fie realizate cu cheltuieli mai mici, rezultind, pe această bază, economii de 110 miliarde lei, din care 85 miliarde pentru construcții-montaj.** Din acestea, 75 miliarde lei au fost repartizate pentru dotarea suplimentară cu utilaje și mașini a spațiilor productive disponibile, devansarea unor capacități prevăzute în cincinal, precum și construirea unor noi obiective, îndeosebi în siderurgie, industria constructoare de mașini, chimie, industria materialelor de construcții, industria ușoară, alimentară și în agricultură.

În acest fel și Congresul Consiliilor oamenilor muncii a stabilit sarcini bine definite factorilor din sfera producției materiale, statuind principiul după care perfecționarea calității produselor și a serviciilor constituie o obligație permanentă a tuturor colectivelor de oameni ai muncii, a unităților economice.

„Disponem de o bază tehnico-materială modernă, de o minunată clasă muncitoare, de un corp competent de ingineri și tehnicieni — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — avem deci, toate condițiile pentru înfăptuirea și depășirea sarcinilor trasate de Congresul al XI-lea. Acum, hotărîtoare pentru realizarea cu succes a programului de dezvoltare sînt o tot mai bună organizare a activității tuturor unităților economice, întărirea controlului, creșterea răspunderii și exigenței, concentrarea eforturilor în direcțiile hotărîtoare pentru înfăptuirea cu succes a planului“.

Traducerea în viață cu consecvență a obiectivelor celui de-al XI-lea Congres al partidului, în condițiile creativității, muncii colective, eficacității și respectării cu rigurozitate a legislației economice, condiționează progresul economic și social rapid și multilateral al țării noastre, sporirea însemnată a potențialului economic și ridicarea României pe trepte superioare ale civilizației socialiste.

prof. dr. Constantin A. OLAH  
Cluj-Napoca



# AMPLĂ MOBILIZARE PENTRU CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII

● Perfecționările tehnologice și organizatorice au o influență hotărâtoare în creșterea productivității ● De ce se repartizează electroniști cind se solicită specialiști în tehnologia sectoarelor calde? ● Probitate și competență în extinderea tipizării! ● Un indicator necesar pentru aprecierea eficienței reale a activității de proiectare : gradul de tipizare ● Sprijin sporit din partea bazelor de aprovizionare în utilizarea superioară a capacităților

**RIDICAREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII** reprezintă un factor fundamental, de o importanță deosebită în asigurarea progresului întregii societăți. Așa cum se sublinia în cadrul lucrărilor Congresului consiliului oamenilor muncii va trebui ca, pe întregul cincinal, în industrie să se realizeze o creștere a productivității muncii de peste 55%, asigurându-se pe această cale mai mult de 80% din sporul producției.

În realizarea acestui obiectiv perfecționarea relației OM-TEHNICĂ se situează pe primul loc al atenției în fiecare unitate economică, cu atât mai mult cu cât pînă în prezent ritmul de creștere a productivității nu a ținut întotdeauna pasul cu gradul înalt de înzestrare a întreprinderilor. Pentru obținerea unor randamente superioare, modul în care interacționează potențialul tehnic și uman se cere continuu perfecționat prin măsuri convergente, cu finalitate operativă,

fie că este vorba de planul perfecționărilor tehnologice, al metodelor de organizare și conducere sau al cunoștințelor profesionale. Ele se regăsesc dealtfel în cadrul **PROGRAMELOR SPECIALE DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII**, ale căror prevederi se cer îndeplinite ritmic, la nivelul scontat de eficiență. Realizarea lor integrală, la termenele prevăzute reprezintă una dintre principalele premise care vor conduce la obținerea însemnatelor sporuri de producție pe care colectivele de oameni ai muncii s-au angajat să le obțină în cinstea zilei de 23 August.

Ne-am propus, în acest număr, să analizăm modul în care se acționează la Întreprinderea metalurgică din Bacău, pentru îndeplinirea și depășirea prevederilor de plan privind sporirea productivității muncii.

## PREVEDERI DE PLAN ÎNDEPLINITE ȘI DEPĂȘITE. ȘI TOTUȘI...

**INVESTIGAȚIA NOASTRĂ** a relevat faptul că ridicarea productivității muncii a constituit, la întreprinderea băcăuană o permanență a preocupărilor îndreptate în direcția sporirii eficienței activității productive. Ca urmare, **în primele 6 luni din acest an, prevederile de plan la indicatorul productivitatea muncii au fost îndeplinite în proporție de 101,3%**. Sporirea rodniciei muncii și-a găsit corespondentul în realizarea peste plan a unor cantități însemnate de produse fizice de o deosebită însemnătate pentru întreaga economie națională: 68 tone de utilaj pentru industria siderurgică, 160 tone de piese brute turnate din fontă ș.a.

La baza obținerii unor asemenea rezultate s-au aflat prevederile din programul de creștere a productivității muncii pe 1977, elaborate și fundamen-

tate încă din anul trecut, cu termene și responsabilități precise privind realizarea integrală a fiecărui capitol, a tuturor măsurilor prevăzute. O pondere însemnată o dețin acțiunile menite să contribuie — direct sau indirect — la **introducerea accelerată a progresului tehnic**. Este vorba de mecanizarea liniei de formare I S în secția turnătorie, mărirea capacității la curățătorie prin montarea unei instalații de sablaj cu alic, dotarea cu 30 de mașini de înșurubat în secțiile de prelucrări mecanice-montaj, precum și cu polizoare pneumatice, ciocane bătătoare, dezvoltarea acțiunii de autoutilare etc.

**Perfecționările organizatorice** au avut, de asemenea, o influență hotărâtoare în creșterea productivității, conducând la o economie relativă de personal de 236 om-ore. La acest capitol, raționalizarea fluxurilor de producție, extinderea schimbului II, îmbunătățirea ritmicității în aprovizionarea locurilor de muncă a condus la obținerea unor substanțiale economii de manoperă. Efecte fa-

vorabile asemănătoare au fost generate și de preocuparea pentru creșterea gradului de specializare nu numai în producția anumitor produse, ci și în întreținerea unor grupe de utilaj (pompe, utilaje de prelucrat lemn, aparatură de automatizări etc.). De o atenție deosebită și o bună primire s-a bucurat perfecționarea sistemului informațional, prin mecanizarea lucrărilor de birou și extinderea prelucrării automate a datelor privind gestiunea materialelor, evidența produselor finite și a mijloacelor fixe, calculul retribuției și planificarea reparațiilor la utilaje etc.

**Creșterea calificării cadrelor și policalificarea lor** constituie un factor intens folosit în sporirea productivității muncii. Prin cursurile la zi ale școlii profesionale se pregătesc în acest an peste 110 muncitori calificați, 33 prin ucenicie și circa 200 în prima treaptă a liceului, la care se adaugă 102 strungari, turnători și formatori calificați prin cursuri de scurtă durată. Dacă la toate acestea adăugăm numărul deloc

de neglijat al muncitorilor care frecventează cursurile serale ale liceului, cursul de subingineri etc. sau policalificarea — a lăcătușilor și a electricienilor ca macaragiștii sau mașiniști, a frezorilor ca bohrwerkiști, a strungarilor de pe strunguri paralele pe cele carusele — se conturează cu mai multă claritate imaginea unei preocupări ample având ca finalitate polideservirea complexă și operativă a locului de muncă.

Deși cele 29 măsuri prevăzute a se realiza în semestrul I a.c. au fost în întregime îndeplinite, iar în această perioadă prevederile de plan privind utilizarea timpului de lucru maxim disponibil a fost îndeplinit și depășit (96,3%), **drumul de la prevederi la realizări a fost și continuă să fie marcat de o serie de obstacole** a căror existență și acțiune contribuie — adeseori substanțial — la diminuarea efectelor urmărite în cadrul diferitelor acțiuni pe linia creșterii productivității muncii. Ca reper edificator poate fi luat și faptul că s-a înregistrat în această perioadă un număr mare de absențe nemotivate (20 740 om-ore) și învoiri (6 954 om-ore). La acestea se adaugă și unele stagnări în funcționarea mașinilor, diferențe de productivitate pe schimburi, nerealizarea integrală de către unii muncitori a normelor de muncă ș.a.

Care sînt **cauzele** care generează asemenea efecte ?

## CÎND NECESARUL DE FORȚĂ DE MUNCĂ ESTE ASIGURAT DOAR CANTITATIV

tehnice corespunzătoare pe schimburi. Întreprinderea metalurgică din Bacău dispune de una dintre cele mai mari turnătorii din țară, moderne, cu grad ridicat de automatizare, pentru a cărei conducere și supraveghere a solicitat în acest an — respectînd normativele în vigoare — un număr de 16 ingineri pe specialitatea tehnologia sectoarelor calde și cea a construcțiilor de mașini. Răspunsul ? Într-adevăr, a fost repartizat numărul solicitat de ingineri, dar cu specialitate de... electroniști. În asigurarea cu cadrele de înaltă calificare în specialitățile cu adevărat necesare întreprinderii, Centrala industrială de resort trebuie să acorde un sprijin mai atent, deoarece procedîndu-se ca pînă în prezent producția înregistrează prejudicii însemnate, cu atît mai mult cu cît în unitatea economică respectivă posturile de ingineri electroniști erau de mult completate la nivelul necesităților. Numai un ajutor real, cu cadrele tehnice de specialități solicitate, poate conduce la soluționarea grabnică și definitivă a problemelor tehnice de înaltă specializare cu care este confruntată întreprinderea.

## CREATIVITATE ȘI COMPETENȚĂ ÎN LOCUL CURSEI PENTRU RECOMPENSE FACILE

toarește, se pare, anumitor deficiențe care mai persistă în optica unor proiectanți cu privire la această problemă. Despre ce este vorba? După cum se știe, cuantumul retribuției proiectanților din construcția de mașini este în raport de proporționalitate cu numărul de repere noi pe care aceștia le introduc în proiect. În această situație se întâmplă uneori ca specialiștii de pe planșetă să fie tentați să transforme în proiect „nou”, prin modificarea unor detalii neesențiale, subsansamble care s-ar preta foarte bine și relativ ușor la tipizare. Sistemul de lucru prezentat acționează desigur cu concursul binevoitor al celor ce verifică aceste proiecte, în special gradul de noutate al diferitelor subsansamble proiectate. Uneori presați de timp, alții din comoditate — în multe situații chiar cu avizul producătorului care abia ulterior obiectează — ei certifică cu prea multă ușurință „noutatea” în dauna tipizării.

Desigur, prin această nu se pledează împotriva introducerii soluțiilor noi, cu adevărat originale în proiectare. Este evident faptul că efortul de concepere și introducerea a noului, autentic și eficient, se cere operativ apreciat și recompensat. La fel de pregnant însă se conturează și ideea că modul de a gândi și de a acționa al unor proiectanți care preferă recompense facile în loc să depună eforturi de creativitate și competență profesională care constituie obligația esențială a oricărui proiectant se cere stăvilit cu operativitate. **Gradul de tipizare al produselor va trebui să devină un indicator de bază în aprecierea directă a activității fiecărui proiectant, a eficienței muncii pe care acesta o desfășoară.** Iată deci că pentru armonizarea intereselor lucrătorilor din proiectare cu cele ale întreprinderii beneficiare, se cere acționat cu mai multă energie, pe de o parte, pentru ca autenticitatea soluțiilor noi introduse în producție să fie cît mai atent verificată, iar pe de altă parte, ca proiectanții să fie mai mult interesați în refolosirea proiectelor elaborate.

Și un alt aspect. Introducerea operativă a elementelor tipizate se lovește uneori de existența anumitor standarde care cuprind multe amănunte neesențiale și în care nu pot fi introduse ca urmare modificări de genul tipizării mai devreme de o perioadă de așteptare care ajunge la... 3 ani, intervalul la care se modifică standardul respectiv. Pentru eliminarea acestor neajunsuri se impune să fie luată în discuția specialiștilor eventualitatea ca **standardele** să

## GRADUL scăzut de tipizare a produselor crecează, de asemenea, greutatea în sporirea rodniceii muncii. Aspectul semnalat se da-

toarește, se pare, anumitor deficiențe care mai persistă în optica unor proiectanți cu privire la această problemă. Despre ce este vorba? După cum se știe, cuantumul retribuției proiectanților din construcția de mașini este în raport de proporționalitate cu numărul de repere noi pe care aceștia le introduc în proiect. În această situație se întâmplă uneori ca specialiștii de pe planșetă să fie tentați să transforme în proiect „nou”, prin modificarea unor detalii neesențiale, subsansamble care s-ar preta foarte bine și relativ ușor la tipizare. Sistemul de lucru prezentat acționează desigur cu concursul binevoitor al celor ce verifică aceste proiecte, în special gradul de noutate al diferitelor subsansamble proiectate. Uneori presați de timp, alții din comoditate — în multe situații chiar cu avizul producătorului care abia ulterior obiectează — ei certifică cu prea multă ușurință „noutatea” în dauna tipizării.

Desigur, prin această nu se pledează împotriva introducerii soluțiilor noi, cu adevărat originale în proiectare. Este evident faptul că efortul de concepere și introducerea a noului, autentic și eficient, se cere operativ apreciat și recompensat. La fel de pregnant însă se conturează și ideea că modul de a gândi și de a acționa al unor proiectanți care preferă recompense facile în loc să depună eforturi de creativitate și competență profesională care constituie obligația esențială a oricărui proiectant se cere stăvilit cu operativitate. **Gradul de tipizare al produselor va trebui să devină un indicator de bază în aprecierea directă a activității fiecărui proiectant, a eficienței muncii pe care acesta o desfășoară.** Iată deci că pentru armonizarea intereselor lucrătorilor din proiectare cu cele ale întreprinderii beneficiare, se cere acționat cu mai multă energie, pe de o parte, pentru ca autenticitatea soluțiilor noi introduse în producție să fie cît mai atent verificată, iar pe de altă parte, ca proiectanții să fie mai mult interesați în refolosirea proiectelor elaborate.

Și un alt aspect. Introducerea operativă a elementelor tipizate se lovește uneori de existența anumitor standarde care cuprind multe amănunte neesențiale și în care nu pot fi introduse ca urmare modificări de genul tipizării mai devreme de o perioadă de așteptare care ajunge la... 3 ani, intervalul la care se modifică standardul respectiv. Pentru eliminarea acestor neajunsuri se impune să fie luată în discuția specialiștilor eventualitatea ca **standardele** să

cuprindă numai elementele esențiale de montaj ale produsului, în așa fel încît proiectanților să li se ofere posibilitatea să intervină cu operativitate sporită în favoarea introducerii elementelor tipizate.

## MAI BUNĂ FUNDAMENTARE ÎN EVALUAREA CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

ANUMITE DE-CALAJE care apar între productivitatea efectiv realizată a oamenilor, randamentul mașinilor și nivelul prevederilor își au originea în modul în care unora este evaluată capacitatea de producție. În cadrul unei linii automate de la turnătorie, capacitatea de producție în tone a fost stabilită ținîndu-se seama de numărul maxim de forme pe care le poate produce pe oră și de greutatea maximă pe formă. O astfel de apreciere nu corespunde însă întotdeauna realității. Mai ales cînd, pe parcursul anului de plan, beneficiarul își schimbă des cerințele și solicită, în cadrul aceleiași număr de forme, alte produse cu greutate pe jumătate față de cererile inițiale. Într-o asemenea situație, deși respectiva linie automată realizează același număr de bucăți de produse pe oră, totuși nivelul în tone al capacității inițial luate în calcul nu este atins, cu influențe nefavorabile asupra productivității muncii. Dat fiind că asemenea cazuri nu sînt singulare și apar și în fabricația armăturilor, pentru ca producătorul să se poată adapta rapid la cerințele beneficiarilor, fără a se situa sub prevederi la o serie de indicatori (printre care și productivitatea muncii), apare din nou în actualitate problema perfecționării modului în care bazele județene de aprovizionare tehnico-materială cooperează cu industria. Dacă aceste unități ar prelua o gamă mai largă de produse, întreprinderile industriale ar putea evita în mai mare măsură, lucrînd direct cu bazele de aprovizionare, consecințele nefavorabile ale fluctuațiilor în cererea beneficiarilor, ar putea să-și planifice din vreme o producție continuă care să contribuie la utilizarea capacităților mai aproape de prevederi, cu o productivitate și eficiență sporite.

Alături de rezolvarea problemelor menționate, la sporirea productivității muncii în întreprinderea analizată se cere întărit aportul efortului propriu. O atenție deosebită trebuie acordată, în continuare, extinderii rapide a tehnologiilor moderne de fabricație, întăririi disciplinei în muncă, amplificării preocupărilor pentru îndeplinirea și depășirea normelor de producție de către fiecare lucrător, valorificării integrale a timpului de muncă, extinderii și generalizării schimbului II și III etc. Realizarea acestor obiective, cu sprijinul sporit al centralei industriale de resort, poate contribui la o amplificare substanțială a productivității muncii, la realizarea, în continuare, a unor însemnate producții suplimentare necesare beneficiarilor interni și la export.

I. CAZACU

DEZBATERE „R. E.“

Întreprinderea — teren de creativitate și promovare a noului

## ÎNNOIREA ȘI MODERNIZAREA PRODUSELOR (II)

Continuăm să publicăm în numărul de față alte aspecte ale problemelor ridicate în cadrul dezbaterii organizate de „Revista economică” cu cadre de specialiști din întreprinderile și filialele institutelor de cercetări și proiectări din județul Sibiu, pe tema „Înnoirea și modernizarea producției — de la cerințe la realizare”.

### Cooperare și sprijin concret in toate fazele de lucru

PARTICIPANȚII la dezbateri s-au oprit pe larg, în cuvântul lor, și la cîteva dintre problemele a căror rezolvare este de natură să contribuie la accelerarea procesului asimilării și modernizării produselor.

ÎN FAZA DE DOCUMENTARE-CERCETARE. Cu toate îmbunătățirile care au fost consemnate în anii din urmă în privința informării și asigurării modelelor de referință, în așa fel încît cercetătorii și specialiștii să cunoască cele mai noi și moderne produse sau tehnologii practicate pe plan mondial, se mai manifestă încă o serie de greutăți și deficiențe. În unele unități — s-a subliniat în discuții — se procură încă puține mijloace de informare, modelele de referință sînt insuficiente. Pe alocuri există chiar mentalitatea greșită de a se clina faza de studiere a cît mai multor surse de informare și modele de referință, respectiv de documentare, în scopul unui iluzoriu „cîștig de timp” în procesul de asimilare a unor produse. O asemenea stare de fapt conduce, de obicei, nu la scurtarea ciclului de asimilare, ci la prelungirea sa, la realizarea de produse care uneori nu se încadrează în limitele baremurilor practicate pe plan mondial. Lipsa unei informări suficiente, necunoașterea nivelului unor produse fabricate în alte țări, a fost una din cauzele care au determinat ca, de pildă, autobasculantele de 8—11 tone să aibă o greutate superioară celor realizate în R.F.G. Astfel de cazuri se întîlnesc, din același motiv, și în fabricația unor mașini-unelte pentru prelucrarea la rece a matalor. De pildă, greutatea totală a foarfecii-ghilotină fabricată de Întreprinderea mecanică Sibiu este de 7 625 kg față de 7 000—7 150 kg la utilajele similare fabricate în străinătate.

Analiza exigentă a unei asemenea stări de fapt nu poate să ducă decît la o singură concluzie: la asimilarea oricărui produs nou, cercetătorii, proiectanții și beneficiarii trebuie să conlucreze strîns în asigurarea unor documentații cît mai ample, astfel încît varianta aleasă să prezinte maximum de tehnicitate și economicitate.

ÎN FAZA DE PROIECTARE. Pentru a asigura condițiile obținerii unei înalte eficiențe în fabricația de serie și, în special, în cea de serie mică, încă din faza de concepție se impune proiectarea unor

familii de produse, fapt ce ar conduce și la o însemnată economie de timp de proiectare. În asemenea cazuri, se poate aplica pe scară largă tipizarea și unificarea constructivă a unor subsansamble și repere. Referindu-se la importanța unor asemenea concepte de muncă, participanții la dezbateri au subliniat faptul că în acest mod un număr redus de proiectanți poate asigura proiectarea unei game largi de produse. La întreprinderea „Balanța”, de pildă, la realizarea diferitelor tipuri de cîntare cu utilizări industriale se folosesc într-o proporție ridicată proiectele existente, pentru că sînt tipizate numeroase subsansamble și repere. Timpul de proiectare pentru un produs nou s-a redus astfel, în medie, cu 40—60%.

La realizarea proiectelor pentru mașini și utilaje, un rol important revine încercării și testării produselor în laboratoare sau standuri de probe. Există multe lucruri bune făcute pe această linie în anii din urmă, dar amplificarea procesului de înnoire a producției impune acoperirea mai completă a necesităților întreprinderilor și institutelor de cercetări și proiectări cu mijloace necesare pentru efectuarea de încercări și probe — faze importante în asigurarea calității noilor produse. Filiala de cercetări și proiectări tehnologice pentru sectoare calde-Sibiu, de pildă, nu este dotată cu un laborator în care să se poată verifica parametrii tehnico-funcționali și economici ai familiei de cupatoare de tratament termic proiectate (înainte de intrarea în funcțiune a acestora la întreprinderi). În aceeași situație se află și Filiala de proiectare pentru mașini-unelte Sibiu care, nefiind sprijinită de forul tutelar în crearea unei baze complexe de cercetare, nu a abordat încă această importantă latură a activității, deși este singurul colectiv din țară specializat în domeniul proiectărilor de mașini de presare-forjare la rece și mașini și instalații pentru prelucrarea maselor plastice. Probele și încercările funcționale și de calitate ale produselor realizate de filialele amintite se fac la diferite întreprinderi, cu multe întirziri și cheltuieli suplimentare.

ÎN FAZA DE PROTOTIP-OMOLOGARE. Crearea și dezvoltarea atelierelor specializate, stabilirea unor atribuții precise serviciilor care concurează la execuția

de prototipuri și constituirea unor grupe de specialiști care să urmărească îndeaproape realizarea planului tehnic — au apreciat în cuvîntul lor mai mulți participanți la dezbateri — au condus la realizări importate în multe întreprinderi. Din păcate, însă, se mențin și unele stări de fapt negative, care frînează execuția la timp a unor prototipuri. Preocupate, în principal, de realizarea sarcinilor curente de plan, întreprinderile „Independența”, „Mecanica” — Mirșa „Mecanica” — Sibiu și altele, folosesc adesea capacitatea atelierelor respective pentru producție și, în funcție de îndeplinirea planului, trec și la realizarea diferitelor prototipuri. Se creează, din pricina arătată, întirziri mari (uneori de 6—12 luni) în realizarea unor prototipuri. Este evident că, dacă toate filialele de cercetări și proiectări care pregătesc documentații tehnice ar avea condiții și pentru realizarea prototipurilor, s-ar îmbunătăți mult asistența tehnică, calitatea lucrărilor, s-ar accelera procesul de asimilare.

ÎN FAZA DE PREGĂTIRE A FABRICAȚIEI ȘI DE TRECERE LA PRODUCȚIA DE SERIE. Pregătirea tehnologică (proiectarea și execuția S.D.V.-urilor, elaborarea tehnologiilor și condițiilor tehnice) poate începe, așa cum a dovedit-o practica, odată cu execuția prototipului, astfel ca, după omologare, să fie posibilă trecerea cît mai repede la fabricația seriei zero sau a unor loturi experimentale.

Dar, în unele cazuri, apar greutăți și întirziri datorate deficitului înregistrat la capacitățile de proiectare și execuția a S.D.V.-urilor, în compartimentele de concepție și la sculării. O asemenea situație există în prezent la Întreprinderea mecanică din Sibiu, unde capacitățile existente nu pot satisface complet prevederile planului tehnic, rezultatul fiind acela că unele produse noi nu sînt echipate în timpul stabilit cu S.D.V.-urile necesare. Sînt și situații cînd volumul de muncă de proiectare a S.D.V.-urilor este mărit artificial prin realizarea unui grad de echipare tehnologică exagerat de mare față de nivelul cunoscut pe plan mondial pentru același produs. Bineînțeles, o pregătire tehnologică cît mai completă asigură realizarea produsului în cele mai bune condiții, însă pentru scurtarea ciclului de însușire este necesar să se acționeze nu numai pe linia pregătirii tehnologice, ci și pe linia ridicării calificării muncitorilor. Trebuie găsite și posibilități de perfecționare a organizării lucrului în sculării, astfel încît acestea să fie capabile să țină pasul cu solicitările. O experiență bună în această privință a acumulat întreprinderea „Balanța” unde, prin organizarea lucrului în acord global în sculărie, producția acesteia a sporit cu 30—35% într-un singur an.



## Produsul nou și rentabilitatea întreprinderii

ACTIVITATEA complexă de modernizare a producției, de diversificare și înnoire permanentă a acesteia, este confruntată încă cu unele greutăți. Din cuvântul mai multor participanți la discuții a rezultat că planul tehnic este privit adeseori în unități ca o sarcină care le împovărează „viata”, întrucât realizarea lui întocmai le dezavantajează economic, afectându-le, în general, indicatorii de bază.

Fenomenul este binecunoscut. Din activitatea de plan tehnic rezultă, în primele perioade de fabricație a produsului nou, o producție industrială mai redusă ca volum, productivitatea muncii este, de asemenea, mai scăzută, înregistrându-se, totodată, un consum de manoperă și cheltuieli la 1 000 lei producție marfă ridicată. Din această cauză — producția nouă obținută are, în general, o rentabilitate inferioară celei medii realizate în întreprindere. Cum fiecare unitate este direct interesată în obținerea de rezultate cât mai bune în îndeplinirea sarcinilor de plan — producție și cum planul tehnic influențează diferite produse negativ aceste eforturi, unele unități nu sînt dispuse să-și sacrifice interesele imediate în locul celor de perspectivă. Acest fapt conduce la întâzieri în realizarea obiectivelor planului tehnic, unele prevederi fiind amânate adeseori de la un an la altul. În legătură cu acest aspect ale problemei, participării la dezbateri au propus mai multe alternative, din care redăm două :

- să se separe activitatea de plan tehnic (producție-marfă, cheltuieli la 1 000 lei producție marfă) de restul activității întreprinderii. Aceasta ar permite ca prin indicatorii de plan să se țină seama pentru o perioadă limitată de timp, de unele situații specifice activității de însușire a produselor noi cum ar fi : planificarea și eliberarea fondului de retribuție, încadrare a muncitorilor din sculării și din alte compartimente în categoria „auxiliari”, precum și de faptul că, de obicei, în această fază, volumul rebuturilor este mai ridicat. Totodată, acordarea premiilor pentru îndeplinirea și depășirea indicatorilor de plan la producția curentă nu ar mai fi afectată ;

- să se includă la producția marfă rezultată din planul tehnic, rentabilitatea medie a întreprinderii, beneficiul avînd în acest caz o funcție de calcul economic.

O rentabilitate reală s-ar obține, firește, numai atunci cînd beneficiarul planului tehnic ar asigura, prin planul de finanțare, nu numai cheltuielile efective, ci și rata medie a rentabilității întreprinderii. Dealtfel, trebuie spus că există un asemenea precedent. Bunăoară, instalațiile experimentale, stațiile pilot și standurile de probă experimentale, executate de întreprinderi specializate, se recepționează și se decontează în conformitate cu reglementările pentru lucrările de construcții-montaj, cuprinzînd, pe lângă cheltuielile efective, și beneficiul întreprinderii de construcții-montaj.

Similar ar trebui înțeleasă și varianta cînd realizarea unor obiective ale planului tehnic se sistează în anumite faze, din vina beneficiarului (minister sau alt organ) : aceștia trebuie să suporte, din fondurile proprii, cheltuielile efectuate pînă în momentul sistării. Recuperarea integrală a diferitelor cheltuieli efectuate

de întreprindere se poate asigura însă numai dacă se adaugă și beneficiul aferent acestor cheltuieli.

Indiferent de varianta pentru care vor opta cadrele de decizie, un lucru rămîne clar. **Producția industrială rezultată din planul tehnic reprezintă un efort productiv, efectul unor însemnate cheltuieli de muncă socială.** Evidențierea acestor eforturi de așa natură încît întreprinderile să fie mai mult stimulate în activitatea de înnoire a produselor, ar fi de natură să accelereze ritmul îndeplinirii prevederilor din planul tehnic și ca urmare, să ducă la depășirea sarcinilor ce le rent acestor cheltuieli.

## Analiza valorii — o metodă cu efecte favorabile

NUMĂRUL mare de produse ce se asimilează în fiecare unitate impune ca la alegerea variantei din punct de vedere constructiv și economic să se utilizeze metode care să conducă la **opțiunea cea mai eficientă.** În această privință, trebuie spus că în citeva întreprinderi sibiene se folosește de citva timp metoda analizei valorii, pentru determinarea celei mai eficiente variante de optimizare a costurilor pe unitatea de produs. Datorită unei asemenea analize s-a ajuns ca mașina de canetat asimilată și produsă în prezent de întreprinderea mecanică Sibiu să coste mai ieftin față de cea importată din Elveția cu aproape 1 milion lei, iar balanța comercială cu afișare realizată de întreprinderea „Balanta” să fie, de asemenea, mai ieftină de citeva zeci de ori decît ar costa dacă ar fi importată etc.

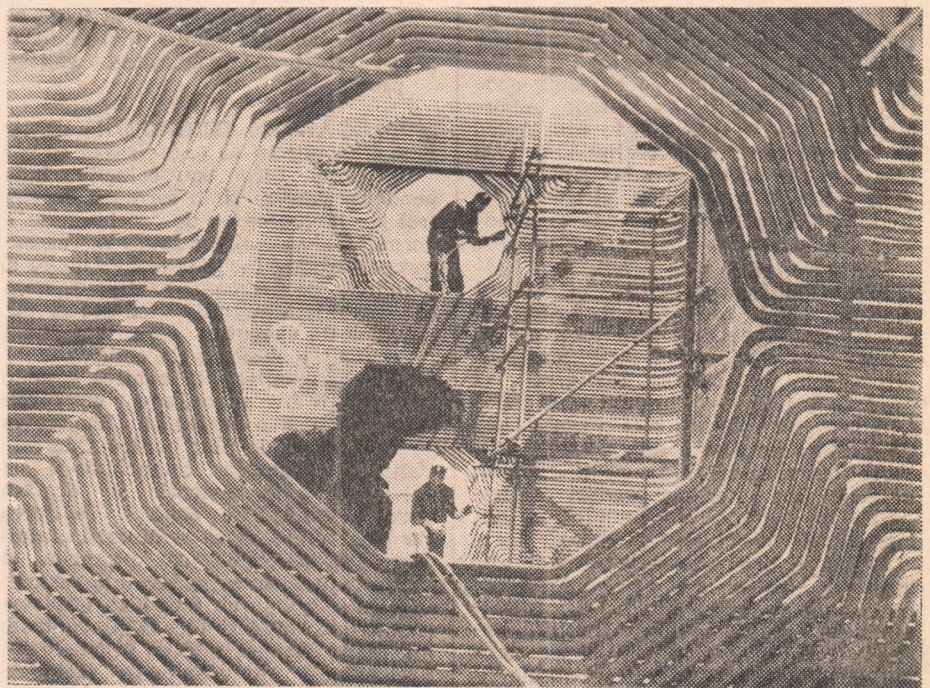
Deși sînt evidente rezultatele ce se pot obține, totuși, în marea majoritate a întreprinderilor și filialelor institutelor de cercetări și proiectări sibiene, metoda respectivă nu este folosită. Sesizînd această deficiență, Comitetul județean de partid a luat măsura ca, începînd din acest an, să fie școlarizați, eșalonat, toți specialiștii care au tangență cu asimilarea și modernizarea produselor, astfel încît — începînd cu anul viitor — orice produs nou să aibă drept suport optimizarea costurilor pe baza analizei valorii. Este o mă-

sură necesară, ale cărei rezultate se vor resimți atît pe planul ridicării nivelului constructiv și funcțional al produselor noi, cit și al asigurării competitivității din punctul de vedere al costurilor.

ÎN CADRUL DEZBATERII au fost abordate și alte probleme cum ar fi : necesitatea completării cadrelor de cercetători atît în unele întreprinderi, cit și la filialele institutelor din județ la nivelul actualelor cerințe, accentuarea acțiunilor pentru diminuarea unor importuri de utilaje și mașini prin realizarea acestora în țară, sporirea aportului cercetării și proiectării la reducerea consumurilor materiale. Ideea de bază care s-a degajat este aceea că **există posibilități reale ca toate produsele concepute și proiectate în țară să fie superioare față de cele vechi nu numai prin laturile constructive, ci și prin cele economice, că prin înlăturarea unor neajunsuri, este cu puțință să se realizeze un volum mult mai mare de asimilări și modernizări în raport cu sarcinile inițiale ale actualului cincinal.**

Valorificarea acestor posibilități necesită, între altele, analizarea de către ministerele de resort și alte organe centrale a deficiențelor ce se mai manifestă în acest domeniu și adoptarea unor măsuri care să determine înlăturarea oricăror bariere în promovarea progresului tehnic. În acest cadru se înscrie și sarcina trasată la Congresul consiliilor oamenilor muncii ca, **ministerele și centralele, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, institutele centrale de cercetare să acționeze ferm pentru scurtarea duratei lucrărilor de cercetare și a termenelor de valorificare în producție, pentru creșterea eficienței economice a soluțiilor, pentru mărirea contribuției cercetării și ingineriei tehnologice la realizarea de noi tehnologii, de noi descoperiri, care să ducă la dezvoltarea mai rapidă a economiei noastre naționale, la ridicarea prestigiului științei românești pe plan mondial.**

Dezbateri consemnate de  
**V. BOESCU**  
**I. SOARE**



Artizanat energetic

Legea calității produselor și serviciilor

# O CONCEPȚIE UNITARĂ, UN SISTEM COMPLEX ÎN ORGANIZAREA CONTROLULUI DE CALITATE

- *Primii controlori — producătorii înșiși*
- *Prevenirea defecțiunilor pe întregul flux de producție*
- *Caracterul pianar al controlului tehnic de calitate*
- *Diversificarea formelor de realizare a controlului*
- *Atribuții și obligații ale beneficiarilor produselor*
- *Controlul prin intermediul unităților specializate*
- *Rolul programului tehnologic de control*

**IMBUNĂTĂȚIREA PERMANENTĂ A CALITĂȚII PRODUSELOR** constituie o cerință de bază a promovării ferme a progresului tehnic în toate sectoarele producției materiale, o condiție esențială a progresului economiei naționale. Ridicarea calității este strâns legată de asigurarea unui control riguros al respectării normelor tehnice și documentațiilor de execuție ale produselor, la toate nivelele de organizare a activității economice.

**D**UPĂ CUM ARĂTA tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în expunerea la ședința comună a Comitetului Central al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat de la sfârșitul lunii martie, „**exercitarea controlului de calitate trebuie să se asigure de către muncitorii înșiși, de maiștrii și inginerii care conduc procesul de producție, precum și de către organele centralelor și ministerelor**”. Acest principiu, care impune o exigență sporită a producătorilor — la toate nivelele desfășurării activității economice — față de rezultatele obținute, constituie una din ideile fundamentale ale **legii calității produselor și serviciilor** (nr. 7/1977), adoptată de Marea Adunare Națională în ultima sa sesiune.

Legea statuează principiul potrivit căruia **controlul se realizează în primul rînd de către producătorii înșiși**. În acest sens, muncitorii sînt obligați să exercite un autocontrol riguros asupra produselor pe care le realizează, să prezinte prima piesă la controlul maiștrului, să nu admită nici o defecțiune de calitate pe fluxul de calitate; obligații corespunzătoare revin șefilor de secții sau ateliere, precum și maiștrilor, în calitate de conducători nemijlociți ai formațiilor de lucru.

Obligația producătorilor de a asigura un autocontrol exigent asupra produselor pe care le fabrică, fundamentează și răspunderea acestora, reglementată în lege, pentru orice deficiență de calitate, atît la produsele livrate și lucrările executate, cît și pentru cele rebutate sau declassate.

Controlul tehnic de calitate are, în concepția actualei legi, **îndeosebi un rol preventiv**.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii, „**se impun cele mai energice măsuri pentru respectarea strictă a disciplinei tehnologice și interzicerea oricăror derogări de ordin tehnic de la sarcinile de calitate, pentru perfecționarea controlului pe tot fluxul de fabricație, realizarea standurilor de probă și îmbunătățirea dotării cu aparatură de măsură și control**”.

Potrivit prevederilor legii, controlul tehnic de calitate are **un caracter plinar**, întrucît el se exercită asupra produselor — începînd cu aprovizionarea — pe tot fluxul de producție, de la introducerea în fabricație pînă la produsul final. De asemenea, el se exercită și asupra preciziei și reglajului mijloacelor de producție, a aparatului de măsură și control, cît și cu privire la toate celelalte condiții tehnico-materiale de care depinde asigurarea calității produselor.

**O**RGANELE TEHNICE de control din unități se organizează ca serviciu, birou sau colectiv independent, precum și în formații de control și laboratoare de specialitate — normarea și dimensionarea acestor compartimente făcîndu-se în funcție de numărul de personal rezultat ca necesar din documentațiile tehnice și tehnologice de execuție, care cuprind și programul tehnologic de control.

Compartimentele de control funcționează atît în subordinea conducerii unității, cît și a organelor Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, asigurîndu-se astfel **unitatea de concepție în desfășurarea activității de control, indiferent de locul unde ea se realizează, autoritatea și obiectivitatea organelor de control**, independența lor față de orice ingerințe care ar putea să împiedice asupra exigenței și fermității controlului. Subordonarea față de organele inspectoratului nu este doar metodologică; aceste compartimente — deși organe specializate de control ale unității

unde funcționează — fac parte, în același timp, din sistemul unitar al organelor Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor. Tocmai de aceea, personalul compartimentelor de control tehnic din unități trebuie să fie autorizat, pe baza verificării, iar numirea, schimbarea din funcție, sancționarea disciplinară sau desfacerea contractului de muncă al personalului respectiv se pot face de către conducătorii unităților numai cu acordul acestor organe. Organizarea și funcționarea compartimentelor de control tehnic exprimă astfel **îmbinarea strînsă, unitatea organică dintre controlul specializat al statului — prin organele Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor — și controlul efectuat de organele proprii ale unităților economice**.

În cadrul conducerii departamentale, controlul calității produselor se realizează de către ministere și celelalte organe centrale sau locale, care sînt obligate să ia măsuri pentru organizarea, îndrumarea și verificarea activității de control tehnic de calitate și de metrologie în unitățile subordonate. De asemenea, în cadrul conducerii de ramură, ministerele și celelalte organe centrale răspund de asigurarea nivelului calitativ al tuturor produselor din profilul ramurii. Controlul calității produselor de către organul central coordonator are însă un caracter diferit, el fiind axat — potrivit art. 8 din Decretul nr. 230/1974 — pe verificarea respectării normelor tehnice de către unitățile de profil, indiferent în subordinea cărui organ central sau local de stat ori obștesc se află.

**U**N ROL IMPORTANT în efectuarea controlului calității produselor revine **unităților beneficiare**. Încă prin Legea nr. 71/1969 a contractelor economice s-a prevăzut că beneficiarul are dreptul să controleze, pe parcursul executării produsului contractat, modul în care furnizorul îndeplinește clauzele convenite cu privire la calitate — fără a mai vorbi de avantajele pe care le prezintă, în vederea introducerii progresului tehnic, controlul beneficiarului, ca organ care cunoaște cel mai bine ultimele cerințe ale produselor din domeniul său de activitate. Potrivit Legii nr. 7/1977, unitățile beneficiare trebuie să exercite controlul **pe faze de fabricație și în final**, urmărind semnalarea eventualelor deficiențe de calitate și participînd la stabilirea măsurilor pentru remedierea acestora, precum și la eventualele perfecționări de adus.

Controlul tehnic efectuat de unitatea beneficiară este de altă natură — cel puțin sub aspect juridic — decît cel executat de organele tehnice de control din unități sau ale Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Ca-

lității Produselor. Unitatea beneficiară, pe baza contractului încheiat cu furnizorul, este interesată în verificarea calității produselor ce urmează a fi livrate, spre a se asigura că acestea vor corespunde cerințelor sale de exploatare. Deci, ea exercită controlul **în temeiul raporturilor contractuale** dintre părți, în vederea apărării disciplinei contractuale, promovării intereselor sale privind calitatea bunurilor pe care urmează să le primească și pentru realizarea obligației sale contractuale de a nu primi decât bunuri de calitate. Tocmai de aceea, beneficiarul răspunde în cazul recepționării unor bunuri cu deficiențe de calitate. În schimb, controlul executat de organele tehnice de control se execută **pe baza legii** — nu a unor raporturi contractuale — și are în vedere protejarea intereselor economiei naționale, respectarea normelor legale, asigurarea disciplinei economice în domeniul calității produselor.

Unitatea beneficiară are posibilitatea să efectueze controlul în **mod direct sau prin intermediul altei unități**. În acest sens, se prevede că operațiile de control, în cazul instalațiilor complexe, pot fi efectuate de către unitățile de cercetare și inginerie tehnologică. De asemenea, pentru anumite produse, în special mașini și utilaje cu un grad ridicat de complexitate, controlul se poate realiza prin unități specializate în exploatarea acestor produse. Soluția legislativă are în vedere faptul că o asemenea unitate, prin însuși profilul său de activitate, specializat în exploatarea anumitor bunuri, beneficiază de o competență tehnică și experiență deosebite, fiind deci în măsură, mai mult decât beneficiarul efectiv, să verifice produsul și să constate caracteristicile acestuia.

**ÎN TOATE ACESTE CAZURI,** controlul prin intermediul unei terțe unități se efectuează pe baza contractului încheiat cu unitatea beneficiară. Prin efectul unui asemenea contract pentru prestarea de servicii de control, **unitatea specializată devine mandatarul beneficiarului**. Raporturile de mandat dintre unitatea beneficiară și cealaltă unitate — de cercetare și inginerie tehnologică, sau specializată în exploatarea produselor respective — implică angajarea răspunderii mandatarului pentru calitatea produselor livrate. Potrivit art. 15 din Legea nr. 71/1969 și art. 30 din Legea calității produselor și serviciilor, unitatea beneficiară răspunde pentru paguba adusă avutului obștesc datorită recepționării unor produse cu deficiențe de calitate. În mod corespunzător, această răspundere va reveni unității mandatar. Desigur, însă, ea va putea fi angajată numai în limitele mandatului primit prin contractul încheiat cu unitatea beneficiară. În aceste limite, unitatea beneficiară va putea trage la răspundere unitatea mandatară pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a mandatului primit și, astfel, să se despăgubească pentru paguba ce i-a fost adusă datorită recepționării unor produse cu deficiențe de calitate. Asemenea practici sunt folosite cu rezultate bune și în alte țări.

În ce privește **bunurile destinate exportului**, întreprinderea de comerț exterior, în calitate de beneficiară în cadrul contractului intern de livrare a produselor pentru export, va putea în-

cheia contractul în vederea efectuării controlului de calitate a acestor produse cu organe specializate de control. Soluția considerăm că se referă atât la unitățile specializate prin profilul lor de activitate în exploatarea bunurilor respective, cât și la organele tehnice de control ale ministerelor sau altor organe centrale, sau chiar la inspecții specializate ale statului, în funcție de natura și importanța produselor.

Rezultă că în concepția noii legi, **perfecționarea organizării controlului tehnic al calității produselor a condus la o diversificare a formelor sale de realizare:**

- autocontrolul producătorului,
- controlul tehnic efectuat de organele unităților economice, atât producătoare cât și beneficiare,
- controlul de stat exercitat prin organele Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor,
- controlul efectuat de ministere și celelalte organe centrale sau locale asupra activității unităților subordonate,
- controlul exercitat de organul central coordonator de ramură asupra activității unităților, indiferent de subordonare,
- controlul realizat de beneficiar, direct sau prin intermediul unei unități mandatar, încă din faza de fabricație, asupra produselor ce urmează a fi livrate.

**P**RINCIPALELE EFECTE ale controlului sînt legate de caracterul său preventiv. În același timp, controlul urmărește asigurarea remedierii oricărui deficiențe de calitate care s-ar putea produce pe parcursul fabricației sau care ar rezulta la livrarea produselor ori în cursul procesului de exploatare. De aceea, **controlul calității reprezintă și un important instrument de perfecționare îndeosebi a laturii tehnice a activității economice.**

Totodată, controlul trebuie să conducă la stabilirea **răspunderii persoanelor inovate** de încălcarea normelor tehnice privind calitatea produselor — care sînt obligate să suporte despăgubirile pentru acoperirea prejudiciilor pe care le-au produs. În cazul săvîrșirii unei fapte care prin gravitatea sa constituie o contravenție, organul de control este obligat să aplice amenzi corespunzătoare. Astfel, **perfecționarea activității de control se exprimă și prin întărirea răspunderii tuturor factorilor care concurează la realizarea producției, pentru asigurarea calității produselor.** În acest sens trebuie arătat că este instituită și răspunderea **disciplinară, administrativă sau penală** — după caz — pentru încălcarea îndatoririlor prevăzute de lege, atât pentru cei ce concurează direct la producerea bunurilor materiale, cât și pentru cei ce au atribuții de îndrumare și control.

Controlul tehnic de calitate este nemijlocit legat de desfășurarea activității productive însăși, constituie în fond un aspect al acesteia, reprezintă o latură a feed-back-ului, a **retroacțiunii sau corecțiunii inverse a procesului de producție privit ca un sistem complex cibernetic.** De aceea, controlul tehnic se efectuează potrivit **programului tehnologic de control**, elaborat în cadrul documentației tehnice de execuție, de către unitatea de cercetare și inginerie

tehnologică de profil împreună cu unitatea producătoare. Programul tehnologic de control, urmărind pe flux tehnologia de fabricație, stabilește modul și durata de efectuare a operațiilor de control (la recepție, pe faze de fabricație și în final), aparatura și celelalte mijloace necesare, precum și calificarea personalului. În cadrul acestor programe prezintă o importanță deosebită introducerea **metodelor de control al calității pe baze statistice**, care, cu resurse minime, asigură cunoașterea nivelului calitativ al fabricației. Astfel conceput, el definește în mod științific tehnologia de control al fiecărui produs și constituie un instrument de bază pentru fundamentarea organizării activității de control corespunzător cerințelor diversității proceselor tehnologice și particularităților fiecărui produs. În acest sens este statuată obligația centralelor și întreprinderilor de a asigura organizarea și buna funcționare a controlului tehnic de calitate în conformitate cu programele tehnologice de control; totodată, se stabilește că șeful compartimentului de control răspunde de organizarea controlului calității produselor în toate fazele de fabricație și urmărește respectarea programelor tehnologice de control al fiecărui produs.

În spiritul prevederilor legii apare ca necesară **extinderea practicii unor controale complexe pe linia asigurării calității produselor.** Pentru a se înțelege mai bine eficiența acestei metode, menționăm că le asigură un control **total și simultan** asupra calității produselor, cuprinzînd controlul respectării tehnologiei, al modului de funcționare și întreținere a instalațiilor, al aparatului de măsură și control, al calificării personalului, al existenței și funcționalității laboratoarelor, al aplicării metodelor de analiză și control prevăzute în documentele normative, precum și al valabilității prevederilor cuprinse în aceste documente. În acest tip de controale sînt antrenate cadre de specialitate din ministere, centrale industriale, inspecții specializate ale statului, unități beneficiare, ca și specialiști din alte unități. Rezultatul unor astfel de acțiuni se concretizează prin planuri de măsuri obligatorii, care conduc la eliminarea lipsurilor constatate și, implicit, la îmbunătățirea calității produselor sau serviciilor.

Cunoașterea temeinică și aplicarea strictă a prevederilor legii calității produselor și serviciilor vor contribui într-o măsură sporită la realizarea obiectivelor stabilite de partid pentru ridicarea calității produselor și serviciilor, avînd ca efect direct sporirea eficienței activității economice, creșterea bunăstării poporului.

**dr. Mihai CONSTANTINESCU**  
Consiliul Legislativ

**Alexandru CORDAȘEVSKI**  
inspector general  
al Inspectoratului de Stat  
pentru Controlul Calității Produselor

**Eugen GĂRNETU**  
consilier juridic șef

## EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE



# OBIECTIVELE AGRO-ZOOTEHNICE, ÎN FUNCȚIUNE ÎNAINTE DE TERMEN



ÎN ACEST CINCINAL s-au alocat agriculturii circa 120 miliarde lei pentru investiții, volum fără precedent pentru o perioadă corespunzătoare. Și, pentru ca efectul economic să fie obținut cât mai curînd, la eșalonarea pe ani s-a luat în considerare necesitatea ca în prima jumătate a cincinalului să se execute o pondere mai mare din volumul investițiilor. Acest lucru impune unităților de construcție, de proiectare și beneficiarului responsabilități imediate, cu atît mai mult cu cît Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., analizînd la începutul acestei luni situația executării planului de investiții, a criticat neajunsurile care se manifestă în acest domeniu, întîrzierile existente pe unele șantiere și a trasat sarcina recuperării cît mai grabnice a rămîinerilor în urmă.

INTRAREA ÎN FOLOSINȚĂ înainte de termen a obiectivelor agrozootehnice nu este împiedicată de nici o restricție economică, socială sau tehnică. Este evident că noi capacități de producție în agricultură înseamnă mai multe produse zootehnice, mai multe legume, pe care populația le solicită tot mai mult, pe măsura creșterii nivelului său de trai. De asemenea, intrarea în exploatare cît mai repede a noilor capacități agrozootehnice este importantă sub aspect economic, fie că produsele sînt desfăcute pe piața internă, fie că sînt livrate în cadrul contractelor la export. Și, pentru că am menționat lipsa restricțiilor tehnice, facem precizarea că obiectivele agrozootehnice depind în mai mică măsură (în mai puține cazuri) de tehnica și tehnologiile de import. Deci, sub toate aspectele, îndeplinirea planului de investiții în agricultură este asigurată.

De ce se constată însă restanțe? Cum colaborează și ce întreprind constructorii, proiectanții și beneficiarii pentru a evita restanțele și — acolo unde totuși apar — ce întreprind pentru a le recupera? Încercăm să răspundem la aceste întrebări, printr-o investigație la un grup de șantiere din județul Brașov.

### O zi de lucru

TRUSTUL de construcții industriale Brașov. O unitate economică importantă, și pentru industrie și pentru agricultură, cu o mare „rază” de acțiune, cu o diversitate impresionantă de activități de construcții și montaj. Din volumul de lucrări pe acest an al trustului, 27% se constituie în obiective agrozootehnice.

Grupul de șantiere Brașov are, din planul pe acest an, un volum de lucrări de construcții și montaj pentru agricultură de 53%, lucrări care influențează într-o măsură hotărîtoare indicatorii economici.

„Zi de lucru” la grupul de șantiere Brașov, ca și la trust, este fiecare zi calendaristică. Nota dominantă este dată de operativitate, de inițiativă, de spiritul de cooperare imprimat la toate nivelurile de conducere.

În primul semestru al acestui an, lucrîndu-se la întreaga capacitate, s-au înregistrat importante realizări peste plan. La grupul de șantiere Brașov, productivitatea muncii a fost realizată în proporție de 106,7%, s-au redus semnificativ cheltuielile efectuate pentru obținerea a 1 000 de lei producție de construcții-montaj, s-au realizat toate punerile în funcțiune programate. Deci, s-a lucrat bine.

### Devansuri și restanțe

PRINCIPALELE 5 obiective agrozootehnice cuprinse în planul grupului de șantiere Brașov pe acest an sînt:

- 42 hale pentru producerea cîrnii de pasăre;
- 20 ha de sere;
- un siloz de cereale;
- abatorul de păsări de la Codlea;
- un complex de îngreșare a porcilor.

Am arătat că, în primul semestru, grupul de șantiere Brașov a realizat toate punerile în funcțiune. Iată, în continuare, situația — față de graficul la zi — a obiectivelor agrozootehnice aflate în construcție:

**1** Halele pentru păsări: avans important. Au intrat în producție 4 hale, mai devreme cu 3 luni. Încă 8 hale urmează să fie recepționate în lunile august-septembrie, tot înainte de termen. Acest avans echivalează, practic, cu un ciclu de producție, adică cu o serie de pui peste plan.

**2** 2 ha de sere pentru producerea semintelor au fost date în folosință cu 4 luni înainte de termen. Pentru legume, acest avans înseamnă, de asemenea, un ciclu de producție.

**3** Construcția silozului trebuia atacată în aprilie 1976. Dar ea nu a demarat nici pînă astăzi. Pentru constructor, dat fiind volumul mare al investiției, lucrarea este foarte importantă. Mai mult, o are prevăzută în plan. Nu s-a deschis însă finanțarea, documentația nu este încă gata.

**4** Rămîneri în urmă sînt și la abatorul de păsări. Proiectantul a predat numai 11% din documentația tehnică, deși în luna iunie a.c. aceasta trebuia predată integral.

**5** La îngrășătoria de porci sînt întîrzieri, determinate tot de lipsa documentației tehnice.

Situația, în acest moment, la cele cinci obiective impune câteva concluzii:

● Prima este aceea că **unitatea de construcții nu poate fi făcută responsabilă de întîrzierile existente**. Și, într-adevăr, urmărind operativitatea și măsurile luate de constructor pentru ca lucrările să avanseze, totuși, în ciuda lipsei documentației și chiar la siloz, la care nu s-a deschis finanțarea, concluzia se confirmă.

● A doua concluzie: **întîrzierile se datorează, de regulă, numai proiectării**, respectiv întîrzierii predării documentației tehnice. Este de neînțeles cum la unele obiective agrozootehnice, care se execută de mulți ani în țara noastră și, deci, care nu comportă dificultățile de proiectare specifice obiectivelor noi, cu caracter de unicat, proiectarea mai poate întîrzia predarea documentației. La serele de legume constructorul avansează, practic, fără documentație, fără acele detalii de execuție alăturate de importante pentru buna exploatare a unei investiții noi, fără fundamentarea economică a studiului tehnic. Opinia constructorului, pe care ne-o însușim întrutotul, este aceea că **indeosebi aceste obiective pot fi date în exploatare înainte de termen**, deoarece experiența dobîndită de unitățile de construcții este bogată (la sere, țara noastră se situează în eșalonul primelor trei țări din lume, după suprafața construită). Totodată, investițiile agrozootehnice nu sînt decît rare ori și în mică măsură condiționate de tehnica de import.

● A treia concluzie: **beneficiarul, afectat de deficiențele menționate, nu are un rol pasiv**. Unitățile beneficiare cooperează cu constructorul cu bune rezultate, aspect asupra căruia vom reveni.

Care sînt consecințele economice ale devansării termenului de dare în exploatare a obiectivelor agrozootehnice, am văzut: produse suplimentare, neprevăzute în plan, cu desfacere asigurată. La obiectivele restante consecințele economice sînt, evident, negative. Întîrzierea construcției silozului, chiar și cu o lună-două, înseamnă ca producția de cereale care trebuia adăpostită aici să fie dusă în alte depozite, cu cheltuieli de transport suplimentare, cu pierderi la manipulare. În cazul abatorului, întîrzierea dării în exploatare înseamnă transportarea puilor la alt abator, în afara județului, de unde pierderi la greutatea vie, majorarea cheltuielilor de transport. În ce privește îngrășătoria de porci, întîrzierea dării în funcțiune înseamnă, de la început, mai puțină carne.

Pentru toate capacitățile, care se cunosc de pe acum cu restanțe, s-ar putea găsi explicații și în legătură cu documentația tehnică, și cu deschiderea finanțării. Dar pentru cei care le au prinse în planul de producție — constructor și beneficiar — aceste explicații n-ar fi de nici un folos.

## Cooperare eficientă

ÎN SITUAȚIA CREATĂ de întîrzierile menționate, constructorul a trebuit să-și organizeze producția și munca în așa fel, încît să-și realizeze indicatorii economici și, deci, să poată asigura menținerea pe șantier a forței de muncă necesară ulterior la alte lucrări. Pentru realizarea sarcinilor, constructorul cooperează strîns cu beneficiarul acești doi factori cu rol activ în procesul investițional care nu se pot acoperi cu hirtii atunci cînd este vorba de producție fizică.

La construcția halelor de pui, **beneficiarul a participat cu utilaje și forță de muncă în toate fazele construcției**. Constructorul apreciază că fără acest sprijin n-ar fi reușit devansul înregistrat în acest moment. Beneficiarul a trimis delegați pentru urgentarea livrării echipamentelor tehnologice, a ajutat la montaj, a executat cu echipamente specializate instalația electrică. La utilajele tehnologice, chiar dacă nu au existat toate detaliile în proiect, sau au apărut defecțiuni de fabricație, s-au executat remedieri, diferite adaptări și modernizări în atelierele beneficiarului. În perioada cooperării constructor-beneficiar s-a dovedit încă o dată că acesta din urmă cunoaște — din practica exploatarei obiectivelor economice — lucrările de detaliu. În felul acesta s-a reușit ca noile capacități să fie utilizate din plin, încă de la primul ciclu de producție.

Același spirit de cooperare s-a instaurat între constructor și beneficiar la ridicarea serelor. Aici, beneficiarul a mobilizat lucrători din sectoarele mecanic-șef, întreținere, a efectuat cu mijloacele sale transporturi de geamuri, de construcții metalice, a pus la dispoziția constructorului cisternele pentru transportul combustibilului. Cooperîndu-se astfel, lucrările au avansat rapid, utilajele au fost montate imediat, chiar dacă au sosit mai devreme.

Asemenea altor șantiere din țară, și la grupul de șantiere Brașov există perioade în care se face resimțită lipsa forței de muncă. La această situație a contribuit și neritmicitatea producției, datorită faptului că nu s-a asigurat în devans documentația tehnică. Totuși, pentru perioadele în care au existat vîrfuri de lucrări, constructorul a încheiat contracte cu organizația județeană U.T.C., pe baza cărora tinerii execută diferite lucrări, în special dintre acelea care nu pot fi mecanizate. (În prezent, la obiectivele agrozootehnice lucrează 70 de tineri, realizînd un contract în valoare de 140 000 de lei).

Organizarea eficientă a forței de muncă pe șantier, inclusiv a tinerilor care lucrează pe baza contractului menționat, a fost înlesnită de aplicarea acordului global. Nu există nici o lucrare care să nu fie cuprinsă în acord global, la nivel de lot, maistru, formație de lucru. La complexul de păsări și la cel de sere, acordul global se a-

plică la nivel de obiectiv de investiție, ceea ce reprezintă, desigur, forma superioară a acestuia. În cazul acestor două obiective, au fost angajate în acord global chiar și lucrările contractate cu alte unități care nu fac parte din Trustul de construcții industriale Brașov. De asemenea, s-a reușit ca un întreg șantier de instalații să fie organizat în acord global.

Totodată, s-au luat măsuri pentru creșterea gradului de industrializare a lucrărilor. Una dintre acestea este **preturnarea pe șantier a tuturor prefabricatelor din beton armat**. Astfel, se reglează ritmul turnării în funcție de ritmul de lucru. Turnarea se efectuează lîngă stația de betoane, ceea ce economisește timp și evită cheltuieli. În această concepție s-a experimentat la două hale, cu bune rezultate, **prefabricarea fundațiilor de stîlpi**. Prin această metodă se realizează un grad de industrializare mai ridicat, se reduce necesarul de forță de muncă necalificată deoarece elementele de fundație se aduc și se montează direct în săpătură. (Pe șantier, execuția dura circa 3 luni, în timp ce montajul se realizează într-o lună. Rezultă o economie de timp importantă). Rezultatele bune i-au determinat pe specialiștii de la grupul de șantiere să adopte o serie de măsuri organizatorice pentru generalizarea experimentului în 1978. De asemenea, s-a organizat un șantier specializat în confecții metalice pentru întregul grup de șantiere.

Acumulările de ordin tehnic și organizatoric în activitatea de construcții au făcut ca aceasta să capete tot mai mult caracterul unei activități industriale. Această tendință corespunde întrutotul cerințelor progresului tehnic, exigențelor crescînde ale muncitorilor constructori, care vor să lucreze tot mai productiv, în condiții cît mai stabile. După opinia specialiștilor de la grupul de șantiere Brașov, **s-a ajuns în prezent ca aceste acumulări cantitative să impună modificarea concepției despre activitatea de construcții, în special la proiectant**. Acesta trebuie să sintetizeze mult mai operativ experiența șantiereilor, să propună — prin proiect — soluții cu un grad înalt de industrializare. **Existînd elementele materiale, cantitative, rămîne de perfecționat concepția, în sensul adaptării acesteia la realități**.

Recuperarea restanțelor, indiferent de natura cauzelor care le-au generat, se poate realiza îndeplinind întrutotul și în timp cît mai scurt indicațiile date de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind mobilizarea mai intensă a forțelor pentru realizarea tuturor obiectivelor stabilite, prin adoptarea unor măsuri energice de asigurare a forței de muncă, prin deplasarea pe șantiere a muncitorilor necalificați și auxiliari, accelerarea lucrărilor de construcții și montaj, realizarea și livrarea la timp a utilajelor tehnologice, întărirea ordinii și disciplinei în toate organizațiile de construcții, la toate locurile de muncă.

Ion MANEA

## Valorificarea superioară a resurselor funciare

### DE LA INVENTARIERE, LA MĂSURI PRACTICE

ANALIZA primelor studii fundamentale privind fondul funciar, elaborate de Institutul de geodezie, fotogrammetrie, cartografie și organizarea teritoriului pentru județele Suceava și Ilfov au evidențiat resursele funciare existente (tabelul nr. 1), adecvate specificului condițiilor natural-economice. (Suprafața totală a fondului funciar, în cele două județe este, practic, identică).

În același timp, terenurile au fost încadrate pe clase de calitate, ca bază pentru stabilirea celor mai raționale folosințe, pentru toate ramurile economiei și introducerea unor sisteme raționale de agricultură (tabelul nr. 2), în condițiile creșterii potențialului de producție. Sporirea acestui potențial este însă în strînsă dependență de degradările existente (tabelul nr. 3), inventariate pe baza studiilor de teren la nivelul fiecărei unități agricole socialiste. Astfel, în județul Suceava, suprafața arabilă este afectată de degradări într-o proporție de 3,75 ori mai mare decît în județul Ilfov, viile și livezile — de 3,73 ori, iar pajiștile naturale de 1,22 ori.

Aceasta impune atenției principiul că nu este de ajuns a stabili folosințele pe baza criteriilor legale — ca singura măsură de folosire rațională a fondului funciar, ci este absolut necesar să fie aplicat un complex de măsuri agropedo-ameliorative, în contextul lucrărilor de îmbunătățiri funciare, sistematizare și organizare a teritoriului (tabelul nr. 4). Ca urmare, în concordanță cu prevederile programelor naționale și specificului condițiilor natural-economice, pentru cele două județe au fost definite două acțiuni principale:

- determinarea potențialului amenajabil pentru punerea integrală în valoare a resurselor funciare (tabelul nr. 4) și, pe această bază, dezvoltarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare. În județul Suceava, urmează să se extindă cu circa 7 000 ha suprafața irigată, care se va adăuga la cele peste 7 000 ha amenajate pînă acum. De asemenea, se va extinde cu circa 25 mii ha suprafața desecată, ceea ce va dubla suprafața actuală. Pentru prima dată în județul Suceava vor fi protejate contra inundațiilor, prin îndiguire, circa 4 000 ha. În județul Ilfov, suprafața irigată va crește de la 156 la 273 mii ha, iar suprafața îndiguită de la 57 la 82 mii ha. În acest județ vor începe, pentru prima dată, lucrări de combatere a eroziunii solului, care se vor extinde pe circa 15 mii ha.

- punerea în valoare a fiecărei suprafețe de teren, respectiv creșterea tuturor suprafețelor de teren productiv.

Acesta este unul din obiectivele foarte importante pentru agricultură. Se știe că în acest cincinal suprafața arabilă a țării trebuie să crească cu circa 125 000 ha. De aceea, este necesar ca în fiecare județ și localitate să se identifice resursele de atragere în circuitul agricol a unei suprafețe de teren cît mai mari, de trecere continuă de la categoriile inferioare de folosință la cele superioare.

Resursele, identificate pînă acum, de trecere la categoria arabil sînt di-

Tabelul nr. 1

Categorია de folosință	Județul Suceava		Județul Ilfov	
	% din agricol	% din total	% din agricol	% din total
— arabil	53,4	22,0	94,4	75,5
— pajiști	44,5	18,4	2,9	2,3
— vii	0,1	—	2,0	1,6
— livezi	2,0	1,0	0,7	0,5
— Total agricol	100,0	41,4	100,0	79,9
— Total neagricol	—	58,6	—	20,1
— Total general	—	100,6	—	100,0

Tabelul nr. 2

#### Repartizarea terenurilor după capacitatea de producție

Clasa de calitate	Județul Suceava				Județul Ilfov			
	Agri-col %	Ara-bil %	Pa-jiști %	Vii + li-vezi %	Agri-col %	Ara-bil %	Pa-jiști %	Vii + li-vezi %
I	0	0	0	0	51,0	52,4	8,4	47,2
II	20,4	35,4	4,9	16,6	30,5	30,8	23,9	30,4
III	27,3	40,9	12,9	38,0	11,1	10,8	26,2	8,8
IV	23,2	18,1	28,3	28,4	5,7	5,4	25,4	5,4
V	29,1	5,6	53,9	17,0	1,6	0,9	16,1	8,2

#### Situația degradărilor de teren

Tabelul nr. 3

Felul degradării terenurilor	Județul Suceava				Județul Ilfov			
	Agri-col %	Ara-bil %	Pa-jiști %	Vii + li-vezi %	Agri-col %	Ara-bil %	Pa-jiști %	Vii + li-vezi %
exces de apă	11,2	18,3	5,1	12,9	40,6	43,0	30,9	5,4
soluri acide	14,3	25,7	4,8	3,3	1,6	1,9	—	0,4
sărăturoase	—	—	—	—	5,6	5,4	10,3	0,4
nisipoase	0,7	1,0	0,4	0,6	8,2	8,1	9,3	10,2
erodate	10,0	15,1	5,3	26,2	27,0	24,3	33,9	75,8
alunecări	0,6	0,6	0,6	0,7	—	—	—	—
pietre	0,2	0,2	0,3	—	0,6	0,6	0,4	—
degradări complexe	63,0	39,1	83,5	56,3	16,4	16,7	15,2	7,8

#### Potențial amenajabil (ha)

Tabelul nr. 4

Perimetre ce necesită amenajări pentru:	Județul Suceava	Județul Ilfov
— irigații	6 926	272 746
— apărare inundațiilor	3 946	16 881
— evacuare exces de apă	24 657	82 178
— prevenirea eroziunii	36 466	14 548
— stingerea formațiunilor torențiale	64	—
— stabilizarea deplasărilor de teren	2 251	262
— modelări, nivelări, scarificări	4 106	77 141
— ameliorarea solurilor saline și alcaline	—	19 398
— amendarea solurilor acide	45 881	9 040
— ameliorări complexe	170 747	—

ferite în cele două județe: de circa 3 000 ha în județul Suceava și de peste 7 500 ha în județul Ilfov. De asemenea, plantațiile vitipomicole urmează să se extindă cu circa 290 ha în județul Suceava și cu aproape 1 200 ha în județul Ilfov. Importante suprafețe vor fi atrase în circuitul agricol, în cele două județe, la categoriile de folosință pajiști și amenajări piscicole.

Cele două exemple pun în evidență largile posibilități create de proprietatea socialistă pentru o amenajare integrală a teritoriului, pornind de la elaborarea studiilor fundamentale privind fondul funciar, fiind ușor de sesizat importanța și eficiența economică deosebită a acestor acțiuni.

dr. Ion BOLD

## ACCELERAREA VITEZEI DE ROTAȚIE, MIJLOC DE SPORIRE A EFICIENȚEI ECONOMICE (II)

### Criterii pentru dimensionarea stocurilor și normativelor

DIN ACȚIUNEA de recalculare analitică a normelor fizice de stoc și a normativelor mijloacelor circulante, desfășurată timp de aproape 9 luni în anul 1976 se desprind unele învățăminte. Oportunitatea rememorării lor este impusă cel puțin de faptul că acțiunea a trebuit să fie reluată în toate întreprinderile industriale, din cauza rezultatelor necorespunzătoare. La aprecierea rezultatelor s-a avut în vedere că, în final, ele trebuie să materializeze unul din criteriile fundamentale ale dimensionării stocurilor și mijloacelor circulante și anume acela că **dinamica stocurilor trebuie să fie inferioară dinamicii veniturii naționale**. Desigur, o asemenea conjugare a evoluției se urmărește la nivelul economiei — pe total și pe categorii de stocuri — dar baza asigurării unei corelații juste depinde de activitatea fiecărei unități în parte.

Iată câteva din aspectele activității, înlănțuite la nivel de întreprindere, care au influențat negativ corelația sus-menționată: neîncheierea contractelor la nivelul planului și, ca urmare, neasigurarea desfacerii; neonorarea unor contracte; aprovizionări peste necesarul de îndeplinire a planului, prelungirea ciclurilor de fabricație, neritmicitatea livrărilor etc. Este de la sine înțeles că formarea de stocuri fără desfacere asigurată, existența unor comenzi neterminate și neîncheiate pe o perioadă îndelungată, stocurile de materii și materiale peste normativ etc. determină imobilizarea unei părți din venitul național, cu implicații asupra eficienței utilizării fondului național de dezvoltare economico-socială.

Atrag atenția frecvente situații în care chiar cu ocazia proiectării stocurilor prin calculele analitice nu se cunosc în suficientă măsură, sau este omisă luarea în considerare a măsurilor concrete cu caracter tehnic, organizatoric și economic, de care depinde în mod direct accelerarea vitezei de rotație și asupra cărora ar trebui acționat în execuție.

Exemplele în această privință sînt numeroase. Întreprinderea „Neptun”-Cîmpina a stabilit prin calcule analitice în 1976 stocurile normate și normativul mijloacelor circulante, ajungînd în final la o viteză de rotație de 112 zile la normativul mediu anual; în urma verificării lucrării de către organele ierarhice

superioare și de către organele financiar-bancare s-au identificat măsuri de accelerare a vitezei de rotație la 68 de zile. La aceeași întreprindere, în anul 1977 viteza de rotație a fost stabilită prin plan la 56 de zile. La prima vedere s-ar părea că unitatea a tras învățămintele corespunzătoare din deficiențele cu care a întocmit lucrarea de recalculare analitică în 1976 și a identificat toate măsurile pentru utilizarea condițiilor mai favorabile în care se desfășoară activitatea anului 1977. Și totuși, dintr-o verificare recentă au rezultat unele aspecte negative și anume: în contractele de aprovizionare pe acest an, prin bazele județene sau specializate au fost prevăzute termene generale (de exemplu, „trimestrial”, în loc de termene concrete, în funcție de necesitățile producției și nu mai mult de 30 de zile, așa cum este prevăzut de reglementările legale în astfel de cazuri). Se continuă aprovizionarea de la surse îndepărtate cu piese turnate din fontă, cu toate că în ultimii ani au intrat în funcțiune unități specializate mult mai apropiate. Există preocupări insuficiente pentru rezolvarea problemei condiționării pieselor turnate prin procedee avansate; pentru reproiectarea constructivă a produselor și modernizarea tehnologiilor de fabricație; pentru planificarea și realizarea ritmică a sarcinilor de producție etc. În urma analizei a rezultat că sînt posibile măsuri care să reducă viteza de rotație cu încă 12 zile, față de cea planificată pe anul 1977.

La Întreprinderea de pielărie și încălțăminte „Partizanul”-Bacău a rezultat, de asemenea, din analizele făcute împreună cu factorii de resort din unitate, că este posibilă luarea unor măsuri suplimentare de ordin tehnic, organizatoric și economic care să permită accelerarea în mod efectiv a vitezei de rotație pe 1977, cu peste 5 zile. Asemenea posibilități au fost identificate și la Întreprinderea de mase plastice București și la multe alte întreprinderi.

### Căi de accelerare a vitezei de rotație

CONCLUZIA certă care se desprinde din analizele recente efectuate la o serie de întreprinderi industriale din cadrul ministerelor industriei construcțiilor de mașini, industriei chimice, economiei și energiei și materialelor de construcții industriale ușoare, agriculturii și industriei alimentare, asupra modului în care

sînt dimensionate normele și normativul mijloacelor circulante, chiar după recalcularea analitică din anul 1976, este că trebuie reluată cu mai multă răspundere această acțiune și că principalele direcții în care se poate încă acționa pentru accelerarea vitezei de rotație sînt:

#### a) La materii și materiale:

— mărirea ritmicității aprovizionărilor prin stabilirea unor termene contractuale de livrare eșalonate, concrete și în concordanță cu necesitățile producției;

— mai buna organizare a aprovizionărilor prin luarea unor măsuri eficiente în acest sens cum ar fi: crearea unor depozite proprii ale bazelor județene de aprovizionare sau ale celor specializate în incinta întreprinderilor sau platformelor mari consumatoare, extinderea custodiilor, reglementarea în mai bune condițiuni a termenelor de scoatere din custodie și de plată a materialelor aduse din import de către baze etc.;

— mai buna cooperare între întreprinderi pentru asigurarea pieselor, subansamblelor și a altor materiale din cooperare; în astfel de situații, cînd ritmicitatea aprovizionărilor nu trebuie să depășească 3—4 zile, nu se iau măsuri pentru îmbunătățirea normei de stoc la nivelul posibilităților reale; în contracte se înscrie frecvența clasică prevedere „livrări trimestriale”; normele de stoc în zile se stabilesc uneori (ca la Întreprinderea de construcții de mașini din Reșița, de exemplu), cu mult peste cele rezultate din ritmicitatea efectivă a livrărilor etc.;

— revizuirea metodelor învechite de condiționare a unor materii prime și materiale, extinderea metodelor de condiționare pe cale artificială, utilizarea investițiilor care s-au făcut în ultimii ani în acest scop (cum este cazul pieselor turnate din fontă, citat mai sus, al cherestelei și al altor materiale, semifabricate, prefabricate și produse finite din industria lemnului etc.);

— reducerea consumurilor de materii prime și materiale pe baza revederii și reproiectării constructive a produselor și a modernizării tehnologiilor de fabricație, acțiune dispusă de conducerea superioară de partid și care se desfășoară în toate întreprinderile.

#### b) La producția neterminată și semifabricate

analizele trebuie să se axeze pe iden-

Vasile GHEORGHIU

director în Ministerul Finanțelor

(Continuare în pag. 24)

## Tarif

Beneficiarii transporturilor efectuate de I.T.A. au unele nedumeriri în legătură cu felul în care se aplică Tariful unic pentru transportul de mărfuri cu mijloace auto. Îmi permit să exemplific prin câteva date concrete. De pildă, la un transport cu remorcă de 9 tone pe un traseu de 75 km cu încărcătură și 75 km în gol, autocoloana din Tîrgu Frumos a facturat 634 lei după sistemul „auto-km pe un singur sens al cursei cu dislocare”. Autobaza Pașcani a facturat aceeași cursă cu 484 lei. După sistemul de tarifare „auto-km cu cuprinderea în tarif a distanței parcurse în gol de la sediu la balastieră” (aceeași distanță) autobaza Pașcani a facturat 422 lei, iar autocoloana Tîrgu Frumos 536 lei.

Propun ca în cazul transporturilor care parcurg traseele pe care sînt amplasate subunitățile de transporturi să se perceapă tariful de dislocare numai pentru parcursul care angajează timp de lucru sau consumuri specifice în plus.

**Boris GEBA**

contabil șef,  
Direcția de drumuri și poduri Iași

## Garanție

Potrivit specificului activității, la unele întreprinderi există funcția de „șef de depozit”, care are ca atribuțiuni de serviciu coordonarea activității unor mari depozite în cadrul cărora funcționează mai multe gestiuni încadrate cu gestionari care primesc, păstrează și eliberează bunurile respective. Luîndu-se în mod mecanic funcția de „șef depozit” drept funcție gestionară, fără a se ține seama de atribuțiile de serviciu în sensul prevederilor art. 1 din Legea nr. 22/1969, unele ministere sau alte organe centrale au introdus obligația constituirii de garanții în numerar și suplimentare și la acești șefi de depozite, deși ei nu pot răspunde material, neavînd în primire valori materiale sau bănești pe care să le gestioneze. În această situație se constituie pur formal garanții în numerar sau suplimentar, deși acestea nu pot fi folosite, în nici un caz, la acoperirea unor eventuale prejudicii provocate de adevărații gestionari.

Socot că acestor „șefi de depozite”, care potrivit „Regulamentelor de organizare și funcționare” nu gestionează valori materiale sau bănești, nu trebuie să li se constituie garanție în numerar și suplimentară.

**C. MANDREA**

Iași

## Calcul echitabil

Față de prevederile art. 7 (1) din Legea nr. 26/1967, rezultă că un lucrător care a realizat în ultimele 12 luni un câștig mediu lunar de 2 500 lei, cu o vechime în cîmpul muncii de peste 20 ani și va pleca în concediu de odihnă în luna iulie, va primi — pentru perioada de concediu — 2637 lei, mai mult cu 137 lei față de media realizărilor din ultimele 12 luni. Dacă aceeași persoană pleacă în concediu de odihnă într-o lună care numără 24 de zile lucrătoare va primi suma de 2 358 lei, mai puțin cu 141 lei decît retribuția tarifară de încadrare.

Aceste diferențe s-ar compensa numai

în cazul cînd angajatul respectiv ar pleca într-o perioadă de 12 ani în cite una din cele 12 luni ale anului.

Intrucît există multe discuții pe această temă consider că ar fi echitabil ca media lunară a realizărilor din ultimele 12 luni să se împartă la numărul zilelor lucrătoare din luna în care se efectuează concediul de odihnă.

**Dumitru IGNAT**

Inspector la Filiala Tîrgu Neamț a Băncii Naționale

## În grafic?

Cooperativa noastră se aprovizionează cu bere, pe bază de grafic, de la unitatea din Sibiu. În graficul care ne este transmis este indicată și ora la care urmează să ne prezentăm pentru a ridica produsul. Furnizorul nostru, în loc să respecte data programată de livrare, refuză intrarea mijloacelor de transport în unitate și înregistrarea orei efective de prezentare. Intrarea în unitate se înregistrează numai atunci cînd serviciul desfacerii dispune livrarea și, astfel, cooperativa este obligată să achite către I.T.A. toate staționările, de multe ori chiar de 48 ore.

Pentru toată lumea este limpede că imobilizarea mijloacelor de transport este păgubitoare nu numai pentru unitatea noastră, ci în general pentru economie. Ținînd seama de această conducerea unității sibiene ar trebui să ia măsurile ce se impun pentru a determina, între altele, și o mai bună folosire a mijloacelor de transport.

**Vasile HRINCU**

contabil șef  
Cooperativa de consum Agnita

## Remedierile — în contul cui?

Toate laudele constructorilor de locuințe din Capitală pentru progresele în ce privește ritmul de execuție, pentru miile de apartamente pe care le pun lună de lună la dispoziția populației.

Consider însă că, în spiritul recent adoptatei legi privind calitatea construcțiilor, Centrala de construcții-montaj București și grupurile sale de șantiere ar trebui să întărească și să generalizeze controlul asupra modului cum se execută unele operații de detaliu.

La unele blocuri cu structură mixtă (de pildă, în ansamblul din str. Dristorului-Tomis, unde am luat de curînd, în primire apartamentul proprietate personală), panourile prefabricate de fațadă pentru logii nu sînt prevăzute cu nici un sistem de scurgere a apei. Or, din ploii, din zăpadă, din spălatul balconului — apa se adună; locatarii sînt nevoiți s-o scoată, cu tot felul de mijloace improvizate, sau să perforeze peretele de beton de peste 20 cm grosime pentru a monta scurgeri tot improvizate, deci inestetice. Oare ce rațiune i-a determinat pe proiectanți, sau pe cei de la poligoanele de prefabricate, să omită acest detaliu?

Lipsa de control a înlesnit și apariția unui nou gen de „servicii”. Mai sînt unii lucrători neconștiințioși, care cu bună știință „uită” să execute unele legături la instalațiile electrice, nu etanșează bine îmbinările la instalațiile sanitare etc. — „mărunțișuri” care trec neobservate la recepție; iar după darea în folosință, tot

ei se prezintă (după program și... contra cost) să-i întrebe pe locatarii dacă n-au remedieri de făcut...

**Eugenia STICLARU**

București

## ECOURI

### Ambalaje

În vederea îmbunătățirii calității ambalajelor destinate ambalării cutiilor cu detergenți, problemă care a făcut obiectul unei note critice în „Revista economică” nr. 24/1977, la Întreprinderea de confecții ambalaje din București s-au luat următoarele măsuri:

- modificarea cuștelor de biguire;
- schimbarea cuștelor pentru tăiere;
- revizuirea mașinii de lipit;
- realizarea unor cuște modificate dimensional;
- amenajarea laboratorului de fiabilitate pentru ambalaje din carton ondulat, acțiune în curs de realizare.

Considerăm util un schimb de păreri între producătorii de carton duplex, ambalaje din carton ondulat și beneficiarii (fabricile de detergenți) pentru analizarea deficiențelor de calitate sesizate, a cauzelor și măsurilor care trebuie luate în continuare de ambele părți, trecerii la experimentarea unor ambalaje confecționate din alt tip de carton ondulat (în funcție de necesități) și utilajele de la fabricile de detergenți, reactualizării condițiilor de re-folosire a lăzilor din carton ondulat ș.a. O colaborare mai strînsă între unitățile noastre și cele producătoare de detergenți va duce la îmbunătățirea continuă a calității ambalajelor.

**Ion STOENESCU**

director în M.E.F.M.C.

### Resurse

Problema tratată în articolul „Resursele energetice secundare în circuitul economic” („R.E.” nr. 2) este importantă și actuală, în contextul situației prezentate a alimentării cu energie primară a economiei naționale. Într-adevăr, prin folosirea unor instalații de pompe de căldură, se pot realiza atît economii la consum de combustibil, cît și reduceri de cheltuieli.

Trebuie arătat că pompele de căldură se pot folosi mai ales pentru punerea în valoare a resurselor energetice secundare de joasă temperatură. De asemenea, trebuie specificat că energia din mediul ambiant (apă, aer) nu poate fi numită resursă energetică secundară, această noțiune fiind rezervată energiilor evacuate din procese tehnologice. Alte categorii de resurse energetice secundare, de exemplu cele cu temperaturi ridicate sau cele combustibile, se pot valorifica economic și cu alte instalații, ca de exemplu cazane recuperatoare, schimbătoare de căldură etc.

Considerăm că în articol trebuia amintită activitatea dusă în cadrul Institutului de cercetări și modernizări energetice, una din unitățile Institutului central de cercetări energetice, atît pentru crearea bazelor teoretice ale cercetărilor de economisire a pompei de căldură, cît și pentru stabilirea schemelor de folosire a căldurii din apele geotermale pentru scopuri de încălzire.

**dr. ing. Călin MIHĂILEANU**

director general,  
Institutul central de cercetări energetice



Pe linia hotăririlor Congresului consiliilor oamenii muncii

## IMPORTANTĂ ATRIBUȚII ȘI RĂSPUNDERI ALE ADUNĂRILOR GENERALE

PUTERNICUL ECOU al primului Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, eveniment de o deosebită importanță în viața politică și economică a țării, expresie a preocupării permanente a conducerii partidului pentru adâncirea și perfecționarea continuă a democrației noastre socialiste, cunoaște în aceste zile o nouă reverberație de masă, prilejuită de adunările generale ale oamenilor muncii.

Exercitându-și atribuția de foruri supreme de conducere colectivă în întreprinderile economice, adunările generale sînt investite cu mari răspunderi, definite clar de secretarul general al partidului la recentul congres. „Activitatea adunărilor generale — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să fie mai ferm orientată spre dezbaterile problemelor majore ale centralelor și întreprinderilor, în special a planurilor de producție, a măsurilor de creștere a eficienței economice, accelerare a introducerii progresului tehnic și științific, întărire a ordinii și disciplinei în muncă, în scopul îndeplinirii în cele mai bune condiții a sarcinilor de plan”; ele au dreptul „să ia hotăriri în toate problemele, inclusiv să propună schimbarea cadrelor de conducere dacă acestea nu-și îndeplinesc răspunderile ce le revin“.

### Exigente ale exercitării atribuțiilor de for suprem de conducere

ACTUALELE adunări generale au o seamă de caracteristici aparte, care le conferă o deosebită însemnătate și accentuează necesitatea bunei lor pregătiri și desfășurări, a maximei valorificări a aportului de inițiativă al participanților.

#### ROL SPORIT

● Avînd loc la puțin timp după Congresul consiliilor oamenilor muncii, ele trebuie să prolifereze la nivelul maselor de lucrători din întreprinderi ideile înnoitoare ale acestui înalt forum al clasei muncitoare, să marcheze o manifestare puternică a profundului democratism al relațiilor de producție din economia noastră socialistă, să contribuie la perfecționarea muncii organelor de conducere colectivă și a întregii activități a unităților, să se angajeze deplin într-o conducere vie, dinamică, care să urmărească rezolvarea competență și eficiență a principalelor probleme ale unităților economice.

#### ORIENTARE CLARĂ

● Orientarea de ansamblu a acestei activități — deci — este formulată cu claritate în expunerea și cuvîntul de închidere rostite la congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Constituind un veritabil ghid în acțiune acestea sintetizează problemele prioritare actuale ale întreprinderii economice, ale fiecărei ramuri și subramuri în parte, relevă neajunsurile existente și indică modalitățile de rezolvare, subliniază direcțiile afirmării largi a autoconducerii muncitorești, explică și argumentează relația între dezvoltarea mai rapidă, la un nivel calitativ mai înalt, a economiei naționale și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului — scopul suprem al politicii Partidului Comunist Român. De aceea, în pregătirea și desfășurarea adunărilor generale consiliile oamenilor muncii și comitetele sindicatelor sînt datorate ca, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, să asigure cunoașterea și însușirea de către întregul personal al tezelor programatice din aceste documente, a Hotărîrii și Chemării Congresului consiliilor oamenilor muncii, desfășurarea dezbaterilor și stabilirea de măsuri concrete în spiritul indicațiilor și îndemnurilor secretarului general al partidului.

● În sfera problematicii întreprinderilor, adunările generale vor aborda actualitatea prin prisma perspectivei; analiza critică a activității din primul semestru, acțiunile ce se stabilesc în vederea realizării planului pe semestrul II și a angajamentelor anuale, programele de măsuri menite să garanteze îndeplinirea integrală și chiar depășirea la toți indicatorii a planului pe anul 1978 vor fundamenta opțiunea de înaltă răspundere patriotică și competență profesională a colectivului de muncă, privind aportul fiecărei întreprinderi la îndeplinirea obiectivului stabilit de Congresul consiliilor oamenilor muncii — OBTINEREA UNEI PRODUCȚII INDUSTRIALE SUPPLEMENTARE, FAȚĂ DE PREVEDERILE CINCINALULUI, DE 120—130 MILIARDE DE LEI. Cu alte cuvinte, se cer o temeinică identificare, o punere în valoare cât mai deplină a rezervelor interne, care să garanteze continuitatea efectelor și dinamica ascendentă a economiei românești.

#### PRIVIRE ÎN PERSPECTIVĂ

● Există — conturate clar la congres și investite cu valoarea de sarcini de prim ordin — posibilități pentru depășirea unor dificultăți și neajunsuri ce mai există în folosirea potențialului tehnic și uman, pentru dezvoltarea unităților pe coordonatele unei eficiențe economice ridicate. Programele de măsuri supuse dezbaterii și aprobării adunărilor generale vor trebui să cuprindă, cu o cuantificare precisă, ce se va face (și ce rezultate se scontează) pentru: perfecționarea cooperărilor între întreprinderi, asimilarea de noi produse și îmbunătățirea prin reproiectare a celor existente, pentru realizarea unor importante economii la consumuri materiale, energie etc., parti-

#### POTENȚIAL ÎN CREȘTERE

● Există — conturate clar la congres și investite cu valoarea de sarcini de prim ordin — posibilități pentru depășirea unor dificultăți și neajunsuri ce mai există în folosirea potențialului tehnic și uman, pentru dezvoltarea unităților pe coordonatele unei eficiențe economice ridicate. Programele de măsuri supuse dezbaterii și aprobării adunărilor generale vor trebui să cuprindă, cu o cuantificare precisă, ce se va face (și ce rezultate se scontează) pentru: perfecționarea cooperărilor între întreprinderi, asimilarea de noi produse și îmbunătățirea prin reproiectare a celor existente, pentru realizarea unor importante economii la consumuri materiale, energie etc., parti-

ciparea întreprinderilor beneficiare de investiții la realizarea în regie proprie a unor construcții și lucrări de montaj, calificarea personalului auxiliar în meserii de bază pentru a putea lucra efectiv în sectoarele direct productive cel puțin jumătate din timpul de muncă, organizarea participării tuturor cadrelor de specialiști din întreprinderi și centrale la activitatea atelierelor de proiectare, a compartimentelor de cercetare și inginerie tehnologică etc.

#### PUTERNIC STIMULENT

● Ne aflăm în perioada în care s-a trecut pe larg la aplicarea Programului de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980, aprobat cu o lună în urmă de plenara C.C. al P.C.R. De pe acum beneficiază de majorarea substanțială a retribuției oamenii muncii din construcții-montaj, agricultură, industria textilă și cea a confecțiilor, care totalizează mai mult de o pătrime din totalul personalului muncitor. Aceasta constituie o puternică motivație a interesului maselor largi de a contribui, atît direct prin munca lor cît și prin participarea la conducere, la garantarea condițiilor materiale ale „programului bunăstării” — creșterea producției și productivității muncii, buna folosire a zestreii tehnice a întreprinderilor, reducerea cheltuielilor de producție, realizarea investițiilor la termen și înainte de termen, ridicarea continuă a calității produselor, îndeplinirea și depășirea sarcinilor la export.

### Un conținut mai profund, o eficiență mai mare

ÎN ANII ce au trecut de la crearea cadrului organizatoric de participare efectivă și nemijlocită a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și adoptarea deciziilor care privesc mersul înainte al țării, adunările generale ale oamenilor muncii s-au afirmat atît pe plan social, ca instituție democratică viabilă, de largă audiență și cu ample puteri de decizie, cît și pe plan economic, ca formă de cristalizare și punere în acțiune a înțelepciunii, experienței și inițiativei colective pentru construirea de la bază a avîntului economiei naționale.

Important, în atribuțiile și răspunderile adunării generale a oamenilor muncii sau a reprezentanților acestora, este nu numai faptul că analizează — element definitoriu al capacității colective de a se autoperfecționa, al dreptului său de control asupra activității organului de conducere, de a trage la răspundere pe cei vinovați de menținerea unor neajunsuri în unitatea respectivă; nu numai faptul că decide — dînd astfel girul cel mai autentic reprezentativ măsurilor ce urmăresc rezolvarea sarcinilor economico-sociale și antrenînd responsabilitatea colectivă

în înfăptuirea hotărârilor adoptate; ci și faptul că valorifică analiza, alimentează și fundamentează decizia, prin actul de participare activă materializată în numeroasele propuneri. De fapt, tocmai aici se plasează un moment esențial al conducerii de către mase — corectura și îmbogățirea pe care acestea o pot aduce programului prezentat adunării generale de către organul de conducere colectivă, intervenția amelioratoare ce își are izvorul în cunoașterea și interpretarea practică a situației de la locurile de muncă și țintește spre integrarea cât mai multor elemente și rezerve concrete și de detaliu în rezolvarea de ansamblu.

Înfăptuirea cerinței exprimate de secretarul general al partidului, ca „activitatea organelor de conducere colectivă să capete un conținut tot mai profund, să devină tot mai eficientă”, trebuie urmărită sub toate aceste aspecte, pentru ca — la fel ca și celelalte drepturi democratice înscrise în Constituție, în alte legi ale țării, încetățenite în practica construcției sociale — și dreptul oamenilor muncii de a participa la conducerea producției să aibă condiții tot mai evoluat, tot mai stimulatoare pentru o exercitare pleneră. În societatea noastră de proprietari-producători, un asemenea drept nu este o concesie acordată celor mulți, ci o necesitate fundamentală a autoconducerii muncitorești, a afirmării depline a personalității umane. Indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, referitoare la îmbunătățirea stilului și metodelor de muncă ale organismelor de conducere ale întregii activități economico-sociale, are însemnate implicații din acest punct de vedere.

Considerațiile de mai jos se rezumă pe exemple culese din ultimele două runde ale adunărilor generale (iulie-august 1976, ianuarie-februarie 1977), care ilustrează experiențe pozitive de generalizat, neajunsuri de evitat.

## ANALIZĂ

● La Combinatul metalurgic Reșița, dările de seamă semestriale ale consiliului oamenilor muncii sînt elaborate de un colectiv larg, cu concursul consiliilor de control muncitorești și al comisiilor pe domenii; se insistă asupra caracterului lor analitic, concret, de detaliu, într-un spirit critic și autocritic. Proiectul planului de măsuri, organizat pe capitole tematice (producție, consumuri specifice, productivitatea muncii, mica mecanizare ș.a.) și concretizînd răspunderile și termenele, este afișat în secții cu suficient timp înaintea adunării, astfel ca oamenii muncii să-l poată studia și să se poată gândi la completări. Fiecare propunere în parte este analizată de conducerea secției, respectiv de consiliul oamenilor muncii, comunicîndu-se apoi în scris, colectivul de unde provine, modul de rezolvare. În total, la adunările din sem. II 1976 și sem. I 1977 au fost formulate 594 de propuneri, din care 535 au fost acceptate, restul neavînd bază legală sau soluții tehnice de realizare.

La recentul Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia că „analiza temeinică, critică și autocritică, recunoașterea deschisă a greșelilor și lipsurilor constituie un factor esențial pentru perfecționarea întregii activități, garanția lichidării neajunsurilor și înfăptuirii cu succes a sarcinilor ce ne

stau în față”. Aceasta obligă să se creze în adunările generale climatul neiberă a opiniei — căci, datorită conducerii de către organele și organizațiile de partid, această condiție este un bun cîștigat — ci și pentru formarea și orientarea acestei opinii, în contextul problemelor majore ale întreprinderii. O dare de seamă cu adevărat analitică, ferită de cocoloșirea lipsurilor și de generalități, este capabilă să determine reacția pozitivă a unei critici active și constructive care, dezvăluind neajunsurile, să ofere și soluții. Așa cum s-a petrecut la unitățile de mai jos:

	Nr. par-tici-pan-ților dez-bate-ri	Din care au luat pozi-ție cri-tică	Nr. pro-pu-neri făcu-te
<b>Satu Mare</b>			
— „Unio“	24	15	38
— „23 August“	25	15	33
— Întrep. prel. lemn.	27	18	77
— „Mondiala“	22	13	42
<b>Sibiu</b>			
— „Balanța“	32	17	41
— Întrep. prel. lemn.	24	24	73
— „Independența“	25	17	85
— „Libertatea“	24	19	40

Cînd dările de seamă se opresc prea puțin asupra activității consiliului oamenilor muncii, cînd nu relevă deficiențele și căile de perfecționare a activității acestuia, apare o barieră psihologică în calea exercitării efective a funcției adunării generale, de control asupra activității organului colectiv de conducere. Trebuie, deci, revizuită practica de la unități ca „Republica”, Întreprinderea de mașini-unelte și agregate și „Dacia”, din București, unde consiliile oamenilor muncii s-au arătat tentate să evidențieze în dările de seamă mai mult acțiunile lor pozitive și prea puțin ceea ce nu au reușit să rezolve — încadrarea în consumurile specifice („Republica”), folosirea corespunzătoare a mașinilor (I.M.U.A.B.), creșterea indicilor de îndeplinire a normelor („Dacia”).

Autocritica este o „datorie revoluționară”, spunea secretarul general al partidului. Actualele adunări generale trebuie să determine organele de conducere să-și îndeplinească această datorie față de oamenii muncii, față de colectivele din care fac parte.

## PROPUNERI

● Fermentul înnoirii, voința de mai bine există în orice colectiv de muncă. Nenumărate sînt posibilitățile de a scoate acest ferment din starea de latentă, de a afirma această voință — de la relațiile directe în timpul lucrului și ședințele operative pînă la adunările de partid, sindicale, de tineret. Adunările generale ale oamenilor muncii sau ale reprezentanților acestora reprezintă însă cadrul superior organizat pentru participarea de masă la soluționarea problemelor colectivului. Dintr-o investigație făcută în 120 de întreprinderi diferite ca profil și mărime, a rezultat, în medie pentru fiecare adunare generală, o recoltă de 38 de propuneri, de-

monstrînd interesul larg pentru îmbunătățirea activității.

Eficiența inițială a adunării generale (căci cea finală o dau efectele aplicării hotărârilor adoptate) rezultă, de bună seamă, în primul rînd, din valoarea propunerilor făcute de participanți, însă ea poate fi măsurată și prin raportul număr de participanți la debateri/număr de propuneri formulate, intrucît pe această bază pot fi apreciate maturitatea intervențiilor, focalizarea atenției asupra chestiunilor hotărîtoare, capacitatea adunării generale de a constitui o școală a conducerii de către mase. În întreprinderile județului Harghita, la 95 de adunări generale din ultimele două runde au luat cuvîntul 2165 de persoane, care au făcut 2278 de propuneri. Un „randament” și mai bun, cu un raport de 2—4 propuneri rezultate din fiecare intervenție, s-a înregistrat la unități ca: Întreprinderea de vagoane Arad, Combinatul metalurgic Tulcea, Întreprinderea de țevi Roman, Combinatul carbonifer Ploiești și numeroase altele.

În măsura în care problemele ridicate în adunările pe secții, ateliere, șantiere, ferme etc. sînt rezolvate operativ, iar unele condiții ale realizării planului pe perioada următoare sînt soluționate în prealabil cu forurile tutelare și cu organele de sinteză, propunerile devin nu numai realizabile, dar unele și foarte eficiente.

## DECIZIE

● În funcție de nivelul la care pot fi soluționate propunerile, modul de rezolvare a lor urmează a fi comunicat întregului personal, de către consiliile oamenilor muncii, în termen de 30 de zile de la data adunării; pînă la 25 august, de către centrale și pînă la 10 septembrie, de către ministere și celelalte organe centrale.

O premisă a valorificării propunerilor o reprezintă includerea lor, după selecția necesară, în programele de măsuri și în hotărîrile adunării generale. Faptul că mai sînt unități unde consiliile oamenilor muncii nu au urmărit cu perseverență realizarea la termen a acestor hotărîri, deci și a propunerilor conținute în ele (situație în care se află, de pildă, Întreprinderea de textile nețesute Bistrița, Întreprinderea de bere și amidoși Brăila, Filatura de lînă pieptănată Buzău, Șantierul naval Drobeta-Turnu Severin) arată că responsabilitatea față de colectivul de muncă încă nu se ridică pretutindeni la nivelul cerut — atitudine ce se cere complet eliminată.

DEZBATERILOR în adunările generale ale oamenilor muncii trebuie să li se asigure un caracter concret de lucru, de înaltă exigență și răspundere pentru activitatea desfășurată; ele să însemne antrenarea într-o măsură tot mai mare a tuturor oamenilor muncii la organizarea pe baze științifice a producției, la buna gospodărire și folosire a avutului obștesc, la îndeplinirea sarcinilor ce revin fiecărui colectiv de muncă, încadrate în programul de dezvoltare economică și socială a țării. Astfel se va înfăptui îndemnul secretarului general al partidului: „Să facem totul încît consiliile oamenilor muncii, adunările generale să-și îndeplinească în cele mai bune condiții misiunea lor în conducerea întregii activități, a societății noastre socialiste”.

Dorin CONSTANTINESCU

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

ECOUL INTERNAȚIONAL  
AL LUPTEI POPORULUI ROMÂN  
PENTRU INDEPENDENȚĂ (II)

— Opinii ale diplomației străine —



Jertfa de sînge pentru apărarea  
și consolidarea independenței

INDEPENDENȚA odată proclamată trebuia să fie apărată și consolidată pe cîmpul de luptă. Diplomații străini au acordat mare atenție acestei poziții a statului român. Numeroase sint indiciile — arată baronul de Fava — care dau dreptate celor afirmate că guvernul român este decis să consfințească pe cîmpiile Bulgariei proclamata independență a României<sup>1)</sup>. și că au fost luate toate măsurile militare și financiare pentru o viitoare participare a armatei române peste Dunăre. „Mi se pare aproape inevitabil ca armata română să ia parte activă la lupta iminentă“, telegrafia zaristul Kingston<sup>2)</sup>. Referitor la motivele pentru care România era hotărîtă să participe activ la război, Mihail Kogălniceanu, ministrul de externe al României, într-o discuție avută cu Fred Debains, a declarat că : nouă „ne revine să ne apărăm interesele cît mai bine. Nu ne bazăm pe nimeni, nici măcar pe Comisia Dunării“, „luăm hotărîrile noastre, după necesitățile de moment și vom trece Dunărea“<sup>3)</sup>.

Correspondența diplomatică străină ne oferă numeroase date asupra pregătirii armatei române pentru război. Armata națională organizată încă în timpul lui Cuza a fost întărită și dezvoltată, pregătită din timp pentru marile acțiuni militare ce urmau să aibă loc. Referitor la situația armatei române, consulul britanic la București Charles St John raportă că peste 43 mii soldați organizați în patru divizii sînt gata de a intra în luptă în douăsprezece ore<sup>4)</sup>. Colonelul Mansfield aprecia acest efectiv la 70 mii<sup>5)</sup>.

Eforturi mari materiale și financiare s-au depus pentru înzestrarea armatei. Ziarul Times din 13 iulie 1877 relatează că armata regulată era dotată cu armament corespunzător, artileria dispunea de numeroase tunuri din care 172 de tip Krupp. Munția armatei române era produsă de pulberăria din Tîrșor de lîngă Ploiești, de fabrica de cartușe și obuze și de arsenalul din București. Fabrica de cartușe putea livra 130 mii cartușe și 2 000 obuze pe zi. Fiecare soldat dispunea de 600 cartușe și se proiecta să se ajungă la o mie de cartușe. Aceasta era o dotare apreciabilă pentru condițiile de atunci. Din relatările ziarului mai aflăm că armata română dispunea de un serviciu sanitar organizat, că fiecare brigadă avea un chirurg șef propriu, ambulanța sa, corpul său de brancardieri și personal auxiliar propriu.

Românii din Transilvania au primit cu viu interes lupta pentru independență a fraților lor de peste Carpați. O largă acțiune de solidaritate și de ajutorare se dezvoltă în întreaga Transilvanie. Mii de tineri dornici de a lupta trec frontiera pentru a se înrola în armata română, ceea ce îngrijorează îndeaproape autoritățile. Primul ministru al Ungariei, Tisza Kálmán raportează împăratului Franz Joseph că evenimentele survenite în urma războiului ruso-turc în Principatele Unite,

„au produs desigur oarecare tulburări printre locuitorii de limbă română ai Ungariei“ și solicită să fie detașate în ținuturile transilvănene, în special la Aiud, Bistrița, Deva, Năsăud, Făgăraș și Valea Jiului detașamente militare constînd din una-două companii<sup>6)</sup>. În instrucțiunile sale către autorități primul ministru arată că „tinerii de vîrsta obligației militare din Făgăraș și Sibiu au fugit fără pașaport spre Valahia pentru a se înrola acolo, în armata română“ și că „ei au fost primiți la Ploiești cu demonstrații de bucurii“. Consulul Austro-Ungariei, Zwiedenek, raporta, de asemenea, că „mulți tineri români, îndeosebi studenți venind din Transilvania peste Timișul de Sus trec prin Ploiești și se duc la București pentru a se înrola în armata română“, și că „în ultimul timp trec clandestin granița fete tinere în mai mare număr și mulți bărbați tineri vin în România neautorizați“<sup>7)</sup>.

În urma unor tratative îndelungate s-au stabilit bazele cooperării militare româno-ruse în război. Conform Convenției din 4/16 aprilie, în care Rusia asigură respectarea integrității teritoriale a României, se facilitează trecerea nestingherită a trupelor rusești pe teritoriul României spre Bulgaria, scop în care li se pun la dispoziție și căile ferate. Cooperarea militară trebuia făcută conform intereselor țării care presupuneau menținerea individualității armatei române și asigurarea comenzii proprii asupra armatei în luptă. Aceste chestiuni s-au rezolvat favorabil în cursul desfășurării evenimentelor. Armata română a desfășurat o serie de acțiuni operative, reocupă Turnu Măgurele. După înfrîngerea suferită la Plevna de armata rusă, comandamentul rus a cerut generalului Gh. Manu care comanda o divizie la Turnu Măgurele să ocupe Nicopole pentru a apăra flancul drept al armatei ruse. În legătură cu aceasta colonelul C. Mansfield raporta : „Kogălniceanu mi-a citit telegrama de la Principele Carol, datată la Poiana, cartierul general al armatei române, în sensul că drept urmare a respingerii rușilor la Plevna, împăratul ceruse personal ca Nicopole să fie ocupat de divizia generalului Manu“<sup>8)</sup>. Astfel, se realizează în condiții strategice destul de bune — raportează Fred Debains — atît de dorita trecere a Dunării. Imediat, Mihail Kogălniceanu a anunțat că trupele române vor trece definitiv Dunărea“<sup>9)</sup>. După trei luni de tratative sterile — relatează Fred Debains — armata română de cînd Marele duce Nicolae și-a adus grosul aripii sale drepte cu mult dincolo de Șiștovo el a cerut românilor să ocupe Turnu Măgurele pe malul stîng al Oitului... „Armata principelui Carol ia parte la operațiunile militare cu dublu rol : ofensiv dincolo de Dunăre, unde ea se raliază forțelor rusești, defensiv pe partea occidentală a Olteniei“<sup>10)</sup>.

La 16/28 iulie primele unități ale armatelor române trec Dunărea. „După multe întîrzieri și ezitări, soarta armatei române este hotărîtă — scria Debains — în raportul său din

18/30 iulie : „De ieri divizia generalului Manu ocupă Nicopole și s-a stabilit pe malul stîng al Dunării. Trecerea Dunării a avut loc simbătă...”, armata română are ca sarcină principală luarea Vidinului<sup>1)</sup>.

Armata română a participat de aici înainte la operațiunile din Bulgaria. Odată cu aceasta s-a rezolvat și chestiunea comenzii armatei române. Situația critică a armatei ruse în Bulgaria, a determinat guvernul rus — raportează Frederic Hoorickx agentul și consulul general al Belgiei la București, „să admită României să participe la operațiunile militare de peste Dunăre sub comanda distinctă a principelui Carol<sup>2)</sup>”.

„Vă raportez — scrie colonelul C. Mansfield — că o foarte mare parte dacă nu chiar întreaga armată română a trecut Dunărea la Corabia și ocupă poziții din flancul stîng al armatei lui Osman Pașa la Plevna..., păstrînd însă o comandă personală și separată<sup>3)</sup>”.

De la trecerea Dunării, armata română a participat activ la lupte, apărînd prin jertfe de sînge independența cucerită și aducînd o contribuție de preț la eliberarea poporului bulgar. Numeroase documente redau rolul armatei române, eroismul, spiritul de sacrificiu al ostașilor în lupte, contribuția prețioasă adusă la victoria asupra armatelor otomane. Relatînd că armata română a trecut Dunărea și cooperează cu armata rusă la Plevna, agentul consular al S.U.A., Adolph Stern, relatează „pentru prima dată după două sute de ani românii s-au dus la război și ei se luptă cu curaj”. La Plevna „trupele române au luptat minunat; chiar și miliția care se află în prima linie de atac s-a întrecut cu curaj<sup>4)</sup>”. Maiorul german Victor Lignitz, unul dintre cei care au urmărit îndeaproape luptele, aprecia că la Plevna artileria română „a fost chiar extraordinar de vitează și e prima care a mers aproape de inamic<sup>5)</sup>”. Generalul și diplomatul german Bernhard von Werder în raportul său către împăratul Wilhelm I, descriînd luptele de la Plevna arată „pe ziua de 8 septembrie tragerile au continuat, cîteva baterii au fost mutate mai aproape, cu mult mai în față au avansat cele românești, cărora nu li se poate aduce decît cea mai mare laudă, ele au adus în luptă încă mai multe guri de foc pentru a extinde aripa dreaptă și pentru a încercui pe cît posibil aripa stîngă a turcilor... O secție de dorobanți s-a comportat atît de bine la o recunoaștere spre reduta, pe care o credeau părăsită încît împăratul le-a trimis un număr de cruci Sf. Gheorghe. În general toate trupele române pe care le-am văzut arată foarte bine, ele fac o impresie favorabilă prin aspectul viguros, echipamentul și îmbrăcămintea foarte bune<sup>6)</sup>”. Colonelul C. Mansfield arată că „nu există nici o îndoială că românii au luptat extrem de bine la luarea redutei Grivița<sup>7)</sup>”.

Cancelarul Rusiei, prințul Gorceakov, făcînd aprecieri asupra luptelor de la reduta Grivița, recunoștea el însuși că, „românii se bat excelent<sup>8)</sup>”, iar într-o discuție avută cu agentul diplomatic francez Fred Debains, el a declarat că românii „se bat bine și războiul actual va fi avut meritul de a arăta Europei că ei merită să fie considerați drept națiune..., limbajul său mă face să cred — scrie consulul — că guvernul de la St. Petersburg este inclinat să recunoască, la încheierea păcii, independența României<sup>9)</sup>”.

Prin comportarea și conduita sa armata română a cucerit stimă și respect și din partea populației Bulgariei. Ea s-a comportat tot timpul ca o armată eliberatoare manifestînd solici-tudine și bunăvoință nu numai față de populația eliberată, dar și față de foștii ei adversari. „Ceea ce m-a frapat de la început a fost cordialitatea care există între statul major pe de o parte și autoritățile și trupele turcești pe de alta. Acestea păstrează cele mai bune amintiri adversarilor din apus. Există o bunăvoință și o delicateță în procedee care fac mare cinste ofițerilor români și conduitei bune a trupelor lor, de aceea nu mă mir că 35 de comune din sangeacul Vidin au semnat petiții pentru a obține garnizoane românești<sup>10)</sup>”.

Luptînd eroic pentru împlinirea aspirațiilor naționale, armata română, formată în cea mai mare parte din țărani, precum și din orășeni și intelectuali, a înscris pagini glorioase în lupta pentru independența și suveranitatea patriei.

## Triumful idealului de independență

LUPTELE de la Plevna de la sfîrșitul lunii octombrie 1877 au fost hotărîtoare pentru desfășurarea războiului. Căderea Plevnei și predarea armatei otomane conduse de Osman pașa, a constituit momentul de cotitură în desfășurarea războiului. Încep intense pregătiri de pace. România urmărea ca în decursul înche-

ierii păcii să obțină, în condițiile stabilirii noului statut internațional în sud-estul Europei, recunoașterea independenței. În pofida poziției marilor puteri, care nu au admis participarea reprezentanților țării noastre la tratative, deși chiar și după aprecierea diplomaților străini, ea și-a câștigat pe cîmpul de luptă acest drept, România a obținut la Congresul de la Berlin din iulie 1878 două cuceriri de mare preț: recunoașterea independenței și a dreptului asupra Dobrogei, vechi teritoriu românesc.

Hotărîrile Congresului de la Berlin au constituit recunoașterea noii situații a României după proclamarea independenței. România s-a afirmat pe plan internațional ca un stat independent, egal din punct de vedere juridic cu toate statele suverane. Recunoașterea independenței României nu era un act de bunăvoință a marilor puteri, neatîrnarea nu a venit din afară. Independența de stat dobîndită constituia încununarea luptei îndelungate dusă de poporul nostru împotriva asupririi străine, pentru libertate și neatîrnare, pecetluită prin jertfa de sînge a ostașilor români pe cîmpul de luptă.

Cucerirea independenței de stat a avut o mare însemnătate pentru viitorul României. Ea a deschis calea dezvoltării mai rapide a societății românești. Analizînd schimbările intervenite în situația politică și economică a României după Războiul de independență, agentul consular al S.U.A. la București, Adolph Stern scria în 1879 „admiterea statului în marea familie a națiunilor și comunicarea ei directă și permanentă cu viața, cu întreprinderile și industria vestului Europei, au determinat rapide modificări menite a da rezultate importante. România, în cele din urmă independentă nu poate să nu reușească să atingă în răsărit o poziție similară cu cea a Belgiei în apusul Europei, datorită noului impuls dat producției sale și dezvoltării resurselor ei<sup>11)</sup>”. În noile condiții create, statul român independent se consolidează, se dezvoltă industria și agricultura, se extind relațiile politice și economice externe. În deceniile următoare se creează condițiile pentru înfăptuirea în anul 1918 a Statului național unitar România. De la revoluția din 1848 și pînă la desăvîrșirea unității statale, poporul nostru a parcurs un singur proces istoric în care cucerirea independenței de stat în 1877 reprezintă un moment cu o semnificație deosebită. „Putem spune acum, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea sa consacrată Centenarului Independenței, că fără cucerirea independenței din 1877 nu ar fi fost posibilă nici realizarea statului național unitar în 1918; așa cum nu ar fi fost posibile evenimentele următoare care au asigurat victoria socialismului în România”. Independența cucerită acum un secol este o realitate vie a zilelor noastre, o puternică forță, garanția înaintării țării noastre pe drumul înfloririi națiunii române și a făuririi civilizației comuniste.

**Iosif I. ADAM**

*cercetător principal în Direcția generală  
a Arhivelor Statului*

1) Ministero degli Affari Esteri Roma, Archivio Storico, pacco 1395, serie politica 722.

2) Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 21 (f.c., vol. 42, f. 50).

3) Idem, vol. 42, f. 145-148.

4) Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 103 (f.c., vol. 2848 f. 61-64).

5) Idem, rola 105 (f.c., vol. 2696 f. 72-74).

6) Kriegs Archiv Wien. Militärkanzlei Seiner Majestät, 1877, 12 1/74 f.d. 5.6.

7) Arh. St. Buc., colecția microfilme Austria, rola 175, c. 260, 266-267, 279-280 (Haus-Hoff und Staatsarchiv Wien, Ministerium des Aussern, Informationsbüro BM Akten 78).

8) Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 107 (f.c., vol. 2609 f. 277-278).

9) Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 21 (f.c., vol. 42, f. 142).

10) Ibidem, f. 145-148.

11) Ibidem, f. 156-157.

12) Arh. St. Buc., colecția microfilme Belgia, rola 4, c. 772-773 (f.c., Legations Roumanie vol. 5, doc. 90).

13) Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 107 (f.c., vol. 2610, f. 26-27).

14) Arh. St. Buc., colecția microfilme SUA, rola 18 (f.c. T. 285, roll 2, Volume 2, doc. 114).

15) Arh. St. Buc., colecția xerografii R.F.G. pachet I/2, f. 89-96 (Politisches Archiv des Auswärtigen Amtes, Bonn, Turkey. IAB, q 125).

16) Ibidem.

17) Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 107 (f.c., vol. 2610, f. 115-116).

18) Ibidem.

19) Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 21 (f.c., vol. 42, f. 262-266).

20) Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 22, (f.c. vol. 43 f. 123-130).

21) Arh. St. Buc., colecția microfilme SUA, rola 18 (f.c., T. 285, roll 2, volume 2).

# PROTECȚIA SISTEMULUI ECOLOGIC AL DELTEI DUNĂRII

— Puncte de vedere —

## Echilibrul natură-economie

ÎN CADRUL continentului european, Delta Dunării își păstrează încă, în mare măsură, biotopul natural, având astfel o însemnătate excepțională, sub raport ornitologic și al factorilor morfologici și climatici care au făcut din ea o imensă rezervație, cu multe specii de animale și vegetale rare. Aceste caracteristici dau deltei originalitate în comparație cu toate zonele turistice de prim rang ale țării noastre.

Existența deltei ca mediu natural inedit este în dependență de menținerea, în cadrul său, a unui echilibru între toți factorii care-l compun, echilibru ce se va menține numai printr-o protecție judicioasă a tuturor acestor factori. Intervenția excesivă asupra unuia sau altuia dintre ei duce în mod inevitabil la schimbări structurale importante, ireversibile, cu urmări directe pentru floră și faună și îndeosebi pentru păsările migratoare aflate în sistemul drumurilor de pasaj, în care acest ținut este integrat de mii de ani. În final, toate aceste modificări pot periclită echilibrul ecologic și implicit potențialul turistic al Deltei Dunării.

Modificarea echilibrului ecologic s-a petrecut în cadrul multora dintre deltele lumii, în special la cele din Europa, ca urmare a valorificării economice a unora din componentii naturali în defavoarea altora, cu implicații nefavorabile de cele mai multe ori chiar asupra valorificării economice. Astfel, deltele fluviilor Padului, și, în parte, cea a Ronului sunt amenajate pentru agricultură. În Delta Mississippi, ca urmare a îndiguirii luncii fluviului, au avut loc inundații mari, în unii ani nivelul apei depășind de câteva ori nivelul cel mai înalt al digurilor. În Delta Padului ca urmare a cultivării plantelor agricole, în ultimii 50 de ani a avut loc o coborâre a nivelului solului, iar folosirea Deltei Ronului pentru

DELTA DUNĂRII constituie un biotop natural original, determinat de existența unor factori biologici particulari. Cercetările tehnico-științifice desfășurate în ultimul secol de către un mare număr de oameni de știință, dintre care personalitatea cea mai reprezentativă a fost Grigore Antipa, au pus în evidență două relații fundamentale din punct de vedere ecologic, relații care afectează un areal ce depășește cu mult limitele geografice ale deltei și anume :

- poziția-cheie pentru ecologia faunei piscicole din lunca Dunării și zona litorală a Mării Negre ;
- poziția-cheie în viața avifaunei migratoare din Europa, delta aflându-se la încrucișarea principalelor trasee de migrare a păsărilor.

cultura orezului a dus la sărăturarea solului etc.<sup>1)</sup>.

La noi în țară, în scopul menținerii cadrului natural al Deltei Dunării, în urma cercetărilor de specialitate efectuate de Academia Republicii Socialiste România, s-a stabilit prin acte normative, ca întreaga activitate de cercetare și exploatare economică a acesteia să se facă prin respectarea cu strictețe a echilibrului său ecologic. Un prim pas pe această linie s-a făcut prin delimitarea în cadrul teritoriului deltei a trei rezervații naturale, precum și a unor refugii și locuri de cuibărit și de popas pentru păsările migratoare.

Rezervațiile naturale în suprafață de 41 500 hectare au fost delimitate în cele trei biotopuri diferite ale deltei și anume : în delta fluvială, în delta maritimă și în complexul lagunar Razelm-Sinoe.

Protejarea acestor teritorii ale deltei a făcut ca aici să se mențină în mare măsură echilibrul natural. Cu toate acestea, viața în rezervații este influențată de orice modificare importantă survenită în întregul sistem ecologic deltaic. Astfel, dacă în rezervațiile naturale s-au menținut în mai mare măsură caracteristicile generale ale ecosistemului deltaic, în restul de 90,6% din suprafață, în care se desfășoară activități economice, s-a produs o modificare a acestor caracteristici.

În problema protecției cadrului natural în Delta Dunării în literatura de specialitate s-au purtat și continuă să aibă loc numeroase discuții. Încercând o sinteză a acestor dezbateri s-ar putea desprinde trei concepții de bază : protecționist-idilică, tehnologică și protecționist-tehnologică.

**1 Concepția protecționist-idilică** consideră Delta Dunării un paradis al cărui teritoriu trebuie să fie integral ocrotit prin transformarea lui într-un parc național.

**2 Concepția tehnologică** privește delta ca un teritoriu cu un anumit potențial productiv care poate fi modificat,

dezvoltat și exploatat prin lucrări de amenajare. Potrivit acestei concepții reflectată în prevederile unor studii elaborate de institute de specialitate din țara noastră, întregul teritoriu al deltei este privit ca o rețea de amenajări agricole, piscicole, silvice etc.

**3 Concepția protecționist-tehnologică** pornește de la premisa că delta rămîne un unicat mondial ca peisaj și regiune de cercetare a unei faune și flore acvatice și terestre excepțional de variate și bogate, ce trebuie protejată dar, în același timp, consideră că resursele ei pot fi utilizate rațional.

Această concepție pornește de la premisa potrivit căreia protecția naturii în Delta Dunării cuprinde trei elemente fundamentale : conservarea, ocrotirea și exploatarea ;

— **Conservarea** spațiului deltaic implică utilizarea resurselor pe baza unei profunde analize a pretabilității, potențialului productiv, plasticității și capacității de suport a diferitelor spații din deltă ;

— **Ocrotirea** spațiului deltaic implică delimitarea unor suprafețe unice fie ca peisaj, fie ca loc de concentrare pentru fauna și flora rară, fie pentru întregul complex teritorial. Aceste suprafețe declarate rezervații sînt total sustrate activității umane, ocrotirea lor activă reprezentînd unica formă de utilizare din spațiul respectiv ;

— **Exploatarea** spațiului deltaic, prin păstrarea echilibrului natural și asigurarea unei productivități optime în utilizarea resurselor implică efectuarea lucrărilor de amenajare agricolă și silvică în sectoarele mai evaluate din delta fluvială, pe unele ostroave și grinduri, a lucrărilor de amenajare piscicolă în delta fluvială și complexul lagunar Razelm-Sinoe, a recoltării controlate a stufului pe întreg teritoriul deltei, precum și a valorificării nisipurilor cu minerale grele și cuarțoase din delta maritimă.

## Parcul național al Deltei Dunării

DINTRE STUDIILE cu acest caracter menționăm pe cel elaborat de Universitatea din București care consideră că „...lucrările de amenajare trebuie resținse la sectoarele mai evolute din vestul deltei... În restul deltei preconizându-se două linii de acțiune :

a) **înființarea unui parc național** al Deltei Dunării, extins pe circa 200 000 hectare care să cuprindă rezervații pe o suprafață de 70 000 ha, restul de 130 000 hectare urmînd să fie utilizate prin forme tradiționale de pescuit, agricultură și creșterea animalelor, dar mai ales prin turism ;

b) **dezvoltarea intensivă a turismului**, care urmează să devină modalitatea cea mai importantă de utilizare a resurselor Deltei Dunării ; aceasta presupune analiza potențialului turistic, proiectarea unui sistem de dotări și trasee, asigurarea unui trafic turistic corespunzător menținerii nealterate a potențialului și formarea unor ghizi competenți, care să fie și agenți activi ai conservării naturii“<sup>2)</sup>.

De asemenea, Nicolae Botnariuc, membru corespondent al Academiei R.S. România a dezvoltat pe larg problematica protecției Deltei Dunării. „Unicitatea biotopului deltei, a proceselor evolutive care se desfășoară în el și care sînt departe de a fi temeinic cercetate, capacitățile lui productive ca și bogăția și frumusețea floristică, faunistică și peisagistică a lui, ridică imperios și problema conservării naturii în deltă... ecosistemele deltei și întregul biotop al ei o serie de trăsături proprii, specifice și într-o-unică îmbinare. De a-

ceea și conservarea naturii aici are și ea caracteristicile sale... Cunoscută fiind mobilitatea elementelor faunistice principale, a peștilor și mai ales a păsărilor, mărimea teritoriului ocrotit devine o problemă de prim ordin. Trebuie stabilite dimensiunile optime ale teritoriului și amplasarea lui astfel încît să asigure condițiile variate și liniștea necesare așezării, reproducerii și menținerii întregii faune a deltei. De aici apare necesitatea organizării unor parcuri naționale în deltă, în care să fie cuprinsă întreaga diversitate a ecosistemelor deltaice în zonele cele mai caracteristice ale deltei“<sup>3)</sup>.

Călăuzită de cele mai sănătoase principii ecologice, Academia Republicii Socialiste România a depus, prin Comisia Monumentelor Naturii, eforturi în vederea modernizării și integrării în realitatea social-economică și de perspectivă a tuturor acțiunilor de conservare a sistemelor deltaice. Numai așa s-a reușit să se încheie o laborioasă activitate de cercetare și studiu finalizată, așa cum sublinia academicianul Ștefan Peterfi, prin proiectul creării a două parcuri naționale în cele mai importante puncte din Delta Dunării.

● **Primul este Parcul național al deltei** prevăzut să se desfășoare pe o suprafață de circa 130 mii hectare, atît în delta fluvială cît și în cea fluvio-marină... Din totalitatea ecosistemelor cuprinse în parc, 26% din suprafața lor sînt destinate zonelor de protecție specială, 34% reprezintă zone tampon în care sînt excluse numai funcțiile cinegetice și economice intensive, în favoarea funcției social-recreative, turistice și de conservare ; și în sfîrșit, 40% din teritoriul parcului reprezintă zone de servire a centrelor umane urmărindu-se aici optimizarea exploatarei economice a resurselor naturale necesare pe plan local, dirijarea și raționalizarea (inclusiv depoluarea) mijloacelor de exploatare pe toate planurile : stuficol, agricol, piscicol și cinegetic ponderat.

● **Înființarea celui-lalt parc național Parcul Razelm**, este justificată de amenințarea cu distrugerea și degradarea ecosistemelor lagunare specifice litoralului românesc : grinduri, dune, ecosisteme salmastre și laguno-maritime etc., fără să vorbim despre impactul om-natură în zona Histria, — lacul Nuntași, unde, între alte rarități, se găsește o vegetație de tip asiatic unică la ora actuală, în întregul perimetru litoral al Mării Ne-

gre; suprafața totală cuprinsă în parc va fi de circa 40 mii hectare, din care 40% ar reprezenta zona de protecție specială, iar restul ar rămîne ca zone-tampon, la dispoziția intereselor dirijate, ponderate și integrate ecologic ale sectoarelor economic, cinegetic și turistic“<sup>4)</sup>.

Problema protecției rezervațiilor și a monumentelor naturii și în special aceea a constituirii parcurilor naționale este abordată asemănător în literatura de specialitate, noțiunea de parc național fiind incompatibilă cu existența pe teritoriul său a folosințelor economice în afară de turism.

Conform definiției adoptate de O.N.U. — „un parc național se înființează pe o suprafață relativ vastă, puțin afectată de activitățile omului, pe care sînt concentrate valori naturale deosebite (peisaj, floră, faună).

Funcțiile parcurilor naționale sînt :

— să păstreze sau să restaureze peisaje unice, inclusiv flora și fauna pe care le cuprind ;

— să asigure condiții pentru recreere, pentru educație în natură și agrement, fără perturbarea echilibrelor naturale ;

— să permită efectuarea cercetărilor științifice pentru cunoașterea structurii și funcționării naturii neafectate de activități umane“<sup>5)</sup>

Și, în sfîrșit, potrivit legislației țării noastre, rezervațiile și monumentele naturii se pot constitui, printre altele, în „Parcuri naționale care cuprind suprafețe de teren și de ape care păstrează nemodificat cadrul natural cu flora și fauna sa, destinate cercetării științifice, recreației și turismului“.

În funcție de situația existentă în Delta Dunării — populație, așezări omenești, folosințe economice, considerăm că protecția cadrului natural al acesteia poate să se realizeze eșalonat. Astfel, pentru menținerea peisajului natural existent în Delta Dunării să se aibă în vedere, într-o primă etapă (10-15 ani), constituirea unor parcuri naturale (...cuprind suprafețe de teren în care se urmărește menținerea peisajului natural existent și a folosințelor actuale, cu posibilități de restrîngere a acestor folosințe, în viitor) în delta fluvială, delta maritimă și în complexul lagunar Razelm-Sinoe, în care să fie strict delimitate rezervațiile naturale, rezervațiile științifice, rezervațiile peisagistice.

Organizarea rezervațiilor și a parcurilor naționale din deltă — ca parte integrantă a amenajării ei pe baze rigurose, științifice — va permite optimizarea soluțiilor și a măsurilor care trebuie aplicate în vederea conservării și a exploatarei raționale a acestui teritoriu.

**Marin NIȚU**  
Tulcea



„Delta Dunării — prețios biotop natural, original“

1) L. Rudescu și A.C. Banu „Sisteme și metode de valorificare a altor delte“, București 1970, p. 42.

2) „Studiu privind protecția naturii în Delta Dunării“ — Universitatea București, Facultatea de geografie, 1975, p. 2-4.

3) Nicolae Botnariuc „Unele probleme și principii ale cercetării Deltei Dunării“, Ocrotirea naturii dobrogene. Academia R.S.R., Filiala Cluj-Napoca, 1976, p. 25-27.

4) Ștefan Peterfi „Delta Dunării în actualitate și perspectivă“, Ocrotirea naturii dobrogene. Academia R.S.R. Filiala Cluj-Napoca 1976, p. 15-16.

5) „Studiu privind protecția naturii în Delta Dunării“ — Universitatea București, Facultatea de geografie 1975, p. 65.

CONVORBIRI  
ECONOMICE  
CU  
JÓZSEF BOGNÁR

## Schimbare de epocă în economia mondială

● Recent în Editura economică și juridică din Budapesta a apărut o nouă lucrare a dv., intitulată „Schimbare de epocă în economia mondială — studii și convorbiri”. Care sînt ideile și argumentele de bază prin care susțineți afirmația dumneavoastră ?

— Cartea vorbește de probleme mondiale care au atins deja și viața noastră de fiecare zi, în timp ce în forumurile științifice internaționale abia acum pornesc cu adevărat discuțiile privind interpretarea și rezolvarea lor. Dar cred că atenția publicului cititor se datorește și formei acestei cărți, pentru că în locul unei abordări ce se adresează numai specialiștilor, am dorit să-mi comunic de astă dată ideile într-un cadru care s-a inspirat din dialogurile socratice. Această alegere servește și scopul lucrării, deoarece cred că dialogul socratic este forma cea mai vie și cea mai apropiată de viață a modului cum pot fi atrași oamenii în gîndirea, frămîntarea și cercetarea desfășurată pentru cunoașterea celor mai diferite conexiuni.

Volumul, purtînd subtitlul „Studii și convorbiri”, cuprinde lucrarea cu care mi-am făcut intrarea în Academie, precum și — împreună cu mai multe alte studii — convorbirile purtate cu Hajdu Janos la televiziunea ungară. Scopul evident al acestor scrieri este de a prezenta și explica într-un mod larg accesibil publicului interesat situația calitativ nouă a economiei mondiale, acele fenomene noi ai căror martori putem fi în prezent în economia mondială. Și un scop mai important decît acesta : să îndemne la o schimbare de optică, să urgenteze confruntarea cu toate acele probleme, care sînt de pe acum prezente și în viața noastră și care, dacă nu ne interesăm de ele, periclitează și generațiile ce vor veni după noi.

● După părerea dumneavoastră, care sînt elementele, premisele concrete care solicită o schimbare de optică ?

— Pornesc de la faptul că „criza” petrolieră și energetică izbucnită acum ciți-

va ani nu este pentru economia mondială capitalistă numai un fenomen trecător, care poate fi depășit, ci, folosind expresia

Născut în anul 1917, profesorul maghiar József Bognár a făcut studii de filozofie și filologie. În timpul celui de al doilea război mondial activează în mișcarea de rezistență. Din 1945 este membru al Parlamentului. În perioada 1947—1948 a fost primar al Budapestei. A fost în mai multe rânduri membru al guvernului deținînd portofoliul informațiilor (1946), al comerțului interior (1948—1953), al comerțului interior și exterior (1953—1954), al comerțului exterior (1954—1956). Din 1957 este profesor de economia comerțului la Universitatea de Științe Economice „Karl Marx” din Budapesta. În 1965 devine membru corespondent al Academiei Ungare de Științe, iar ulterior membru plin. În perioada 1961—1967 a fost președintele Institutului de Relații Culturale cu Străinătatea. În 1962 a fost consilier economic al guvernului ghanez. Din 1966 este directorul Centrului de Cercetări Afro-Asiatice al Academiei de Științe a R. P. Ungare, iar din 1969 este președintele Consiliului Științific pentru Economia Mondială. Este vicepreședinte al Asociației Economisților Maghiari și membru al conducerii Consiliului Internațional de Științe Sociale. Este redactorul șef al publicației *Studies on Developing Countries*. Laureat al Premiului de Stat în 1970.

Dintre lucrările sale (în limba maghiară sau în alte limbi) menționăm : „Economia planificată în Ungaria : realizări și probleme” (1959), „Cererea și analiza cererii în socialism” (1961), „Cresterea economică în țările în curs de dezvoltare” (1966), „Politica economică și planificarea în țările în curs de dezvoltare” (1968) și altele. După mai multe ediții, în limba engleză, una din lucrările profesorului József Bognár despre economia țărilor în curs de dezvoltare a apărut recent și în limba spaniolă, la Barcelona.

unor publiciști burghezi, înseamnă sfîrșitul „epocii de aur” (mai exact : al schimbului inechitabil desfășurat cu țările în curs de dezvoltare) și, totodată, începutul a ceva nou. Căci în economia mondială se desfășoară o schimbare de epocă, a luat sfîrșit expansiunea principalelor state capitaliste, începută în anii cincizeci și care s-a realizat în condiții relativ stabile.

Schimbările au modificat prețurile de pe piața mondială, raporturile de schimb, relațiile de costuri, au influențat dezvoltarea relațiilor economice internaționale și în-tregul sistem al acestora.

Afirmarea tot mai largă a principiului coexistenței pașnice dintre sistemul mondial socialist și cel capitalist este însoțită de lărgirea legăturilor politice și economice dintre state. Crește în genere rolul țărilor în curs de dezvoltare în politica mondială, precum și influența unora dintre ele în economia mondială. Ca o consecință a tuturor acestor fenomene, în cadrul economiei mondiale și al politicii internaționale își face apariția — cu o intensitate, lărgime și profunzime nevăzute pînă acum — fenomenul interdependenței, cu alte cuvinte faptul că deciziile, acțiunile guvernelor se influențează reciproc, iar urmările lor înriuresc situația reciprocă. Aceasta înseamnă că oamenii politici, conducătorii economiei — și nu numai ei — trebuie să țină tot mai mult seama de consecințele deciziilor lor asupra economiei mondiale și asupra politicii mondiale, cumpănind și acele efecte externe de la care nu se pot sustrage.

● În această privință, literatura mondială a ultimilor ani este pe cit de bogată pe atît de contradictorie...

— M-am străduit să mă situez cit mai departe de pretenția prezicerii viitorului, de atmosfera de sfîrșit de lume a unor savanți burghezi, precum și de oferirea unor remedii rupte de realitate, de procesele sociale. Nici nu m-am străduit în primul rînd să elaborez „rețete”, ci am urmărit ca, cercetînd procesele sociale și economice, să trag concluzii, dacă nu pentru rezolvarea marilor probleme, cel puțin în scopul evitării primejdiilor celor mai mari.

Opinia mea este că, în condițiile actuale, țările socialiste, cele capitaliste și cele în curs de dezvoltare sînt interesate într-o schimbare, cu toate că motivele și direcțiile schimbării și interesele legate de acestea diferă. În ce privește Ungaria, în unele domenii noi am ajuns la o revizuire, la elaborarea de noi proiecte, a căror înfăptuire a și început, atît cu țările socialiste, cit și în reinnoirea legăturilor noastre cu țările capitaliste și cu cele în curs de dezvoltare. Avem îndatorirea ca, prin întreaga noastră activitate, să apărăm condițiile de viață și de existență ale omenirii pe Pămînt, atît ale generației care trăiește și muncește în prezent, cit și ale celor ce vor urma după noi. De aceea, în această nouă carte schitez și unele din sarcinile urgente ce revin economiei ungare.

Modalitatea discursului se adresează tuturor, deoarece cunoașterea și înfăptuirea acestor sarcini constituie interesul comun, al nostru al tuturor.

Interviu de  
Dinu DRAGOMIRESCU

GINDIREA economică marxistă — se condată pînă la un punct de cea radicală — este angajată plenar în analiza științifică a marilor procese ale contemporaneității și în ghidarea acțiunii forțelor revoluționare active în prefacerea din temelii a societății capitaliste, în dezvoltarea pe calea progresului a „lumii a treia”, în mersul ei spre socialism și în perfecționarea, pe propriile baze, a societății socialiste. Prestigiul ei intelectual stă la baza extinderii influenței gândirii economice marxiste în lume, realitate recunoscută frecvent și în rindul economiștilor nemarkxiști. Nu același lucru se poate spune despre gindirea economică burgheză care, aflată în criză, face eforturi disperate de supraviețuire. Evoluțiile și involuțiile din ultima jumătate de veac — care echivalează cam cu o șesime din întreaga istorie a gândirii economice burgheze — pun în lumină natura adevărată a crizei gândirii economice burgheze și oferă material semnificativ despre deznodământul ei.

Despre criza gândirii economiei burgheze contemporane s-a vorbit și scris mult. S-a scris despre crize ale teoriei generale și ale laturii științifice, despre crize de adaptare și ale rămănerii în urmă, despre intrări și ieșiri temporare din criză, despre prima și cea de-a doua criză a gândirii economice burgheze<sup>1)</sup> etc. Controversele pe această temă — foarte animate în unele perioade și mai puțin intense în altele — cunosc astăzi un reviriment; acesta este legat de marea dificultate în care a fost pusă știința economică burgheză de criza economică declanșată în 1973, de fenomenele stagflației și ale slumpflației și în general de creșterea instabilității capitalismului.

Uneori criza a fost tratată ca avînd un caracter global (și chiar uniform) în spațiu și permanent în timp. Alteori ca simplă „stare depresionară” de moment a teoriilor care s-au învechit și s-au cerut înlocuite cu altele. Tratarea globală și permanența crizei s-au opus incidentaliză-

## O TEORIE A CICLURILOR (1)

rii ei, fapt care, nu de puține ori, a alimentat dispute sterile.

În epoca noastră, trebuie distinse — ni se pare — două profiluri ale crizei gândirii economice burgheze: un profil este cel al crizei generale și altul este cel al crizelor ciclice ale științei economice burgheze.

Prin criza generală a gândirii economice burgheze înțelegem subminarea și puternica zdruncinare a bazelor teoretice ale științei economice burgheze de către criza generală a capitalismului. În acest sens, ea este o reflectare sui generis o însăși crizei generale a capitalismului, o componentă a crizei ideologice burgheze în epoca contemporană. Ea poate fi definită ca o criză a concepției, a teoriei economice generale burgheze, care nu poate explica cu obiectivitate științifică fenomenele și procesele structurale ce au loc în lumea contemporană și din care știința economică burgheză nu poate ieși decît atunci cînd va înceta să mai fie ea însăși. Ca știință de clasă, gindirea economică burgheză va părăsi scena istoriei pe măsură ce capitalismul însuși își va îngusta sfera existenței și va fi înlocuit de societatea istoricește superioară lui. În ipostaza de criză generală, criza științei economice burgheze cunoaște treptate și continue accentuări pe măsură ce însăși criza generală a capitalismului se agravează. Sub acest aspect se poate vorbi de o linie descendentă de evoluție a gândirii economice burgheze — cu toate adaptările ei la noi și noi situații care apar — și nu de o reînnoșire, de o dobîndire, fie și vremelnică, a caracterului științific. Este un fapt evident că gindirea economică burgheză se îndepăr-

tează de esența vieții economice, se îndepărtează de știință în sensul strict al cuvîntului. Poate acesta este și motivul îndepărtării unor economiști burghezi ce se respectă de teoria generală și al canalizării eforturilor lor în cercetări empirice, de specialitate.

Dacă criza generală a gândirii economice burgheze se manifestă în domeniul teoretico-ideologic prin degenerescență, nu același lucru putem spune despre domeniul teoretico-instrumental de care țin cercetările de specialitate ale sferelor tehnico-economicului și ale instrumentelor de analiză economică. În acest domeniu realizările pozitive sînt uneori remarcabile și unele din ele pot fi socotite drept contribuții la dezvoltarea științei economice în general. Printre ele pot fi socotite teoriile multiplicatorului și ale acceleratorului, teoriile efectului propagat și funcțiile de producție, teoriile coeficientului capitalului și ale bugetului antipoluării etc. Aceste realizări, ca și altele, puse în aplicare în economia capitalistă, pot avea temporar efecte pozitive, dar și consecințe „propagate” ceva mai îndepărtate dintre cele mai neașteptate. Nu multiplicatorul și acceleratorul în sine, ci încadrarea lor în concepția generală keynesistă sau nekeynesistă și utilizarea în contextul capitalismului monopolist de stat se fac vinovate de consecințele politicilor economice pe linia adîncirii instabilității capitalismului, cînd se aștepta o moderare a ei. Elementele teoretico-instrumentale ca cele amintite sînt creații pozitive chiar în cadrul crizei generale a gândirii economice burgheze și ele vin adesea în contradicție logică și faptică cu concepțiile burgheze teoretico-ideologice. Sustrase din aceste concepții, încadrate într-o concepție teoretico-ideologică științifică și utilizate în contextul altei orînduirii sociale decît cea bazată pe exploatare, ele pot fi redede științei veritabile. Domeniul teoretico-funcțional (și nu cel teoretico-ideologic)

## FIȘE

Dr. ing. V. HĂLMĂJAN

### REPARTIZAREA TERITORIALĂ A PRODUCȚIEI AGRICOLE cu ajutorul metodelor economico-matematice



● *Lucrarea „Repartizarea teritorială a producției agricole cu ajutorul metodelor economico-matematice” de dr. ing. V. Hălmăjan, tipărită în Editura Ceres, urmărește adîncirea formulării matematice în ce privește repartizarea sarcinilor de plan pe județe și unități agricole, iar în cadrul acestora din urmă pe fer-*

*me, brigăzi, echipe și respectiv pe parcele. Întreaga concepție a volumului are în vedere evidențierea soluțiilor de repartizare a acestor sarcini în primul rînd acelor județe și unități agricole cu cele mai bune condiții naturale și economice de producție, unde există posibilitatea ca cererea socială, exprimată în sarcini de plan, să se realizeze cu cheltuieli cît mai reduse de producție.*

*Se analizează factorii care influențează repartizarea teritorială a producției agricole și posibilitățile de comensurare a influenței acestora, perfecționarea metodologiilor de repartizare teritorială a producției agricole. Se definește o metodologie modernă în această direcție și se relevă rezultatele testării acestei metodologii, ale aplicării modelului economico-matematic de definire a profilului de producție și de amplasare a culturilor într-o unitate agricolă cooperatistă etc.*

### Ecologia și categoriile științei economice

● *Revista „Era socialistă” nr. 14/1977 publică un substanțial articol, semnat de Constantin Sirbu, conținînd o serie de considerații interesante, unele cu caracter de noutate, privind dimensiunea „ecologică” a economiei politice, pe care o consideră ca rezultat logic al faptului că producția este un schimb de materii prime între om și natură.*

*Autorul este de părere, justificată de realitățile contemporane, că se impune eliminarea tendinței de a explica totul prin producție și raporturile sociale independent de mediul înconjurător și de ceea ce se întîmplă în natură. În articol se pledează pentru examinarea multiploilor relații dintre producție și condițiile naturale, a influențelor reciproce, abordabile direct sau prin intermediul categoriilor economice. În acest sens autorul avansează o multitudine de opinii cum ar fi cele privitoare la: valoarea de înlocuire a resur-*

*selor nereproductibile; aspectele economice ale rentei tunciare și miniere; costurile conservării mediului ambiant; modificarea tehnologiilor dăunătoare omului și naturii; relația avuție creată — avuție națională — raționalizarea nevoilor umane; economisirea resurselor și mărirea duratei de funcționare a unor bunuri etc.*

### Un tabel sintetic al balanței economiei naționale

● *De-a lungul citorva decenii — scrie A. Notkin, membru corespicient al Academiei de Științe a U.R.S.S., în articolul Efektivnost i balans narodnogo hoziaistva SSSR (Eficiența și balanța economiei naționale a U.R.S.S.), apărut la rubrica „Schimb de opinii” din revista VOPROSI EKONOMIKI nr. 6/1977 — balanța economiei naționale s-a obișnuit a se alcătui ca un sistem de tabele care se completează reciproc — material, financiar, al resurselor de muncă, al fondurilor fixe și circulante. Deși s-au făcut și încercări numeroase*



## Cerințe ale noii ordini economice internaționale

# PARTICIPARE CRESCÎNDĂ A ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE LA PRODUCȚIA INDUSTRIALĂ MONDIALĂ

OPORTUNITATEA și posibilitățile stabilirii unor obiective cantitative ale dezvoltării industriale a țărilor în curs de dezvoltare au constituit în ultimii ani — pe lângă analiza țărilor de ordin calitativ privind natura, formele, implicațiile, politicile industrializării — obiectul unor largi discuții internaționale.

Pornindu-se de la trăsăturile și consecințele negative ale actualei diviziuni internaționale a muncii și considerându-se industrializarea țărilor în curs de dezvoltare drept pirghie importantă pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, la cea de a II-a Conferință generală a O.N.U.D.I. de la Lima (1975) s-a adoptat ca obiectiv esențial creșterea părții relative a țărilor în curs de dezvoltare la cel puțin 25 la sută din producția industrială mondială a anului 2000. Pornindu-se de la gradul diferit de dezvoltare industrială a regiunilor în curs de dezvoltare, s-a subliniat necesitatea ca expansiunea industrială ce urmează să ducă la realizarea obiectivului general să fie repartizată echitabil între țări. Pe regiuni, ponderea în producția industrială a lumii ar urma să se prezinte în anul 2000 astfel: 2 la sută partea relativă a Africii, 10 la sută cea a Asiei și Orientului Mijlociu și 13 la sută a Americii Latine.

În concepția O.N.U.D.I., cu deosebire în a țărilor în curs de dezvoltare, stabilirea ponderii acestor țări în producția industrială mondială la 25 la sută în anul 2000 nu a constituit un simplu exercițiu de viitorologie. Ponderea aceasta este înțeleasă, dimpotrivă, ca un obiectiv esențial al strategiei de accelerare a progresului economic în țările rămase în urmă, pentru redistribuirea posibilităților și condițiilor de creare a avuției în lume, conform cerințelor participării echitabile la viața economică internațională. De aici și interesul pe care îl prezintă examinarea incidențelor realizării obiectivului de 25 la sută — cum îl vom numi pe scurt în continuare — atît pe planul economiilor naționale cît și la nivel internațional.

### Realism și proiecții

O PRIMĂ ÎNTREBARE care se ridică în legătură cu proiecția globală — și dezbaterile în această chestiune continuă — este aceea a realismului ei. Dacă avem în vedere potențialul de resurse existent în țările respective — abundența de materii prime industriale, surse de energie, terenuri cultivabile, forță de muncă, pe ansamblul zonelor în curs de dezvoltare din lumea nesocialistă — răspunsul trebuie să fie, desigur, de la început afirmativ.

Pe de altă parte, ne aflăm în fața faptului — constatat în repetate rînduri de foruri internaționale dintre cele mai autorizate — că ritmurile efective ale dezvoltării economice, în speță ale celei industriale, din țările rămase în urmă continuă să fie nesatisfăcătoare în lumina cerințelor depășirii actualelor decalaje. Analize recente arată că rezultatele creșterii pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare nesocialiste rămîn sub obiectivele stabilite pentru al doilea Deceniu O.N.U. al dezvoltării (1971-1980), obiective ele înseși apreciate în prezent ca inferioare celor necesare pentru o grabnică eliminare a subdezvoltării. Raportul cu privire la tendințele actuale din economia mondială, întocmit sub auspiciile Consiliului Economic și Social al O.N.U. (E/5 995, 10 iunie 1977) constată că în primii șase ani ai Deceniului (1971-1976) ritmul mediu anual de creștere al produsului intern brut pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare a fost de 5,7%, față de 6% cît prevede Strategia internațională a dezvoltării, cel al producției industriale prelucrătoare a fost de 7,3%, față de obiectivul de 8%, iar cel al producției agricole — de 2,4%, față de 4% cît se urmărește să se atingă. Această situație va trebui, evident, să fie depășită pen-

tru ca participarea crescîndă, echitabilă a țărilor în curs de dezvoltare la producția industrială mondială să se poată concretiza în proporțiile prevăzute pentru anul 2000.

Încadrînd obiectivul de 25% în strategia globală a dezvoltării de pînă la sfîrșitul secolului, vom încerca să aflăm, prin evaluări cantitative proprii, în ce condiții concrete el este realizabil și care sînt schimbările ce se vor produce, ca efecte ale industrializării, în participarea la diviziunea internațională a muncii ca și pe planul structurilor economice interne ale țărilor în curs de dezvoltare. Pentru aceasta ne-am folosit de trei proiecții pentru anii 1980 și 2000, bazate pe ritmurile medii anuale de creștere observate în intervalurile 1960-1970, 1970-1974 și 1960-1974. Calculele noastre respective se întemeiază pe ritmurile medii anuale de creștere publicate de O.N.U. în Anuarul statistic al conturilor naționale — ultima ediție.

Pentru evoluția economiei mondiale în ansamblu am înglobat totodată cerința continuării creșterii în toate compartimentele ei, căci în procesul instaurării noii ordini economice internaționale trebuie să avem în vedere o situație dinamică, în care țările în curs de dezvoltare să obțină o parte relativă mai mare dintr-o producție industrială mondială în expansiune.

Din analiza celor trei proiecții a reieșit că obținerea ponderii de 25% în producția industrială mondială în anul 2000 este posibilă în condițiile unor intensități de creștere ale produsului intern brut și ale unei distribuții sectoriale a acestora — în sensul favorizării industriei — care să continue tendințele manifestate, pe plan mondial, în anumite intervale de timp ale perioadei 1960-1974, iar în cadrul economiilor nesocialiste în curs de dezvoltare — în anii 1970-1974. Altfel spus, dacă ritmurile medii anuale efectiv înregistrate conform statisticilor O.N.U. în dezvoltarea industrială a țărilor rămase în urmă în perioada 1970-1974 vor putea fi realizate în întreaga perioadă 1970-2000, aceasta va echivala cu atingerea obiectivului de 25%. Pe această bază — și conștienți de faptul că în alte perioade de timp creșterea efectivă a fost mai lentă, așa cum s-a putut vedea din datele citate — am folosit ritmurile respective ca bază a proiecției noastre finale (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr 1

Intensități de creștere prin care țările în curs de dezvoltare pot atinge ponderea de 25% în producția industrială a lumii

	Ritmuri medii anuale de creștere (1970-2000)	
	Pe plan mondial	În țările în curs de dezvoltare a)
Produsul intern brut b)	4,8	6,4
Industria c)	5,5	8,9
Industria prelucrătoare	...	8,9
Agricultura d)	2,0	4,0

a) Țările în curs de dezvoltare din Africa, Orientul Mijlociu, Asia și America Latină.

b) Fără unele servicii propriu-zise.

c) Industriile extractivă, prelucrătoare, energie electrică, gaz, apă.

d) Agricultură, silvicultură, pescuit, vină.

Sursa: U.N. Yearbook of National Accounts Statistics, 1975, vol. III, New York, 1976.

Singura excepție o formează agricultura țărilor în curs de dezvoltare, pentru care, ținînd cont de legăturile dintre producția industrială, cea agricolă și producția națională în ansamblu, ca și de necesitatea soluționării urgente a problemei alimentației, am luat ca bază a proiecției ritmul mediu anual de creștere recomandat în cadrul celui de-al doilea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare: 4%.

Posibilitatea ca aceste obiective cantitative să fie realizate depinde înainte de toate de valorificarea potențialului național prin efortul propriu al fiecărei țări, al fiecărui popor. Totodată, ea depinde de realizarea unor acțiuni cât mai ample de cooperare internațională, de sprijinire a creșterii economice din țările în curs de dezvoltare de către țările industrializate.

Desigur că existența diferențelor și problemelor naționale specifice cere formularea unor strategii rigurose detaliate pentru fiecare țară în curs de dezvoltare în funcție de condițiile, prioritățile și obiectivele proprii, ceea ce nu exclude însă necesitatea unor schimbări importante pe linia implementării unor măsuri de politică economică atât în țările ce au pășit pe calea unei dezvoltări economice independente, cât și în țările industriale și la nivel internațional.

## Previzibile mutații structurale

ATINGEREA obiectivului de 25%, posibilă în estimările noastre prin continuarea creșterii pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare în ritmurile din perioada 1970—1974, va genera fără îndoială importante mutații structurale atât la nivel național cât și la nivel internațional.

Schimbarea și întărirea poziției industriale a țărilor în curs de dezvoltare vor reflecta o modificare importantă a structurii economice interne și vor însemna o etapă importantă în procesul istoric de creare a unei noi diviziuni internaționale a muncii. Luind drept bază de pornire structura economică internă și diviziunea internațională a muncii \*) din anul 1970 și aplicând intensitățile de creștere necesare pentru realizarea ponderii de 25% în anul 2000, am ajuns la unele aproximări ale acestora pentru finele celui de-al doilea Deceniu al dezvoltării (1980) și începutul celui de-al XXI-lea veac (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

**Incidențe ale dezvoltării industriale a țărilor în curs de dezvoltare conform obiectivului de 25%, asupra participării la diviziunea internațională a muncii și a structurii lor economice interne, în anii 1980 și 2000 (estimări medii la nivel de grup — în procente)**

	1970	1980	2000
<b>Diviziunea internațională a muncii</b>	100	100	100
Participare la :			
producție—total	12,0	16,1	21,9
activități industriale	9,3	12,7	25,0
activități agricole	33,3	40,4	59,6
<b>Structura economică internă</b>			
producție—total	100	100	100
activități industriale	25,4	31,7	51,5
din care :			
industria prelucrătoare	17,5	22,5	36,6
activități agricole	25,9	20,6	13,3

Proiecțiile noastre bazate pe evoluții efective din țările în curs de dezvoltare și pe plan mondial subliniază consecințele notabile pe care industrializarea în ritmul propus le-ar putea avea asupra economiilor naționale cât și asupra vieții economice internaționale, în general. Fixarea obiectivului cantitativ de restructurare a localizării producției industriale scoate în relief rolul important al industrializării în procesul transformărilor dinamice ce se cer înfăptuite pentru lichidarea stării de subdezvoltare, ca obiectiv primordial al edificării unei noi ordini economice internaționale.

Impactul mobilizator al industriei asupra valorificării resurselor naturale și umane se reflectă în dimensiunile creșterii economice concomitent cu remodelarea eficientă a structurii economice interne. Predominanța covârșitoare a activităților industriale (51%), statistic exprimată în cvasidublarea greutății specifice a industriei și a industriei prelucrătoare în decursul a treizeci de ani, anulând specializarea îngustă și ineficientă prin diversificarea economiei cu sectoare de înaltă productivitate, va fi de natură să înzestreze economiile rămase în urmă cu condiții superioare, avantajoase procesului de dezvoltare economică și socială.

Deci acordarea priorității progresului industrial în strategia

dezvoltării țărilor „lumii a treia“ este nu numai o întreprindere realistă dar și eficientă.

## Eficiența social-economică a industrializării

TRANSFORMAREA structurii economice azi înapoiate într-o structură industrială paralel cu ridicarea nivelului de satisfacere a cerințelor naționale va putea scoate țările în curs de dezvoltare din izolarea generată de specializarea în produse primare, lărgind accesul lor la o sursă importantă de creștere : comerțul internațional.

Scăderea ponderii agriculturii paralel cu creșterea valorică a producției acestui sector și cu ridicarea gradului de participare la producția mondială arată contribuția pe care o poate aduce industrializarea la rezolvarea uneia dintre cele mai grave trăsături ale subdezvoltării : problema subnutriției, malnutriției și foametei.

Structurind eficient gama activităților economice interne, industrializarea are drept consecință firească ameliorarea condițiilor economice internaționale a țărilor în curs de dezvoltare demonstrată de întărirea poziției lor în toate ramurile producției materiale. În acest context industrializarea țărilor rămase în urmă, majorînd și modificînd participările la activitatea economică din lume, oferă premise pentru crearea unei noi diviziuni internaționale a muncii ca bază a unor noi relații economice internaționale.

Dezvoltarea intensiv industrială, restructurînd economiile rămase în urmă, include posibilitatea de a opri și atenua, prin efectul de antrenare și dezvoltare, creșterea inegalităților economice dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, favorizînd mersul către o poziție internațională adecvată potențialului și resurselor lor.

Atingerea unei contribuții la producția globală mondială de 22% în anul 2000 va fi de natură să ilustreze rolul tot mai important pe care îl pot și îl vor putea juca țările în curs de dezvoltare în viața internațională.

Industrializarea țărilor în curs de dezvoltare, creînd noi structuri de producție și de comerț exterior, ar putea contribui la realizarea dezideratului de promovare a unor noi relații economice internaționale lipsite de dominație, exploatare și subordonare. În ipoteza confirmării rezultatelor din proiecțiile noastre apare de la sine înțeles că edificarea unor economii în cadrul cărora ponderea industriei să ocupe un loc tot mai important — chiar mergînd pînă la aproximativ 50% din producția totală — nu ar mai putea fi o bază pentru relații interstatale de genul celor din zilele noastre — inechitabile și de dependență — care înseamnă în fond negarea oricărei idei de justiție.

Schimbarea caracterului relațiilor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare ar fi deci una dintre consecințele cele mai importante ale expansiunii rapide a industriei în aceste economii.

Realizarea obiectivelor oglindite în această nouă schemă de contribuție la viața economică internațională, cu o mai largă participare și cu roluri sporite pentru țările în curs de dezvoltare va însemna crearea unui tablou al economiei mondiale cu alt conținut și altă finalitate decît cel pe care l-a cunoscut umanitatea pînă astăzi.

Și, dacă subliniem legătura dintre industrializare, eliminarea stării de subdezvoltare și restructurarea economiei mondiale în sensul demonstrațiilor noastre că aceste obiective internaționale sînt realizabile, trebuie spus că realitatea confirmă și posibilitatea deplină a lichidării subdezvoltării pentru că umanitatea a parvenit la un stadiu de înțelegere a necesității obiective a lichidării decalajelor economice în care este capabilă să le suprimă. În susținerea acestei afirmații este suficient să amintim că în ultimii 25—30 de ani producția mondială s-a triplat în timp ce populația a crescut doar cu 60%.

Resurse existînd, ceea ce se cere este realizarea unei mutații în producerea, repartizarea și utilizarea resurselor și capacităților. Prin incidențele ei industrializarea țărilor în curs de dezvoltare se dovedește a fi calea sigură către soluționarea eficientă, echitabilă și pe termen lung a acestor probleme cardinale.

Țările în curs de dezvoltare sînt antrenate în această direcție în bătălia pentru o cauză proprie justă și care corespunde pe deplin imperativelor și potențialităților epocii contemporane

dr. Sorica SAVA

\*) Exprimăm și măsurăm diviziunea muncii și structura internă prin cantitățile de valoare nou creată, exprimată monetar, folosind indicatorul produsul intern brut.

al gândirii economice burgheze aflate în criză este cel în care gindirea economică marxistă poate găsi unele elemente pozitive pe care într-o oarecare măsură le poate reda științei economice în general.

Prin crize ciclice ale gândirii economice burgheze înțelegem stări periodice de decăderi bruște ale unor teorii sau doctrine cvasi-unanim acceptate și socotite o perioadă de timp ca cele mai potrivite, asemenea stări fiind însoțite de restructurări (sau chiar înlocuiri) ale vechilor teorii „ortodoxe” pentru a le adapta la noile realități. Aceste crize ciclice se desfășoară în cadrul crizei generale a gândirii economice burgheze, iar declanșarea lor nu este uneori străină de crizele economice, fără ca simultaneitatea lor să fie perfectă.

Se înțelege că răbufnirile violente ale contradicțiilor capitalismului sub forma crizelor afectează teoriile economice burgheze de o „modă” sau alta, mai ales că ele s-au axat pe ideea pretensei ameliorării sau chiar îndepărtării a crizelor din viața economică a capitalismului. Se știe de pildă, că încă din secolul trecut și până la izbucnirea crizei economice ciclice din 1929-1933 cei mai renumiți economiști (nemarxiști) din toate școlile propovăduiau ideea efectelor benefice ale jocului liber al forțelor pieței — doctrina „laissez-faire”. Se considera — și aceasta era o teză de bază a „economiei politice neoclasică” — că o economie formată din întreprinderi private ar tinde automat spre echilibru și chiar spre un optim economic. Bineînțeles, această teorie nu a rezistat de gringoladei din anii '30. Din ea a luat naștere ceea ce s-a răspândit în gindirea economică burgheză sub numele de „revoluția keynesiană”. J. M. Keynes a înlăturat „premișă tacită” a economiei politice „neoclasică” (burgheze) — anume ipoteza echilibrului spontan, susținând că această condiție nu este întrunită în realitate „decît rareori sau niciodată”<sup>2)</sup>. Pentru asigurarea ocupării depline a mîinii de lucru Keynes a propus, în special, stimu-

larea dirijată a investițiilor prin cheltuieli făcute de către stat. Dar ceea ce s-a petrecut cu „laissez-faire” vedem astăzi în raport cu „politicile keynesiste”. Recesiunea recentă a arătat că remediile bazate pe concepția lui Keynes și dezvoltate în perioada postbelică în cadrul așa-numitei „sinteze neoclasică” (Paul A. Samuelson ș.a.) nu numai că nu au putut pină la urmă să asigure ocuparea deplină a forței de muncă, dar au creat probleme noi legate de împletirea dintre șomaj (depresiune) și inflație.

O criză ciclică a gândirii economice pune capăt dominației sau preponderenței unor teorii oficiale și deschide cîmp de dominație altora sau acelorași, dar în alte interpretări și variante.

Criza economiei politice burgheze s-a declanșat cu oarecare întârziere față de criza generală a capitalismului; o perioadă nu prea mare — dar suficientă pentru ca realitățile să submineze concepția tradițională atît de mult încît să devină clară nevoia depășirii ei. Nevoia „rupturii” transpare în operele mai multor economiști, dar cel ce-a înfăptuit-o într-o manieră convenabilă burgheziei a fost J.M. Keynes. Apariția lucrării sale „Teoria generală a utilizării mîinii de lucru, a dobinzii și a banilor” a dat expresie oficială și publică crizei neoclasicismului și a deschis primul ciclu al keynesismului, devenit peste cîțva timp doctrina „ortodoxă” a gândirii economice burgheze. În forma sa inițială, keynesismul a dominat în gindirea economică burgheză și în practicile politico-economice în restul perioadei interbelice, perioada de război și cîțva timp după aceea. Dar mecanismele economico-politice schimbate ale lumii capitaliste solicitau noi teorii economice. S-a recurs la restructurări ale keynesismului și noi interpretări din care a rezultat nekeynesismul — sub două variante de importanță diferită: o variantă convențională a teoriilor și modelelor creșterii economice dominantă pină la „scandalul creșterii devastante” de la începutul deceniului nostru, și o altă va-

riantă, de stînga, burghezo-radicală, care tinde să se extindă după criza din 1974-1975. Putem vorbi, prin urmare, de trei cicluri ale evoluției keynesismului, foarte caracteristice atît pentru înțelegerea crizei generale a gândirii economice burgheze cît și pentru cele ciclice.

O abordare sistemică globală, dublată de o tratare ciclică a crizei gândirii economice burgheze, arată lipsa de temei a îndelungatei dispute pe tema incapacității sau a capacității economiștilor burghezi de a scoate din criză propria știință, de a-i reda caracterul științific. Ea arată că sub raport teoretico-ideologic gindirea economică burgheză nu poate fi scoasă din criză — ceea ce nu înseamnă că în perioada de criză nu pot fi înregistrate realizări pozitive sub raport teoretico-instrumental. Ea mai arată că sînt posibile depășiri ale crizelor ciclice, depășiri a căror semnificație nu poate fi înțeleasă decît în cadrul crizei generale a științei economice burgheze.

Aceeași abordare, în dublă ipostază, a crizei gândirii economice burgheze permite urmărirea măsurii în care se produc anumite deplasări spre stînga — sub presiunea realităților — a teoriilor unor economiști burghezi care, după cît se constată de pe acum, se înscriu cu contribuții la o alternativă democratică la capitalismul monopolist de stat sau ca o evoluție spre concepția despre o nouă ordine economică internațională. În stadiul actualului raport de forțe, și mai ales în perspectivă, asemenea fenomene nu sînt lipsite de importanță atît în plan teoretic cît și practic. Poziția radicalilor — a căror influență tinde să crească — aduce servicii sub unele aspecte și descrierii sub altele atît teoriei cît și practicii.

## I. NICOLAE-VĂLEANU

<sup>1)</sup> Vezi Joan Robinson. The second crisis of economic theory. The American Economic Review, mai 1972.

<sup>2)</sup> J. M. Keynes. Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobinzii și a banilor. Ed. științifică, 1970, p. 380.

de alcătuire a unui tabel sintetic, s-a obișnuit să se poată reprezenta într-un singur tabel întreaga complexitate și interconexiune a economiei naționale și că acesta va fi inevitabil fie supraîncărcat și deci nesugestiv, fie incomplet, sărac, datorită numărului redus de indicatori. Argumentînd împotriva acestor obiecțiuni, A.N. arată că un tabel sintetic nu are menirea să ofere o vedere exhaustivă asupra economiei, ci să evidențieze rezultatele acesteia, în care caz tabelul menționat își propune să arate echilibrul economic. Autorul prezintă o schemă a unei astfel de balanțe sintetice, în care urmează să se indice: 1. volumul producției în diferitele subdiviziuni, ramuri și sectoare; 2. cheltuielile și resursele necesare; 3. gradul de echilibrare a diferitelor părți constitutive ale produselor.

### A fi sau a nu fi... prezent la expoziții

● Analizînd în articolul Faut-il exposer a l'étranger? (Este ca-

zul să expunem în străinătate?), publicat în revista L'USINE NOUVELLE (nr. 23/1977), gradul de participare a industriei franceze la târgurile internaționale din alte țări, Jean-Pierre Bourcier, pornind de la butada că „tîrgurile constituie un rău necesar”, ilustrează, pe bază de anchete și date statistice, teza că participarea la ele este posibilă din punct de vedere financiar și profitabilă nu numai pentru întreprinderi mici și mijlocii, specializate, care vor să se facă cunoscute peste hotare. O asemenea prezență devine întru totul necesară, apreciază J.P.B., cînd e vorba de pătrunderea pe piața țărilor socialiste și a numeroase țări în curs de dezvoltare, tîrgurile internaționale constituind în acest caz cea mai bună platformă pentru stabilirea de contacte și crearea unui climat de încredere. Totodată, autorul pune în gardă pe cei care se așteaptă la succese imediate, întrucît experiența evidențiază că „la prima prezență la un tîrg sinteți observat, la a doua

## Organizarea și planificarea circulației bănești și a creditului

IN CONDUCEREA economiei noastre socialiste circulația bănească și creditul reprezintă, alături de alte pirghii, mijloace principale de înlăturare a politicii economice a partidului și statului de dezvoltare multilaterală a țării. Ele influențează activ desfășurarea proceselor economice, reflectând cu mare sensibilitate modul cum se desfășoară și cum evoluează aceste procese în strânsă concordanță cu sarcinile izvorite din planul național unic de dezvoltare economico-socială.

Cartea **Organizarea și planificarea circulației bănești și a creditului** de dr. Eugen Vasilescu, apărută de curind în Editura didactică și pedagogică, aduce o contribuție însemnată la cunoașterea mecanismului acestor pirghii de către cei ce studiază finanțele și creditul, cit și de cei care își desfășoară activitatea în domeniul financiar-bancar și care au sarcini să-și aducă aportul în folosirea cu eficiență sporită a fondurilor materiale și bănești ale țării.

Sint de remarcă valoarea teoretică și practică aplicativă a lucrării, tratarea sistematică a problemelor de bază ale circulației bănești și ale creditului. Autorul ține seama nu numai de dimensiunile desfășurării proceselor din domeniile finanțării, creditării și efectuării plăților, ci și de dependența relațiilor financiare și de credit de procesele materiale, de legăturile care guvernează desfășurarea planificată a proceselor economice, precum și de cadrul juridic asigurat prin sistemul legislației noastre economico-financiare. Paralel cu unele definiții date în literatura de specialitate și exprimând, totodată, păreri proprii, care întregesc elementele definitorii ale noțiunilor cunoscute până în prezent, autorul elucidează conținutul unor noțiuni cum sunt: sistemul bănesc, masa bănească, circulația bănească, creditul în socialism, conceptul de dobândă, de creditare diferențiată, de eficiență a creditului, de limită descreșcândă de creditare, de echilibru monetar etc.

În lucrare se folosește un bogat material statistic, care a stat la baza analizei cantitative, precum și un instrumentar matematic accesibil. Acesta subliniază necesitatea și posibilitatea folosirii metodelor

materiale, iar abordarea sistemică a circulației bănești are în vedere atât aspectul unității celor două forme care o alcătuiesc — sfera circulației numerarului și sfera plăților fără numerar — cit și importanța deosebită a unei bune organizări a sistemului bănesc, pentru realizarea produsului social și a venitului național care, după cum se știe, se înlătură cu ajutorul banilor.

În capitolele rezervate procesului de creditare pe termen scurt în R.S. România, autorul, după ce argumentează că, din punct de vedere teoretic, creditul este o categorie economică, o relație socială de producție, indiferent de orinduirea socială, precizează funcțiile creditului în socialism și deosebirile existente între credit și finanțe atunci când se examinează rolul lor în viața economică-socială.

În tratarea funcțiilor creditului se face deosebire între funcțiile primare care, după cum arată autorul, „țin de latura obiectivă, de legitățile care guvernează sferile producției sociale și care se referă la mobilizarea și redistribuirea planificată prin intermediul băncilor a resurselor bănești, care se exercită cu ajutorul creditului și funcțiilor complementare — emisiunea bănească și perceperea de dobânzi la credite acordate de bănci”. De asemenea, problematica capacității de plată a unităților socialiste, cit și necesitatea stabilirii unui raport optim între normativ, credit, beneficiu, alte surse își găsește o soluționare în strictă concordanță cu cerințele desfășurării unei activități economice eficiente. În felul acesta, prin dimensionarea justă a volumului mijloacelor bănești, pirghia creditului acționează și influențează nemijlocit însuși procesul formării stocurilor din economie și, implicit, contribuie la accelerarea vitezei de circulație a banilor.

Un alt grup de probleme îl formează creditarea diferențiată a unităților economice. În lucrare se aduc argumente în sprijinul inteligerii metodei de diferențiere a creditării în dublu sens: pe de o parte, ca o necesitate obiectivă a tratării diferențiate a unităților, iar pe de altă parte, ca o formă superioară de creditare a unităților economice, în vederea asigurării folosirii mai active a funcțiilor creșterii primului procesului de producție și a celui al distribuției și al celui al consumului. Autorul mai suplu și mai clar prezintă principiile tratării diferențiate a creditului și al doilea grup de probleme care privesc activitatea bună față de cerințele economice și sociale. În mod critic, că majoritatea

rarea procentului dobânzii poate să aibă atât un efect pozitiv, cit și unul negativ, acesta din urmă adăugându-se la o eventuală situație financiară grea, generând și alte implicații de ordin economic și financiar. Autorul este de părere că principiile creditării diferențiate sînt o completare necesară a principiilor de bază ale creditării, unanim recunoscute în practica financiar-bancară.

Considerăm că este un merit al lucrării faptul că, prin imbinarea logică a aspectelor esențiale, de conținut, cu tehnicile de lucru bancare, cit și prin justa folosire a unor formule matematice, sînt clarificate o complexitate de relații fundamentale și de conexiuni la care participă în mod obiectiv pirghiile financiare și de credit. Avem în vedere aspectele planificării creditului, conținutul limitei de creditare, al verificării garanției creditului, corelațiile dintre diferitele planuri financiare ale țării, dintre formele echilibrului monetar etc. O notă caracteristică o constituie reliefaarea conținutului controlului bancar care se exercită prin intermediul pirghiei creditului, problemă de mare actualitate avînd în vedere faptul că economia noastră are nevoie de un control mai cuprinzător și mai eficient în etapa actuală, când are loc o diversificare tot mai complexă a activității socio-economice. Ținînd seama de această cerință, în lucrare se arată etapele și formele de analiză și control pe care le exercită băncile cu ocazia îndeplinirii sarcinilor ce le revin în cadrul economiei.

Normele juridice care stau la baza sistemului de finanțare, creditare și plăți al țării sînt judicios interpretate, în primul rînd principiile Legii finanțelor, care pun în evidență, printre altele, **necesitatea cheltuirii cu maximă eficiență a fondurilor încredințate de societate unităților cu gestiune economică.**

Lucrarea se încheie cu tratarea problemei de sinteză a echilibrului monetar care, așa cum bine se precizează, constituie o latură de bază a echilibrului general economic condiționat de proporționalitatea dintre sectoarele economice, cit și de celelalte corelații naturale și valorice din economie. Respectînd metoda de abordare a tratării problemelor, autorul examinează cu competență conținutul conceptului de echilibru monetar, explicînd, în continuare, argumentat, necesitatea stabilirii acestui echilibru prin plan. Dezvoltînd această idee, autorul construiește un model statistico-matematic de cuantificare a factorilor de bază ai echilibrului.

Lucrarea dr. Eugen Vasilescu este o contribuție meritorie la tratarea problematicii economico-financiare a țării noastre în toată complexitatea ei actuală.

**Alexandru OPREA**

vicepreședinte al Băncii Naționale  
a R.S. România

## rotație

circulație și recuperarea acestora prin accelerarea procesului de producție și de predare a produselor finite.

### stocuri finite

au în vederea reducerii duratelor de staționare în magazine și depozite și a pierderilor și a riscurilor de deteriorare și de furt.

### schimb

trebuie să se realizeze cu aceeași proporție cu cerințele de producție și de distribuție; normativele trebuie să fie „curățate” și să se utilizeze, care să se circuleze pe perimetrul întreprinderii și să

fie luate în considerare normele tehnice de reparații; consumurile normale să țină seama de toate posibilitățile de îmbunătățire etc. Totodată, să se identifice piesele de schimb pentru care sînt sau este oportun să fie create depozite centralizate din care pot fi oricînd deservite toate utilajele și instalațiile de același tip etc.

În sfîrșit, aș considera că trebuie accentuată aici și ideea că esențială în întreaga acțiune de recalculare a normelor de stoc și a mijloacelor circulante trebuie să fie imprimarea unui pronunțat caracter tehnic, științific, economic al analizelor și măsurilor ce se stabilesc, în așa fel ca aplicarea acestora din urmă să conducă în mod efectiv și nu numai prin plan la reducerea stocurilor în sfera aprovizionării, producției și desfacerii.

## TENDINȚE - CONIUNCTURI

### Ungaria: exporturi în cooperare

RAMURĂ în care sînt ocupate peste 20 000 de persoane și care-și exprimă dinamismul prin dublarea producției sale în perioada 1971—1976 (la 14 miliarde forinți), industria farmaceutică ungară este și un exportator de seamă. Valoric, medicamentele se situează pe un loc de frunte în cadrul exportului ungar (după cereale, produse laminate, carne și vite de sacrificat); ocupînd locul 13—14 în lume ca producător (cu 1,5% din producția mondială de medicamente), Ungaria se plasează pe locul 7 ca exportator (cu 4% din exportul mondial de medicamente). Anul trecut exporturile sale de medicamente către țările socialiste au reprezentat 158 milioane de ruble (+ 12,5% față de 1975), iar către țările capitaliste 80 milioane de dolari (+ 19%).

Pentru a se asigura dezvoltarea și în viitor a acestei industrii la nivelul cerințelor progresului tehnico-științific, peste 7 miliarde forinți urmează a fi investiți pînă în 1980 în vederea extinderii capacităților de producție, modernizării instalațiilor și desfășurării lucrărilor de cercetare. În același scop, pînă la începutul acestui an industria farmaceutică ungară a încheiat acorduri de cooperare cu parteneri din Uniunea Sovietică, R.D.G., Cehoslovacia și Polonia, precum și dintr-un număr de 15 țări capitaliste (acordurile încheiate cu aceștia din urmă, de pildă,

prevăzînd fabricarea în comun a peste 80 de medicamente ungare). Se estimează că în 1980 valoarea producției se va ridica la 20 miliarde forinți, iar cea a exportului de medicamente — la 13,5 miliarde forinți, marcînd (în ambele cazuri) o creștere de 70% în raport cu 1975.

### Spre o nouă încetinire a creșterii în Occident?

ANTICIPĂRILE economiștilor americani referitoare la dezvoltarea economică în al doilea semestru al anului continuă să insiste asupra probabilității unei noi încetiniri a ritmurilor de creștere. Temeiurile citate: în trimestrul trecut creșterile vânzărilor cu amănuntul au fost neînsemnate; modelele noi de automobile, cu dimensiuni mai reduse, întîrzie să intre în producție; în genere, nu se așteaptă o sporire sensibilă a actualei rate scăzute a investițiilor. În trimestrul al treilea creșterea P.N.B. (după eliminarea efectului inflaționist) ar urma să fie de numai 3%, față de 6,9% în primul trimestru. Pentru 1978 nu se așteaptă o recesiune, dar nici nu se contează pe o creștere mai accelerată. Dimpotrivă creșterea încetinită nu va permite nici scăderea ratei șomajului, care a fost de 6,9% în mai, nici jugularea inflației (care ar urma să fie de 6,1% în 1978).

Și în R.F.G., dealtfel, scăderea comenzilor și a producției industriale în

ultimele două luni întăresc sentimentul că economia se află într-un nou declin.

### America Latină: datoria externă

CONFORM datelor furnizate de Comisia economică O.N.U. pentru America Latină, datoria externă a țărilor latino-americane care nu exportă petrol a crescut în cursul anului trecut cu 17%, atîngînd nivelul de 79 miliarde dolari, respectiv de trei ori mai mult decît în 1970. Ritmul de creștere a datoriei externe s-a încetinit întrucîtva față de anii precedenți, dar în cadrul sumei totale a sporit ponderea împrumuturilor acordate de băncile comerciale (indeosebi din S.U.A. și Canada), cu dobînzii mai ridicate decît cele practicate de organizațiile financiare internaționale.

În 1976 aproape nouă zecimi din datoria externă menționată reveneau unui grup de cinci țări: Brazilia, Mexic, Argentina, Peru și Columbia. Pe ansamblul țărilor Americii Latine, în perioada 1965—1975 ponderea datoriei externe în produsul lor intern brut s-a menținut în jurul cifrei de 18%, în timp ce plățile în contul rambursării datoriei și sub formă de dobînzii au urcat de la 23% din încasările la export în perioada 1965—1973 la 28% în anul 1975, ceea ce reflectă de fapt o accentuare a poverii datoriei externe asupra economiei țărilor respective.

## Orientări în dezvoltarea economică

### Argentina: proiecte 1977-1980

DUPĂ CUM REIEȘE din materiale date publicității de forurile de decizie argentine, în perioada 1977—1980 se va acorda o importanță crescîndă sectorului energetic, urmărindu-se sporirea capacităților de producție și modificarea ponderii diferitelor surse de energie în balanța energetică a țării. Pînă în anul 1985 se intenționează să se investească în cadrul acestui sector aproximativ 20 miliarde de dolari. Se vor depune eforturi pentru autoaprovizionarea cu țiței și, totodată, pentru reducerea ponderii acestuia în balanța energetică a țării, concomitent cu mai buna utilizare și a altor surse. Autoritățile proiectează unele măsuri care să conducă la majorarea producției de gaze naturale, la creșterea capacităților de producere a energiei electrice, la extinderea rapidă a producției de energie atomo-electrică. Este demn de subliniat că se contează ca industria argentiniană să fie în măsură, în anul 1990, să asigure în proporție de 90% construirea de centrale atomo-electrice.

În domeniul industriei prelucrătoare, producția de oțel urmează să sporească de la circa 2,4 milioane tone anual, cit se obține în prezent, la 10 milioane tone în 1980 și 15 milioane tone în 1985. Dezvoltarea, în perspectivă, a industriei constructoare de mașini va depinde pe de o parte de posibilitățile de absorbție ale pieței interne și, pe de altă parte, de capacitatea acestei ramuri de a oferi la export produse competitive din punctul de vedere al calității și prețului. De asemenea, urmează a fi construite noi șantiere navale, studiindu-se în același timp posibilitatea livrării de șantiere navale complete spre Cuba, Ecuador și Costa Rica.

Data fiind rămînerea în urmă a industriei petrochimice argentine, în raport cu dezvoltarea acestei industrii în alte țări latino-americane, se proiectează stimularea investițiilor respective, intenționîndu-se crearea unui mare centru petrochimic capabil să aprovizioneze piața internă și să asigure și un export eficient. În anii următori se vor mai dezvolta industria celulozei și a hirtiei, industria textilă, a pielăriei, industria alimentară, a băuturilor și tutunului.

Pe de altă parte, în perioada 1977—1980 se va pune un accent deosebit pe măsuri pentru dezvoltarea agriculturii. Vor fi stimulați producătorii agricoli, în virtutea ideii adoptate de oficialități potrivit căreia prosperitatea în agricultură se reflectă în creșterea puterii de cumpărare pentru produsele industriale. Activitățile agricole se vor moderniza, se vor extinde suprafețele cultivate și se va acorda o atenție deosebită creșterii randamentelor în zootehnie.

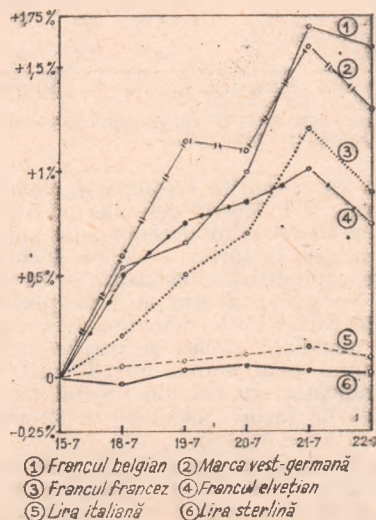
Sînt proiectate, de asemenea, măsuri care să determine acoperirea într-o proporție sporită a consumului intern de produse forestiere și, într-o perspectivă pe termen mai lung, să stimuleze exportul unor astfel de produse.

## EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 18—22. 7. 1977 dolarul S.U.A. s-a depreciat în continuare față de restul valutei occidentale. Menținerea dobînzilor scăzute pe plan intern, și mai ales neintervenția autorităților americane pentru susținerea cursului dolarului pe piețele valutare, urmărindu-se sporirea competitivității exporturilor americane spre a reduce masivul deficit comercial previzibil pentru acest an, au influențat hotărîtor evoluția cursului.

Marca vest-germană a atins pe data de 21.7.1977 cel mai ridicat nivel față de dolar, respectiv 2,2565 mărci pentru 1 dolar (precedentul record de 2,2755 mărci pentru 1 dolar fiind înregistrat în februarie 1975). În cercurile de afaceri se apreciază că tendința de depreciere a mărcii se va menține în continuare susținută.

Francul francez, deși afectat de înre-



gistrarea unui deficit de 2,32 miliarde franci al balanței comerciale pe luna iunie a.c., s-a depreciat cu aproape 1% față de dolar, cotînd la sfîrșitul perioadei 4,8230 franci, față de 4,8650 franci pentru 1 dolar la sfîrșitul săptămîinii precedente.

Lira sterlină și lira italiană, pe aceeași linie de depreciere față de dolarul S.U.A. ca și celelalte valute occidentale, dar într-o proporție nesemnificativă, au cotat în jur de 1,75 dolari pentru 1 liră sterlină, respectiv 881,70 lire italiene 1 dolar.

Prețul aurului la Londra a cotat în jurul a 144 dolari/uncie.

**Paul DUMITRASCU  
Gheorghe MUNTEAN**

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 18—22 VII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 15 VII 1977

## Starea economiei mondiale: diagnostic și perspective

STATELE LUMII nu conținesc să fie preocupate de câțiva ani de situația economică și socială internațională, asupra căreia continuă să planeze umbre și incertitudini. După recesiunea din 1974—1975, țările capitaliste dezvoltate nu și-au regăsit cadența creșterii economice, ale cărei resorturi începuseră a fi considerate în Occident ca inepuizabile, și de atunci evoluează pe o „cărăre îngustă“ flancată de șomaj și inflație. Pe de altă parte, economia țărilor marcate de greaua moștenire a colonialismului și imperialismului se situează în continuare sub reperele de creștere stabilite prin Strategia internațională a dezvoltării pentru actualul deceniu, ceea ce riscă să compromită și acea modestă restrângere a decalajelor urmărită prin obiectivele fixate de O.N.U. pentru anii '70.

De astfel de trăsături dominante și de altele conexe ale stării de astăzi a economiei mondiale a avut a se ocupa și sesiunea a 63-a a Consiliului Economic și Social al O.N.U., ale cărei lucrări continuă la Geneva (6 iulie—5 august 1977). Studiul asupra tendințelor actuale din economia mondială este principalul document supus dezbaterii generale, înmănunchind cele mai recente informații disponibile la această scară de cuprindere cu privire la marile sfere de activitate, grupe de țări și zone geografice. El oferă unele încercări de diagnosticare, ca și de întrezărire a perspectivelor apropiate, al căror caracter preliminar nu le poate știrbi utilitatea.

### O redresare incompletă

CARE SÎNT, în primul rînd, caracteristicile identificabile, pe baza materialului statistic existent, în producția mondială? Autorii „Studiului asupra economiei mondiale, 1976“ constată de la bun început că în acest domeniu s-a produs o redresare cantitativă pe ansamblu, după încetinirea simțitoare a creșterii în 1974 și stagnarea din 1975. Produsul intern brut însumat al celor trei grupe mari de țări — capitaliste dezvoltate, nesocialiste în curs de dezvoltare, socialiste — la care se referă statisticile, a progresat în 1976 cu 5,4%, după rezultatele mult inferioare — de numai +2% și respectiv +0,6% — din cei doi ani precedenți. Dinamica acestui indicator s-a resimțit puternic în anii anteriori de pe urma crizei economice

din Occident; modificarea anuală în țările capitaliste dezvoltate a fost de numai +0,2% în 1974 și de -1,2% în 1975; or, în 1976 ea s-a situat în apropierea mediei pe grupele de țări, fiind de 5,2%.

Dar sporurile anuale și — mai semnificativ pentru tendință — ritmurile medii din perioada de la începutul deceniului dezastru și laturi care țin mai mult de calitatea creșterii economice. Una din ele constă în aceea că evoluția PIB în țările capitaliste dezvoltate este deosebit de lentă dacă se ia în considerare faptul că este vorba de o redresare a producției după o scădere cu caracter ciclic. Chiar dacă se are în vedere că în majoritatea cazurilor politicile economice naționale nu sînt orientate în prezent spre stimularea activă a producției, pentru a nu se relansa inflația, ritmurile sînt îndeobște apreciate ca inferioare celor scontate. O altă latură semnificativă reiese din datele tabelului nr. 1 și constă în

Tabelul nr. 1

Dinamica producției mondiale, pe grupe de țări, în perioada 1971—1976, procente de creștere

	Ritmuri medii anuale 1971—1976		
	Pro- dusul in- tern agri- brut	Pro- ducția indus- trială	Pro- ducția indus- trială
Țări capitaliste dezvoltate	3,2	2,2	3,3
Țări nesocialiste în curs de dezvoltare	5,7	2,4	6,7
Țări socialiste a)	6,1 b)	2,1	8,2
Ansamblul grupelor de țări	4,0	2,3	5,1

a) Țările socialiste din Europa; b) Produsul material net.  
Sursa: ECOSOC, World Economic Survey, 1976, E/5995, 10 June 1977.

aceea că ritmurile creșterii economice generale și îndeosebi cele ale industriei sînt și în actualul deceniu substanțial mai rapide în țările socialiste decît în țările capitaliste industrializate. În cadrul spectrului foarte larg de performanțe caracteristice actualmente economiei mondiale, și care se verifică și pe exemplul unui număr atît de restrîns de indicatori ca cel din tabelul nr. 1, realizările țărilor socialiste se situează la limita superioară.

Ca o trăsătură a situației actuale din economia mondială mai trebuie reținut faptul că pentru țările capitaliste dez-

voltate redresarea cantitativă din 1976 nu a însemnat în toate cazurile revenirea la nivelurile dinainte de recesiune. În R.F.G. și Japonia, de exemplu, producția industrială rămînea la sfîrșitul anului trecut ușor inferioară celei din 1973, iar în Anglia chiar și celei din 1972. Dintre țările occidentale mai mici, se arată în studiul supus dezbaterii ECOSOC, Olanda și Irlanda au fost singurele a căror producție industrială a egalat-o anul trecut pe cea

Tabelul nr. 2

Evoluția comerțului mondial, pe grupe de țări, în perioada 1970—1976, miliarde dolari în prețurile curente

	1970	1976 a)
<b>Export, total</b>	311,5	977,7
din care : țări capitaliste dezvoltate	226,2	650,4
țări nesocialiste în curs de dezvoltare	54,3	240,4
— petroliere b)	19,5	141,5
— nepetoliere	34,8	99,0
<b>Import, total</b>	325,3	1 010,5
din care : țări capitaliste dezvoltate	238,4	706,3
țări nesocialiste în curs de dezvoltare	56,7	210,3
— petroliere b)	12,4	79,6
— nepetoliere	44,3	130,7
<b>Balanțe comerciale :</b>		
țări capitaliste dezvoltate	-12,1	-55,9
țări nesocialiste în curs de dezvoltare	-2,4	30,1
— petroliere b)	7,0	61,8
— nepetoliere	-9,4	-31,7

a) Date preliminare; b) Țările OPEC, plus Bahrein, Brunei, Oman, Trinidad-Tobago.

Sursa: ECOSOC, World Economic Survey, 1976, Table 18.

din 1974, în timp ce în cazul Luxemburgului și în acela al Elveției ea a rămas chiar sub nivelul din 1970. În Norvegia scăderea volumului producției în industria prelucrătoare după 1974 a fost compensată în cadrul indicelui producției industriale globale doar de creșterea producției ramurilor extractive ca urmare a intrării în funcțiune a exploatărilor petroliere din Marea Nordului.

Legătura dintre faptul că încă nu s-a revenit la unele niveluri de producție dinaintea recesiunii din 1974—1975 și slăbiciunea persistentă a activității de investiții în țările capitaliste dezvoltate o ilustrează de exemplu situația din industria oțelului. Redresarea nu a fost decît parțială aici, pe ansamblul acestor țări: scăderii producției cu aproape 16% în 1975 i-a urmat o creștere de

numai 6% anul trecut. În citeva țări, printre care Luxemburg, Norvegia, Spania, Suedia, 1976 a fost al doilea an consecutiv de reducere a volumului producției de oțel. Studiul ECOSOC semnaleză de altfel că situația din siderurgie nu este singulară și că, în absența unei reluări cit de cit susținute a investițiilor productive, cererea a rămas slabă la majoritatea metalelor. Același factor a afectat negativ cererea și deci producția de ciment, care s-a restrâns cu 7% în țările capitaliste dezvoltate în 1975 și a crescut anul trecut numai cu 3% pe ansamblul acestui grup. Pentru o serie de țări, unele din ele mari producătoare, 1976 a fost al doilea an consecutiv de recesiune în industria cimentului, scăderile ajungând la 5% și mai mult.

## Pragul celor 1 000 de miliarde

CHARACTERUL incomplet al redresării producției țărilor occidentale își spune cuvântul în fluctuațiile care se mențin în sfera schimburilor comerciale, după ce recesiunea provocase ritmuri negative în domeniul exportului pentru prima oară după cel de-al doilea război mondial, în toate grupele de țări cu excepția țărilor socialiste. Este adevărat că ponderea economiilor capitaliste dezvoltate în comerțul mondial s-a micșorat întrucitva în condițiile recesiunii, cum se poate constata pe baza cifrelor din tabelul nr. 2 — în cadrul exportului ea a scăzut de la 72,6% în 1970 la 66,5% în 1976 —, dar, deținând peste 2/3 din volumul total în prețurile curente (export + import), dinamica participării lor lasă urme vizibile în mișcarea de ansamblu. Un exemplu recent este transformarea unei relansări viguroase a comerțului mondial în prima jumătate a anului trecut într-o creștere mai moderată în semestrul al doilea, fapt datorat — după indiciile existente — „moderării” conjuncturale din țările capitaliste dezvoltate. Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică (O.C.D.E.), din care face parte cvasitotalitatea acestor țări, prognosticează pentru anul în curs o încetinire simțitoare a ritmurilor în schimburile comerciale, prevăzându-i continuarea și în prima jumătate din 1978. Este deci de așteptat repercutarea acestei tendințe în evoluția de ansamblu a comerțului mondial.

Evoluțiile schițate la urmă sînt cele ale volumului fizic al comerțului, adică la prețuri constante. Variațiile de la an la an în prețurile curente au avut loc, după cum se știe, în ritmuri deosebit de rapide în cadrul actualului deceniu, ducînd la triplarea sumei anuale a exportului și a importului și la atingerea pragului de circa 1 000 de miliarde dolari la fiecare din fluxuri. Faptul ca atare își are fără îndoială semnificațiile. Mai importante sînt însă cele ale unor schimbări de direcție și de ponderi, sub efectul diferențierilor de ritmuri reale oglindite în tabelul nr. 3.

Cifrele din acest tabel scot în evidență, pe lingă fenomene ca instabilitatea anilor recenți și oscilațiile mari de la an la an în cazul țărilor în curs

Tabelul nr. 3

Ritmuri de creștere în comerțul mondial, 1971—1976, procente de modificare a volumului fizic (prețuri constante)

	1974	1975	1976 a)	Medla 1971— 1976
<b>Export</b>				
Țările lumii				
nesocialiste	5,4	- 4,7	11,2	6,6
din care : dezvoltate	6,6	- 4,0	10,8	6,9
în curs de dezvoltare	0,2	- 7,7	12,9	4,9
— petroliere b)	-1,1	-12,8	11,0	4,4
— nepetroliere	1,0	-11,4	15,1	6,2
<b>Import</b>				
Țările lumii				
nesocialiste	2,0	- 5,0	12,1	5,9
din care : dezvoltate	-0,6	- 7,8	13,0	5,3
în curs de dezvoltare	12,9	7,0	8,5	8,5
— petroliere b)	24,3	32,2	24,1	19,1
— nepetroliere	8,0	- 2,2	0,8	4,1

a) Date preliminare; b) Vezi tabelul nr. 2. Sursa: ECOSOC, World Economic Survey, 1976, Table 19.

de dezvoltare nepetroliere, ritmurile deosebit de susținute ale importului țărilor producătoare de petrol. În medie, pe primii șase ani ai deceniului, fluxul acesta a crescut de patru ori mai repede decît importul total al țărilor lumii nesocialiste. Un efect semnificativ: în ultimii doi ani producătorii de petrol absorb circa 8% din exportul total al țărilor industriale capitaliste, de două ori mai mult, ca proporție, decît înainte de 1974. Importul țărilor nepetroliere, pe de altă parte, cunoaște un proces de erodare. Studiul ECOSOC îl consemnează, menționînd de exemplu că circa 2/5 dintre țările în curs de dezvoltare și-au redus suma importului în 1976, fenomenul avînd loc al doilea an la rînd pentru un

Tabelul nr. 4

Rate ale șomajului în țările capitaliste dezvoltate, 1976—1977

	1976, medii previziuni 1977 a)	
	anuale	OCDE CEE
Țările OCDE, total	5,0	5,25
Principalele țări industriale:		
Canada	7,2	7,5
Franța	4,5	5,0
R.F.G.	4,1	5,6
Italia	3,7	4,3
Japonia	1,9	1,9
Anglia	5,2	6,5
S.U.A.	7,7	7,25
CEE (Piața comună)	4,5	4,9
Alte țări :		
Australia	4,4	+
Austria	2,0	+
Belgia	6,1	6,6
Danemarca	5,0	6,0
Finlanda	3,5	+
Irlanda	9,5	9,5
Olanda	4,7	0
Norvegia	1,3	-
Suedia	1,6	+

a) Inclusiv previziuni calitative notate prin + (creștere), - (scădere) sau 0 (staționar).

Sursa: ECOSOC, World Economic Survey, 1976, Table 41.

sfert din numărul acestor țări. Triplarea valorică a fluxurilor comerțului mondial „adăpostește”, ca să spunem așa, evoluții pronunțat negative pentru un vast grup de țări cu o populație foarte numeroasă, țări a căror dezvoltare economică atît de necesară nu găsește în sfera schimburilor comerciale internaționale suportul ce sînt îndreptățite să-l aștepte. Mai mult, puterea

de cumpărare a țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere pe piețele externe (raportul de schimb) s-a deteriorat, după date cuprinse în studiul ECOSOC, în medie cu 2,5% pe an în perioada de la începutul actualului deceniu.

## Dilemele sînt nerezolvate

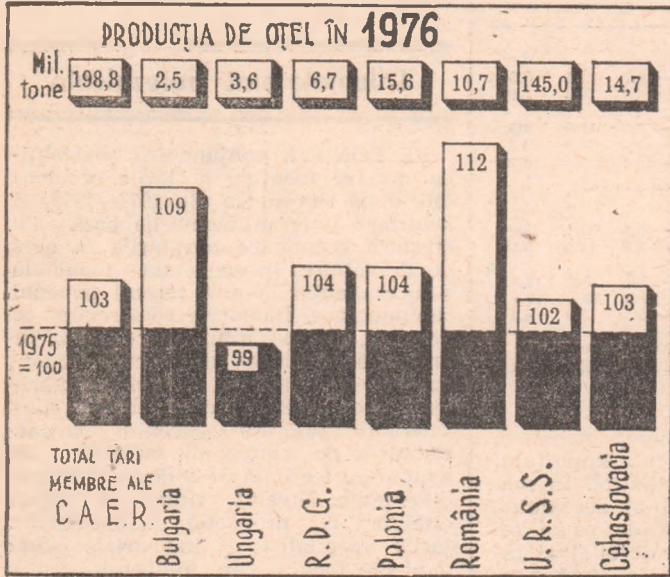
PE FONDUL conjuncturii șovăielnice care se menține în țările occidentale după recesiunea din 1974—1975, al acutizării unor probleme de bază ale creșterii economice din țările în curs de dezvoltare, în economia mondială s-au acumulat în anii recenți tensiuni suplimentare. Balanțele comerciale și de plăți, de exemplu, sînt o sursă de preocupări serioase, deoarece proporția unor deficite față de suma fluxurilor din care rezultă ele a crescut considerabil față de deceniul trecut. Cursurile de schimb ale monedelor au avut și au tendința de a deveni tot mai divergente. Nivelul ridicat al capacităților de producție nefolosite din țările capitaliste industriale este unul din factorii care inhibează activitatea de investiții, dar posibilitatea înălțurării lui încă nu se întrevede. Acestea sînt doar citeva dintre numeroasele surse de încordare existente, care se traduc în grave dileme pentru economia țărilor respective, repercutîndu-se inevitabil — prin relele interdependențe — asupra funcționării și performanțelor economiei mondiale în ansamblu.

În speță, cum subliniază raportul supus dezbaterii prezentei sesiuni a Consiliului Economic și Social al O.N.U., rămîne nerezolvată dilema principală de politică economică ce stă în fața țărilor capitaliste dezvoltate: stimularea conjuncturii riscă să reacelereze imediat inflația care se menține oricum la niveluri excesive, pe cînd ratele ridicate ale șomajului ar necesita tocmai o acțiune de stimulare pentru a putea fi reduse măcar în anii următori. La o conjunctură șovăielnică se adaugă astfel politici economice indecise, care în orice caz de o asemenea circumspecție încît par să rezulte „absențe” în fața hotărîrilor pe care mersul economiei le cere în mod evident. Perspectiva imediată care se conturează în aceste condiții este aceea a unui șomaj în continuare ridicat și chiar crescînd în numeroase cazuri în 1977, cum arată datele din tabelul nr. 4. Și acesta nu este un indicator izolat, ci un adevărat punct focal al stărilor de încordare și al dilemelor nerezolvate din economia țărilor capitaliste. Mersul lor pe „cărarea îngustă” flancată de șomaj pe de o parte, de inflație pe de altă parte, va continua deci să imprime economiei mondiale influențe negative. Cu atît mai puternic iese în evidență contrastul semnificativ pe care îl oferă și în analiza supusă ECOSOC dezvoltarea economico-socială constantă din țările socialiste ale căror planuri pun accent pe consolidarea în continuare a creșterii, pe ridicarea eficienței activității economice și a calității producției.

L. STROJA

## Peste 200 milioane tone

PRODUCTIA DE OTEL a țărilor socialiste din Europa a depășit anul tre-



cut nivelul de 200 milioane de tone, înregistrând o creștere de circa 3% față de 1975 și reprezentând 30% din volumul producției mondiale a acestui metal. La cifra totală menționată siderurgia Uniunii Sovietice a contribuit cu

145 mil. tone, cea poloneză — cu 15,6 mil. tone, cea cehoslovacă — cu 14,7 mil. tone, cea românească — cu 10,7 mil. tone, cea din R.D.G. — cu 6,7 mil. tone ș.a.m.d. După cum se poate vedea din graficul alăturat, cel mai rapid ritm de creștere a producției de oțel s-a înregistrat anul trecut în România (+12,4%), urmată de Bulgaria (+9%), Polonia (+4%), Cehoslovacia (+3%) etc.

din această sumă decît aproximativ 2 miliarde. Dacă se ține seama de faptul că circa 90% din navlurile se achită în devize liber convertibile, rezultă că 10 miliarde dolari vin să alimenteze pe această cale deficitul balanței de plăți externe a acestui grup de țări. De unde și tendința, manifestată în ultimii ani, de cooperare regională ori subregională a țărilor în curs de dezvoltare în vederea creării unei flote comerciale proprii.

## Un algoritm al invenției

ÎNTRUCÎT din datele existente rezultă că o dublare a producției științifice într-un interval de 10 ani presupune o creștere de 16 ori a numărului de cercetători și de peste 30 de ori a cheltuielilor pentru cercetare, în toată lumea se manifestă o preocupare insistență în direcția găririi unor metode de intensificare a activității de creație, îndeosebi inginerească. Cercetările în această direcție s-au desfășurat pe două făgașuri — cel „irațional” sau, mai bine zis intuitiv („brainstorming”, „sinetică”, „invențică”), care constă în esență în „eliminarea barierei psihologice”, și cel bazat pe studierea logicii procesului creator, care presupune analiza legităților dezvoltării științei și tehnicii în general și a sistemelor în curs de proiectare în special. Un grup de cercetători sovietici, în frunte cu G. S. Altsuller au elaborat, mergînd pe al doilea făgaș, un așa-numit „algoritm al invenției” (Algoritm reșeniia izobretatelnih zadaci, pe scurt ARIZ), deschis unor completări continue. ARIZ nu neagă momentul inspirației, al intuiției, necesitatea înlăturării „barierei psihologice” (teama de a spune ceva ce pare o prostie sau o naivitate), dar introduce, în vederea stimulării lor, o serie de procedee raționale, sistematizate pe baza experienței într-o anumită succesiune. În forma sa actuală algoritmul conține 35 de „pași” ordonați în 6 părți.

## Suedia: în perspectivă — șomaj record

ÎN SUEZIA șomajul riscă să cuprindă în iarna următoare 150 000 de persoane, dacă nu se iau măsuri drastice pentru relansarea economiei. Ar fi cel mai înalt nivel al șomajului în această țară de la al doilea război mondial încoace. Prognoza aparține experților Confederației sindicatelor suedeze (LO) care au analizat într-un recent raport efectele devalorizării monedei naționale din aprilie a. c. Dacă în ceea ce privește poziția externă a Suediei experții LO se așteaptă ca devalorizarea să ducă la o echilibrare a exportului și importului, ei consideră în schimb că PNB nu va crește în 1977 cu mai mult de 0,5—1% și că producția industrială se va reduce cu 1,5—2%, ca urmare a stocurilor mari existente. Ur-carea prețurilor bunurilor de consum va fi de cel puțin 12% în decursul anului, iar veniturile reale ale populației sînt așteptate să scadă cu 2—3% în al doilea semestru, față de aceeași perioadă din 1976. Un indiciu cu privire la mersul efectiv al conjuncturii îl oferă datele asupra producției industriale publicate la sfîrșitul lunii iunie, din care rezultă că indicele producției a scăzut în aprilie cu 3% față de aceeași lună a anului trecut, după ce în primul trimestru nu înregistrase nici o creștere.

## Inechitate și deficite

UN ASPECT, poate mai puțin pus pînă în prezent în lumină, al inechității actualei ordini economice internaționale, îl constituie — între altele — decalajul existent între țările capitaliste dezvoltate și țările nesocialiste în curs de dezvoltare în domeniul transporturilor comerciale maritime. În timp ce

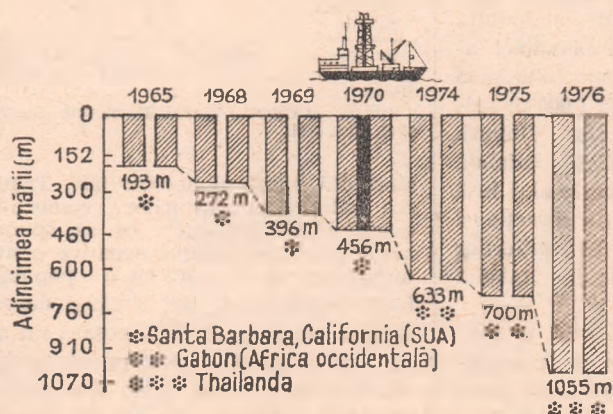
primele dispun, de regulă, de flote naționale capabile să asigure vehicularea, pe căile maritime, atît a exporturilor cît și a importurilor țărilor respective, flotele și infrastructurile portuare ale țărilor în curs de dezvoltare sînt insuficiente sau pur și simplu simbolice. Or, după estimății modeste, costul navlului, al asigurărilor și al operațiunilor de depozitare-manevrare încarcă cu 3—4,5% prețul mărfurilor importate sau exportate, cu nava sub pavilion străin, de către țările în curs de dezvoltare.

Conform unor evaluări publicate de revista „L'Usine Nouvelle”, din cele 35 miliarde dolari cît a reprezentat totalul mondial al navlurilor plătite în 1974, circa 14 miliarde dolari proveneau din comerțul țărilor în curs de dezvoltare, ale căror flote n-au încasat

ordonați în 6 părți. în ce mai mari. Făcînd un bilanț al acțiunilor de foraj submarin din țările nesocialiste efectuate în ultimul deceniu, revista „Oil and Gas Journal” relevă că, în timp ce în 1965 adîncimea maximă a apei la care se executau forajele nu atîngea 200 m (vezi graficul), anul trecut, în largul coastelor thailandeze, nava „Discoverer 534” a forat un puț de peste 4,2 km, pornind de la adîncimea mării de 1 055 m. Asemenea performanțe tehnologice (inclusiv realizarea unor costume speciale pentru scafandri, care le permit să lucreze timp de 20 de ore la adîncimi în jur de 450 m) deschid perspective favorabile pentru explorarea resurselor minerale pe întinse zone ale platoului continental al oceanului planetar.

## Foraj în adîncuri

PE MĂSURA perfecționării tehnicii forajului submarin, sporesc continuu posibilitățile de prospectare a resurselor minerale situate la adîncimi din ce





## GLOSAR

### Monetizare

REZONANȚA crescândă pe care o găsește în conștiința omenirii existența stării de subdezvoltare pe întinse regiuni ale globului și necesitatea egalizării treptate a nivelurilor dezvoltării economice a statelor a determinat studierea mult mai profundă decât în trecut a diferitelor aspecte ale acestei probleme. În acest context au apărut ori s-au precizat o serie de noțiuni legate de procesul dezvoltării, între care și noțiunea de monetizare.

În trecut, prin monetizare se înțelegea numai baterea de monede metalice („monetizarea“ aurului, argintului etc.). Cu timpul, acest înțeles aproape s-a pierdut, pe măsură ce a încetat baterea de monede metalice cu valoare proprie deplină.

Termenul de monetizare a renăscut în ultima vreme, însă cu un alt înțeles, legat de economia țărilor în curs de dezvoltare. În această economie coexistă, în proporții diferite, două sectoare: unul monetizat, în care moneda este utilizată sub toate aspectele ei — etalon, mijloc de circulație și de plată, mijloc de acumulare —, iar un altul nemonetizat.

Conceptul de monetizare este definit ca fiind lărgirea sferei economiei monedare prin absorbirea treptată a sectorului nemonetizat. Una din deosebirile fundamentale dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare constă tocmai în gradul de dezvoltare relativă a tranzacțiilor bănești. **Rata monetizării** înseamnă proporția bunurilor și serviciilor care sînt plătite cu bani de către cumpărători.

Măsurarea ratei de monetizare este dificilă, deoarece adeseori monetizarea este confundată pe nedrept cu comercializarea produselor sau cu intermedierea financiară. Comercializarea produselor înseamnă proporția producției vîndute, în raport cu producția totală; intermedierea financiară constituie procesul de mediere între cei care realizează economii bănești și cei care se împrumută, iar monetizarea, așa cum s-a arătat, se măsoară după valoarea globală a bunurilor și serviciilor care sînt plătite cu bani. Comercializarea, intermedierea financiară și monetizarea sînt fenomene distincte, însă pot fi interdependente într-o economie în curs de dezvoltare, cu mențiunea că primele două nu pot exista fără o monetizare prealabilă.

**Sectorul nemonetizat** cuprinde două activități economice distincte care nu comportă utilizarea monedei și anume: subzistența (producția și consumul pentru contul propriu) și trocul (schimbul în natură). De fapt, nu există un sector nemonetizat decât ca expresie statistică. Este de neconceput un sector nemonetizat pur și separat, chiar în țările cel mai puțin dezvoltate (în Africa tropicală, Asia de Sud-Est, Pacificul de Sud, sectorul nemonetizat are o pondere în produsul național brut de o cincime pînă la o treime, iar în Nepal, peste 60%). Pretutindeni, sectorul nemonetizat este format din agenți economici care în majoritatea cazurilor au și activități monetare. Cele mai multe gospodării se caracterizează printr-o combinație variabilă de subzistență și monetizare. Trocul este relativ neînsemnat, comparativ cu valoarea mărfurilor comercializate, iar măsurarea lui exactă este practic imposibilă. În concluzie, monetizarea înseamnă desființarea progresivă a sectorului în care mai dăinuie trocul și îndeosebi subzistența.

C. K.

### Materii prime din gunoaie menajere

**Simion Cosma, Apahida** — Incinerarea deșeurilor menajere — procedeu la care vă referiți în scrisoarea dv. — presupune instalații costisitoare, fiind considerată în același timp nu numai anticologică, dar și antieconomică, căci deșeurile reprezintă un „zăcămint“ bogat de materii prime

(hîrtie, metale, sticlă, material plastic, materii organice) care pot fi reutilizate după triere. Triererea și recuperarea deșeurilor menajere formează de aceea un obiect de preocupare în tot mai multe țări. La Roma, de pildă, gunoaiele menajere sînt de mai mulți ani prelucrate în acest sens, la fel în unele localități din S.U.A., Suedia, Japonia. La începutul lumii iulie a intrat în funcțiune în Franța o primă uzină model de recuperare a gunoaielor menajere,

complet automatizată, la Pournan-en-Brie. Pe porțile uzinei ies zilnic 15 tone de material plastic, 3,5 t de fier vechi, 15 t de hîrtie și 40 t de îngrășăminte organice. Acestea din urmă sînt foarte apreciate de viticultorii, de cultivatorii de ciuperci și de legumicultorii, atît pentru calitatea lor, cit și pentru prețul lor sensibil mai scăzut (22 franci tona

in vrac, în cazul uzinei citate) decît cel al gunoaielor uzinei de grajd. Uzina colectează gunoaiele din circa 40 comune din departamentul Seine-et-Marne, cu o populație totală de 87 000 locuitori. Se apreciază că, valorificîndu-și convenabil „produsele finite“, uzina poate aduce un beneficiu de 1 milion de franci pe an.

### Cercetare — dezvoltare

**George Marian, Timișoara** — 1) Cheltuielile publice și particulare pentru cercetare și dezvoltare — de circa 23 miliarde mărci anual — reprezintă circa 2,2% din produsul social brut al R.F.G. Aproape jumătate din fondurile destinate cercetării și dezvoltării sînt cheltuite în sectorul economic, în cea mai mare parte pentru cercetări efectuate în cadrul institutelor aparținînd anumitor întreprinderi mari. Din aceste fonduri 90% revin industriei chimice, siderurgiei, industriei constructoare de mașini și de autovehicule, electrotehnice, mecanicii fine și opticii. 2) Societatea „Max Planck“ întreține 49 institute proprii, mai ales pentru efectuarea de cercetări fundamentale, concentrînd cadre și mijloace financiare în domeniul științifice importante sau promițătoare și acordînd o mare atenție temelor interdisciplinare. Două treimi din fondurile societății „Max Planck“ (provenite din bugetul federal și din cele ale landurilor) revin cercetărilor din domeniul tehnic și fizico-chimic (studiul cărbunelui, al metalelor și al corpurilor solide). Societatea amintită întreține de asemenea mari centre de cercetare în domeniul biologiei chimice.

### Decalaje

**Virgil Crivii, Luduș** — Clasamentul țărilor lumii după mărimea produsului lor național brut pe locuitor alcătuit în fiecare an de Banca Mondială



Subdezvoltarea — o realitate tragică pentru sute de milioane de oameni, de la cea mai fragedă vîrstă.

nu este singurul de acest gen care există, ci doar poate cel mai cunoscut. Uniunea bancară elvețiană, de pildă, întocmește și ca un asemenea clasament. Din ultima sa e-

mul loc se situează Kugeneit (12 565 dolari pe locuitor), urmat de Elveția (9 320), Suedia (8 995), Canada (8 090), S.U.A. (7 865) etc.

### Populație activă

**Miron Hrin, Bistrița** — Cele mai noi cifre disponibile dintre cele pe care le solicitați privesc anul 1975, cînd partea venitului național al Poloniei obținută în ramurile neagricole ajunsese la 88,7%, față de 72,7% în 1960. Contribuția industriei la crearea venitului național se ridică în 1975 la 52,1% (39,5% în 1960), a construcțiilor la 13,3%, iar a agriculturii la 11,3% (din care 9,7% producția agricolă propriu-zisă, iar 1,6% serviciile auxiliare ale agriculturii). Aproape 6,2% din producția agricolă propriu-zisă se obține în sectorul socializat. În 1975 industria concentra 15% din populația totală a Poloniei, construcțiile 4,2%, agricul-

tura 15,3% (din care a- cializat), comerțul 3,6%, proape 1/5 în sectorul so- etc.



Orașul Gdansk, important centru economic și turistic al Poloniei.

# Din practica judiciară a Colegiului de jurisdicție și minister public al Curții Superioare de Control Financiar (II)

## DECIZIE DE IMPUTARE EMISĂ ÎN-UNTRUL TERMENULUI DE 1 AN ÎMPOTRIVA PERSOANELOR DIN VINA CĂRORA AU FOST PRESTATE SERVICII NEDATORATE

Potrivit dispozițiilor art. 106 și art. 103 din Codul muncii, persoana încadrată în muncă, beneficiară a unor servicii nedatorate, este obligată să restituie contravaloarea acestora în cel mult 1 an de la data la care i s-au prestat respectivele servicii. În aplicarea principiului care se degajează din contextul dispozițiilor menționate este a se reține că măsura recuperării pagubei pe scama celor din vina cărora s-au prestat serviciile — în speță, directorul și contabilul șef al unității — nu poate fi luată înainte de expirarea termenului de 1 an, înăuntrul căruia trebuiau urmăriți beneficiarii (cunoscuți și solvabili) ai serviciilor nedatorate. O soluție contrară ar face să rămână, practic, fără eficiență ordinea de prioritate stabilită de textele citate și deci, în ultimă analiză, însăși rațiunea legii.

În consecință, decizia de imputare emisă, în astfel de condiții, împotriva persoanelor din vina cărora au fost prestate serviciile nedatorate, este nelegală, urmînd a fi anulată ca atare.

## RĂSPUNDERE MATERIALĂ SOLIDARĂ (art. 28 din Legea nr. 22/1969) CONDIȚII

În conformitate cu dispozițiile art. 28 din Legea nr. 22 din 18 noiembrie 1969, persoana cu funcție de conducere, precum și orice altă persoană vinovată de încadrarea, trecerea sau menținerea unei

persoane în funcția de gestionar fără respectarea condițiilor de vîrstă, studii și stagiu prevăzute în articolele 3 și 38, precum și a dispozițiilor articolului 4 referitoare la antecedentele penale, răspund integral pentru pagubele cauzate de gestionar, în solidar cu acesta.

Dispozițiile părții finale ale textului citat operează numai în ipoteza în care autorul direct al pagubei a funcționat pe post de gestionar, iar nu și în situația în care a fost încadrat ca muncitor calificat în vederea prestării unei activități productive, chiar dacă în fapt, ulterior, acesta a îndeplinit și unele activități cu caracter gestionar, cum ar fi aceea de a încasa sumele achitate de clienți pentru comenzile onorate în cadrul unității (atelier meșteșugăresc, cooperatist).

## RĂSPUNDERE MATERIALĂ. OBLIGATIVITATEA APLICĂRII TARIFELOR LEGAL STABILITE.

Organele de conducere ale unei cooperative (de prestări de servicii) nu au competența, în limitele atribuțiilor lor de serviciu, de a modifica tarifele stabilite de forul tutelar — uniunea — pe baza dispozițiilor legale în vigoare.

De altfel, este de principiu că aplicarea tarifelor legal stabilite are un caracter obligatoriu, nerespectarea unei atare obligații neputînd fi acoperită — din punctul de vedere al răspunderii materiale — de existența unei dispoziții administrative eronate.

**Material întocmit de un colectiv de judecători și procurori financiari**

# ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

**ȘTEFAN CIOARĂ, București** — Termenul de trei ani, înăuntrul căruia persoana încadrată în muncă are dreptul să ceară — pentru membrii familiei — drepturile prevăzute de art. 75 din Legea nr. 27/1966, curge de la data schimbării domiciliului în localitatea unde a avut loc transferul.

**ION ISTRATE, Pitești** — Desfacerea contractului de muncă, din inițiativa dv., determină plata cotei părți din cheltuielile de școlarizare. Singura soluție ar fi ca unitatea de la care ați plecat să fie de acord cu modificarea condițiilor de desfacere a contractului de muncă, în sensul că aceasta a avut loc cu acordul ambelor părți.

**CONSTANTIN SIMA, Buzău** — În anexa VII la Legea nr. 57/1974 este prevăzută în mod expres retribuirea juristoconsulților la nivelul de bază și anume clasa 18 de retribuire în unitățile din primele patru grupe de ramuri și clasa 17 de retribuire pentru unitățile din celelalte grupe (V—VII). În art. 41 (3) din legea sus-menționată, se prevede că pentru personalul din activități cu sarcini specifice, inclusiv activitatea juridică, retribuirea tarifară se acordă în funcție de realizarea indicatorilor și sarcinilor specifice, care trebuie să reflecte rezultatele muncii din compartimentul respectiv.

**ROZALIA ANDRAS, Miercurea Ciuc** — Problema ridicată de dv. este soluționată prin prevederile anexei 2 din H.C.M. nr. 69/1975. Pentru obținerea unei gradatii superioare, în cazul celor cărora, ca urmare

a schimbării locurilor de muncă li s-a stabilit o altă retribuire tarifară — în condițiile prevăzute la cap. b și c din anexa sus-menționată — vechimea minimă necesară se calculează de la data la care persoanelor respective li s-au acordat gradatiile pe care le aveau la funcțiile din care au fost transferate.

**ION ALEXANDRESCU, GHEORGHE PĂVALOAI, Poiana Teiului, Neamț** — Ocupînd funcția de contabil nu puteți fi retribuit cu retribuirea prevăzută pentru contabilul principal. Dacă îndepliniți condițiile de studii și vechime în specialitate, puteți solicita promovarea în această funcție. Răspunsul publicat în Revista Economică nr. 15 din 15 aprilie 1977 se referă la ocuparea temporară a unei funcții de conducere și nu a unei funcții de execuție (contabil principal). Dacă îndepliniți cerințele prevăzute de lege pentru ocuparea temporară a funcției de contabil șef, aveți dreptul la retribuirea aferentă acestei funcții.

**VIRGIL CRISTEA, Focșani** — Potrivit art. 180 alin (1) din legea retribuirii, retribuirea tarifară a funcțiilor de inspector școlar din inspectoratele școlare subordonate comitetelor executive ale consiliilor populare se formează din retribuirea tarifară a funcției didactice și o indemnizație lunară. Ca atare, în caz de transfer în interesul serviciului a unui inspector școlar i se aplică prevederile H.C.M. nr. 69/1975, astfel că la stabilirea retribuirii la noul loc de muncă se poate lua în considerare și indemnizația primită de inspector.

# Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 30 din 29 iulie 1977

## ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Prioritatea factorilor intensivi în dezvoltarea bazei tehnico-materiale (prof. dr. **Constantin A. Olah**) 1
- Amplă mobilizare pentru creșterea productivității (I. **Cazacu**) 4
- Dezbateri „R.E.” Innoirea și modernizarea produselor (II) 6
- O concepție unitară, un sistem complex în organizarea controlului de calitate (dr. **Mihai Constantinescu, Alexandru Cordașevschi, Eugen Girnețu**) 8
- Experiințe în actualitate. Obiectivele agrozootehnice, în funcțiune înainte de termen (Ion **Manea**) 10
- Valorificarea superioară a resurselor funciare. De la inventariere, la măsuri practice (dr. **Ion Bold**) 12
- Accelerarea vitezei de rotație, mijloc de sporire a eficienței economice (II) (**Vasile Gheorghiu**) 13
- Cititorii au cuvîntul 14

## CONDUCERE • ORGANIZARE

- Pe linia hotărîrilor Congresului consilierilor oamenilor muncii. Importanța atribuțiilor și răspunderii ale adunărilor generale (**Dorin Constantinescu**) 15

## TEORII • IDEI

- Ecolul internațional al luptei poporului român pentru independență (II) (**Iosif I. Adam**) 17
- Om-tehnică-mediu. Protecția sistemului ecologic al Deltei Dunării (**Marin Nițu**) 19
- Convorbiri economice cu **Iózsef Bognár**. Schimbare de epocă în economia mondială 21
- Școli • curente • economiști. O teorie a ciclurilor (I) (**I. Nicolae-Văleanu**). 22
- Organizarea și planificarea circulației bănești și a creditului (**Alexandru Oprea**) 24

## ECONOMIE MONDIALĂ

- Cerințe ale noii ordini economice internaționale. Participare crescîndă a țărilor în curs de dezvoltare la producția industrială mondială (dr. **Sorica Sava**) 25
- Tendințe-conjuncturi 27
- În dezbateri ECOSOC. Starea economiei mondiale: diagnostic și perspective (**L. Stroja**) 28
- Mondorama 30
- Curier 31
- Din practica judiciară a Colegiului de jurisdicție și minister public al Curții Superioare de Control Financiar (II) 32
- Întrebări—răspunsuri

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25. 71131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București  
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlară”

**NOU  
NOU  
NOU**

## **Star MC 12**



## **Star MC 12**

**NOU  
NOU  
NOU**

**Recom**

Pe vârful muntelui, la malul mării sau în locuința dv., CASETOFONUL STAR MC 12 este mai mult decât un prieten pentru orele dv. de odihnă, el poate fi și un tovarăș de drumeție ori excursii.

Iată câteva caracteristici ale casetofonului STAR MC 12:

- dimensiuni reduse
  - manipulare simplă
  - înregistrare și redare monofonică de pe benzile magnetice
  - consum redus de energie electrică
  - alimentare mixtă (5 baterii R14 sau de la rețeaua electrică de 220V)
- Prețul: 2058 lei.



## 1. MAȘINA DE SPALAT RUFELOR TIP „SPAL 15 E”

- capacitate 15 kg/șarjă rufe uscate
- durata șarjei 45 minute
- alimentare cu apă caldă, apă rece
- încălzirea apei cu rezistențe electrice
- puterea instalată 12 KW
- tensiunea de alimentare 380/220 V
- gabarit L x l x h 650 x 600 x 900
- greutate 150 kg

## 2. CENTRIFUGA PENTRU RUFELOR TIP „STOR 6 E”

- capacitate 6 kg/șarjă rufe uscate
- durata șarjei 6—7 minute
- umiditate remanentă 40—50%
- puterea instalată 1,1 KW
- tensiune de alimentare 380/220 V
- gabarit L x l x h 560 x 687 x 920
- greutate 100 kg

## 3. USCATOR DE RUFELOR TIP „USMER 6 E”

- capacitate 6 kg șarjă (o șarjă 15—20 minute)
- umiditatea rufelor la intrare 40—50%
- umiditatea rufelor la ieșire 2—3%
- agent de încălzire rezistențe electrice
- putere instalată 12 KW
- tensiune de alimentare 380/220 V
- gabarit L x l x h 760 x 790 x 1500
- greutate 270 kg

## 4. CALANDRU PENTRU RUFELOR PLATE Ø 210 x 1350

- capacitate 20 kg/h rufe uscate
- umiditate remanentă în rufe 2—3%
- agent de încălzire — rezistențe electrice
- putere instalată 12 KW
- tensiune de alimentare 380/220 V
- gabarit L x l x h 1910 x 600 x 1100
- greutate 370 kg

